

รายงานการติดตามโครงการภายใต้นโยบายรัฐบาล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (รายงานเบื้องต้น รอบ 6 เดือน)

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการติดตามโครงการภายใต้นโยบายรัฐบาล
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
(รายงานเบื้องต้นรอบ 6 เดือน)

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทสรุปผู้บริหาร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) โดยศูนย์ประเมินผล (ศปผ.) มีภารกิจในการติดตามประเมินผลโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินการติดตามโครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐบาลด้านการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 9 นโยบาย โดยคัดเลือกโครงการที่เป็นตัวแทนแต่ละนโยบาย (Proxy) จำนวน 10 โครงการ ดังนี้

นโยบายที่ 1 เน้นการสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ ติดตามโครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ผลการติดตาม พบว่า สามารถจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ศูนย์บริการเครือข่ายได้ครบตามเป้าหมาย โดยผลจากการที่เกษตรกรเข้าใช้บริการ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดที่ขอรับบริการได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรได้บางส่วนเท่านั้น โดยเกษตรกรได้รับคำแนะนำเบื้องต้น ข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์ บางส่วนยังอยู่ระหว่างดำเนินการส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรพัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลเกษตรพิรุณราชให้สามารถดึงข้อมูลที่มีอยู่แล้วจากระบบทะเบียนเกษตรกร เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลการทำเกษตรของเกษตรกร เพื่อลดขั้นตอนการกรอกข้อมูลและเพิ่มความสะดวกให้กับเกษตรกรผู้ใช้บริการ เนื่องจากต้องกรอกรายละเอียดข้อมูลจำนวนมาก นอกจากนี้ ควรเพิ่มรายละเอียดข้อมูลในระบบลงในคู่มือการใช้งานให้ชัดเจนและครบถ้วน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าใจและดำเนินการได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกัน

นโยบายที่ 2 เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร ติดตามโครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรวม (สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK มีจำนวนเจ้าหน้าที่น้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการด้านรังวัดกิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ดำเนินงานได้ล่าช้า เนื่องจากมีขั้นตอนมาก ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่รับบริการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรทุกรายใช้ประโยชน์ที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เฉลี่ย 13.92 ไร่ต่อราย เกษตรกรร้อยละ 14.29 มีการใช้ประโยชน์จากโฉนดเพื่อการเกษตรในการเข้าถึงแหล่งทุนโดยขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อลงทุนทำเกษตร

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในการจัดซื้อเครื่องมือใหม่ และทันสมัย พร้อมเตรียมบุคลากรเฉพาะทางเพิ่มขึ้น เนื่องจากเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม RTK GNSS NETWORK ใช้งานมานาน ทำให้เสื่อมสภาพและชำรุด รวมถึง วัสดุและอุปกรณ์การพิมพ์ค่าออกโฉนดเพื่อการเกษตร เครื่องคอมพิวเตอร์ใช้งานมานาน หมึกพิมพ์ราคาสูง จำนวนเครื่องพิมพ์น้อย และขาดเครื่องถ่ายเอกสารที่มีประสิทธิภาพดี นอกจากนี้ ควรมีการจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นโยบายที่ 3 บริหารจัดการน้ำ ดำเนินการติดตาม 2 โครงการ คือ โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน (กรมชลประทาน) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ระหว่างขั้นตอนเตรียมพื้นที่ก่อนก่อสร้าง/ปรับปรุง ผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ

พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 89.47 ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำของโครงการแล้ว เกษตรกรมีน้ำสำหรับอุปโภคและบริโภคมากขึ้น เกษตรกรร้อยละ 5.26 ทำเกษตรเพิ่มขึ้นหลังจากมีโครงการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมชลประทาน ควรมีแผนรองรับสำหรับปัญหาฝนตกและน้ำท่วมล้นหน้า เพื่อให้สามารถดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำต่อไปได้เร็วที่สุด เนื่องจากมีพื้นที่โครงการที่ดำเนินการได้ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด จากปัญหาฝนตกหนักทำให้น้ำท่วมในพื้นที่ก่อสร้างต้องเลื่อนการก่อสร้างออกไป นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมความรู้ในการเพาะปลูกพืชอายุสั้นให้เกษตรกรมีรายได้ต่อเนื่อง เพิ่มการประชาสัมพันธ์การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มเป็นระยะ เพื่อให้เกษตรกรที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกเห็นข้อดี และเข้าร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำมากขึ้น สร้างความสามัคคี พร้อมดูแลรักษาแหล่งน้ำชลประทานอย่างเป็นระบบ

โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม (สำนักงานจัดรูปที่ดินกลาง และสำนักงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมส่วนภูมิภาค) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ร้อยละ 87.50 อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุง ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.50 ดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผลลัพธ์ของเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 28.69 มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 34.61 ค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำ ลดลง เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีผลผลิตเพิ่มขึ้น 5.13 กิโลกรัมต่อไร่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กองทุนจัดรูปที่ดิน ควรมีการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เน้นการจัดกิจกรรมส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/การใช้น้ำให้เข้มข้นมากขึ้น โดยต้องมีการวางแผนการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งกำหนดมาตรการจัดการผู้ลักลอบใช้น้ำอย่างจริงจัง

นโยบายที่ 4 ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ติดตามโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตเกษตรมูลค่าสูง (สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินกิจกรรมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สามารถดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ผลลัพธ์จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการประเมินศักยภาพด้านการเกษตรของหมู่บ้าน และวิเคราะห์ SWOT Analysis ในสินค้าหลักหรือสินค้าเป้าหมาย จัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัยสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.16 จากปี 2566 มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ผู้ปลูกส้มโอ มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้กลุ่มเพิ่มขึ้น 149,500 บาท และ 80,000 บาท ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ธนากรเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการเขียนแผนธุรกิจรายสินค้า เพื่อเป็นประโยชน์กับเกษตรกรในการเสนอขอกู้สินเชื่อได้ทันตามความต้องการของกลุ่ม เนื่องจากถ้าขอสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากภาครัฐจะใช้ระยะเวลา 1 - 2 ปี ซึ่งไม่ทันกับความต้องการของเกษตรกร

นโยบายที่ 5 ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง ติดตามโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน (กรมส่งเสริมการเกษตร) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สามารถดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย ส่วนผลลัพธ์ของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.00 นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือปัจจัยการผลิตที่ไม่ใช่ครุภัณฑ์ โดยหลังเข้าร่วมโครงการวิสาหกิจชุมชนทุกกลุ่มได้รับการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น และวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 มีรายได้เพิ่มขึ้น เฉลี่ย 27,500 บาทต่อปี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเพิ่มการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมถึงสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยในการพัฒนาธุรกิจได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ เพิ่มการสนับสนุนการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเงินและบัญชี การควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้า และควรเพิ่มจำนวนเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากมีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างครอบคลุมมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่วิสาหกิจชุมชนพบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการ และด้านคุณภาพสินค้า

นโยบายที่ 6 จัดการทรัพยากรทางการเกษตร ติดตามโครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) (กรมพัฒนาที่ดิน) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ระหว่างการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน 2 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย (1) กิจกรรม Carbon Neutrality ได้มีคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเดือนมีนาคม 2568 (2) กิจกรรม LDN แบ่งเป็น 2 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย LDN Baseline อยู่ระหว่างการจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (LUC, NPP, Soc Stock) และกิจกรรม LDN Implementation อยู่ระหว่างการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อสำรวจและออกแบบระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ผลลัพธ์ที่เกิดจากกิจกรรม LDN ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรทุกรายได้ใช้ประโยชน์จากระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่โครงการได้ดำเนินการ ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่ได้รับการสนับสนุน เกษตรกรร้อยละ 45.24 นำไปใช้ประโยชน์แล้วทั้งหมด และร้อยละ 54.76 เก็บปัจจัยการผลิตที่ได้รับไว้ใช้ในฤดูกาลที่จะมาถึงแทน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากปัจจัยการผลิตได้รับในช่วงที่ฝนหมดแล้ว หรือฤดูน้ำหลาก

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมพัฒนาที่ดิน ควรปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง เช่น ปีที่ 1 จัดทำกิจกรรม LDN Baseline ปีที่ 2 ปรับกิจกรรมย่อยการสำรวจออกแบบล่วงหน้ามาดำเนินการ และปีที่ 3 ดำเนินการ LDN Implementation เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและป้องกันการดำเนินการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในช่วงที่ไม่เหมาะสม เช่น ช่วงฤดูฝน ฤดูน้ำหลาก ปลายฤดูฝน ฤดูการเพาะปลูกของเกษตรกร เป็นต้น และเพื่อให้มีการใช้จ่ายงบประมาณได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นโยบายที่ 7 รับมือภัยธรรมชาติ ติดตามโครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ (กรมชลประทาน) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 การก่อสร้างระบบการระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ ควบคู่กับการก่อสร้าง อาคารควบคุม การระบายน้ำ อยู่ในขั้นตอน การก่อสร้าง และต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนฤดูน้ำหลาก ผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า โครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากระบบส่งน้ำ และระบายน้ำที่ได้รับการพัฒนาภายใต้โครงการ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำร่วมกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถส่งน้ำและระบายน้ำได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมชลประทาน ควรมีการประชาสัมพันธ์/สื่อสาร ขั้นตอน/ความก้าวหน้า ในการดำเนินงาน และประโยชน์ที่เกษตรกรและชุมชนจะได้รับจากโครงการในรูปแบบป้ายประชาสัมพันธ์ หรือแบบจำลองโครงการเชิงประจักษ์ ตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้น สร้างความรู้ ความเข้าใจกับชุมชนให้ มากขึ้น เนื่องจากการดำเนินงานโครงการฯ บางพื้นที่ส่งผลกระทบต่อการทำการเกษตร และโครงสร้างของที่อยู่อาศัยของชุมชนและเกษตรกร ในส่วนของโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องหลายปี การดำเนินการจะชะลอตัว ในช่วงที่มีปริมาณน้ำมาก ส่งผลให้กรมชลประทานอาจต้องขอเงินงบประมาณไว้เบิกเหลื่อมปี เพื่อให้สอดคล้อง กับปริมาณงาน สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่องทุกปี ในส่วนของโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อปีควร ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนช่วงฤดูน้ำหลาก (กันยายน – ตุลาคม)

นโยบายที่ 8 สนับสนุนการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน ติดตามโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการ ผลิตสินค้าเกษตร (กรมปศุสัตว์) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (กรมประมง) และโครงการ เสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช (กรมวิชาการเกษตร) ดำเนินการติดตามในพื้นที่ 2 โครงการ (กรมปศุสัตว์ และกรมประมง) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กิจกรรมการตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่พบการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิด กฎหมาย แต่ยังคงดำเนินการตรวจสอบต่อเนื่อง กิจกรรมเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออก สินค้าประมง ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และตาก ดำเนินการตรวจในพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง รวมถึง ดำเนินการตรวจนอกพื้นที่ปฏิบัติงานด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมปศุสัตว์ ควรพัฒนาระบบ e-movement ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูล หรือประยุกต์ใช้กับระบบอื่นของกรมปศุสัตว์ และใช้ประกอบการปฏิบัติงานป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้า ปศุสัตว์ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ระบบ e-movement ที่ใช้ตรวจสอบ การเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ของกรมปศุสัตว์ยังไม่เชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ภายในหน่วยงาน ทำให้ การเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์มีข้อจำกัด อีกทั้งการปราบปรามยังเป็นลักษณะเชิงรับ

กรมประมง ควรพิจารณางบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถ ดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เนื่องจากอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับ พื้นที่ของด่านตรวจประมงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

นโยบายที่ 9 อำนวยความสะดวกด้านการเกษตร ติดตามโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ (กรมการข้าว) ผลการติดตาม พบว่า การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ระหว่างดำเนินการตามกิจกรรม โดยมีการประชุมชี้แจงแผนการดำเนินงานเรียบร้อยแล้ว เตรียมดำเนินการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการในเดือนเมษายน ผลลัพธ์จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า ในการจัดทำแปลงเรียนรู้เกษตรกรเจ้าของแปลงมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในภาพรวมระดับมากที่สุด เทคโนโลยีที่ใช้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ได้แก่ การเตรียมดินโดยวิธี Laser Land Leveling (LLL) การใช้เครื่องโรยเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบมือเข็นในการเตรียมกล้า เทคโนโลยีในการปลูกข้าว (การใช้รถปักดำอัตโนมัติ โดรนหว่านข้าว เครื่องหยอดข้าว) การจัดการน้ำโดยใช้เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ การใช้รถเกี่ยวข้าวในการเก็บเกี่ยว ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 118.17 กิโลกรัมต่อไร่ ค่าใช้จ่ายด้านแรงงานลดลง ร้อยละ 15.59 ค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิตลดลง ร้อยละ 9.34 เป็นต้น เกษตรกรร้อยละ 70.59 มีการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ในแปลงของตนเอง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กรมการข้าว ควรสนับสนุนเทคโนโลยีให้กลุ่มเกษตรกร โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อจัดหา และบริหารจัดการการให้บริการในเทคโนโลยีให้สมาชิกกลุ่ม หรือผู้สนใจในพื้นที่ เช่น เครื่องปรับระดับหน้าดิน ควบคุมการทำงานด้วยระบบ GPS เครื่องหยอด เนื่องจากเกษตรกรไม่มีทุนเพียงพอในการจัดซื้อ และบางพื้นที่ยังไม่มีผู้ประกอบการรับจ้างด้านเทคโนโลยี เช่น โดรนสำหรับใส่ปุ๋ย ทำให้การใช้เทคโนโลยีไม่เต็มที่

คำนำ

ศ.ดร.นฤมล ภิญโญสินวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบนโยบายขับเคลื่อนงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2567 โดยจะยึดหลักการทำงาน คือ พיתักษรักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ และเน้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการเกษตรและวิสาหกิจ Ignite Thailand โดยจะยังคงสานต่อ 9 นโยบายสำคัญให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ได้แก่ 1) เน้นการสร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ อาทิ เพิ่มประสิทธิภาพศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช 2) เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร 3) บริหารจัดการน้ำให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อการเกษตร รวมถึงบริหารจัดการทั้งน้ำท่วม น้ำแล้ง และการเติมน้ำในเขื่อน 4) ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้วยการต่อยอดโครงการ 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง 5) ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง 6) จัดการทรัพยากรทางการเกษตร อาทิ ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมด้วย BCG โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับนโยบาย/มาตรการการค้าด้านสิ่งแวดล้อมโลก 7) รับมือกับภัยธรรมชาติ มีการวางแผนและมีมาตรการเชิงรุก เพื่อรับมือตั้งแต่การป้องกัน แก้ม และฟื้นฟู เมื่อประสบเหตุภัยแล้ง หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติทุกชนิด 8) สานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน 9) อำนวยความสะดวกด้านการเกษตร อาทิ ผลักดันนโยบายตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้

รายงานการติดตามโครงการภายใต้นโยบายรัฐบาล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (รายงานเบื้องต้นรอบ 6 เดือน) เป็นการติดตามโครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง 9 นโยบาย โดยศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้คัดเลือกโครงการสำคัญเพื่อเป็นตัวแทนในแต่ละนโยบาย (Proxy) เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดของโครงการและนโยบาย อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานและปรับปรุงโครงการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2567 - กุมภาพันธ์ 2568 และข้อมูลจากตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับผลประโยชน์หลักของโครงการประกอบด้วยเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบายฯ

ศูนย์ประเมินผล หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะส่งผลให้ รัฐบาล ผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบายฯ ได้รับทราบความคืบหน้าในการดำเนินงานตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่พบ เพื่อให้การดำเนินโครงการภายใต้นโยบายของรัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ในโอกาสนี้ ศูนย์ประเมินผล ขอขอบคุณหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการให้ข้อมูลรวมทั้งการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือด้วยดีในโอกาสต่อไป

ศูนย์ประเมินผล
มีนาคม 2568

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ง
คำนำ	ญ
สารบัญ	ณ
การติดตามโครงการภายใต้นโยบายรัฐบาล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาพรวม)	
นโยบายที่ 1 สร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ	7
1. โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช	
นโยบายที่ 2 เร่งรัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร	13
2. โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
นโยบายที่ 3 บริหารจัดการน้ำ	27
3 โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน	
4. โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม	
นโยบายที่ 4 ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	45
5 โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	
นโยบายที่ 5 ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง	55
6 โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่การเป็นผู้ประกอบการ	
นโยบายที่ 6 จัดการทรัพยากรทางการเกษตร	65
7. โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	
นโยบายที่ 7 การรับมือกับภัยธรรมชาติ	81
8. โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ	
นโยบายที่ 8. สานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน	89
9. โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน	
นโยบายที่ 9 อำนวยความสะดวกด้านการเกษตร	103
10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	
ภาคผนวก	121

การติดตามโครงการภายใต้นโยบายรัฐบาล ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ภาพรวม)

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการติดตามโครงการสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ศ.ดร.นฤมล ภิญโญสินวัฒน์) ทั้ง 9 นโยบายตามกรอบนโยบายรัฐบาล โดยได้คัดเลือกโครงการสำคัญเพื่อเป็นตัวแทนในแต่ละนโยบาย (Proxy) ติดตามผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดของโครงการและนโยบาย อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานและปรับปรุงโครงการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากรายงานผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระหว่างเดือน ตุลาคม 2567 - กุมภาพันธ์ 2568 และข้อมูลจากตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับผลประโยชน์หลักของโครงการ ประกอบด้วย เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการตามนโยบายฯ สามารถสรุปผลในภาพรวมได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานภาพรวม

1.1 งบประมาณ

โครงการสำคัญตามนโยบายรัฐบาล ที่เป็นตัวแทนในแต่ละนโยบาย (Proxy) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้ง 9 นโยบาย ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานโครงการ จำนวน 31,497.2170 ล้านบาท สามารถเบิกจ่ายได้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568 จำนวน 5,078.7836 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.12 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร โดยมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายการเบิกจ่ายของรัฐบาลเดือนมกราคม 2568 (ร้อยละ 35.67) พบว่า ทุกโครงการมีการเบิกจ่ายต่ำกว่าเป้าหมายรัฐบาลทุกโครงการ ยกเว้นโครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ

โครงการที่มีร้อยละการเบิกจ่ายมากที่สุด คือ โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ของกองทุนจัดรูปที่ดิน มีผลการเบิกจ่ายร้อยละ 22.71 โครงการที่มีร้อยละการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือ โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ของกรมพัฒนาที่ดิน มีผลการเบิกจ่ายร้อยละ 0.34 ซึ่งมีการจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่เพื่อดำเนินกิจกรรมตามโครงการเรียบร้อยแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ (ตารางที่ 1-1)

ตารางที่ 1-1 การเบิกจ่ายงบประมาณโครงการตามนโยบายสำคัญ (Proxy) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบาย ที่	โครงการ	งบประมาณที่ ได้รับจัดสรร (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย งบประมาณ (ล้านบาท)	ร้อยละ	สูง/ต่ำ กว่าเป้าหมาย ^{1/}
1	1. โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ^{2/}	-	-	-	-
2	2. โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	352.3577	50.4716	14.32	ต่ำกว่าเป้าหมาย
3	3. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ ชลประทาน	21,203.3308	3,786.2659	17.86	ต่ำกว่าเป้าหมาย
	4. โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำ เพื่อเกษตรกรรม	1,335.0000	303.1973	22.71	ต่ำกว่าเป้าหมาย

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

นโยบาย ที่	โครงการ	งบประมาณที่ ได้รับจัดสรร (ล้านบาท)	ผลการเบิกจ่าย งบประมาณ (ล้านบาท)	ร้อยละ	สูง/ต่ำ กว่าเป้าหมาย ^{1/}
4	5. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับ หมู่บ้านสู่ การผลิตเกษตรมูลค่าสูง	5.0000	0.3015	6.03	ต่ำกว่าเป้าหมาย
5	6. โครงการส่งเสริมและพัฒนา ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	53.5883	9.2088	17.18	ต่ำกว่าเป้าหมาย
6	7. โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่ เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทาง คาร์บอน (Carbon Neutrality) และ ความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	121.1920	0.4080	0.34	ต่ำกว่าเป้าหมาย
7	8. โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ	8,285.3540	925.4479	11.17	ต่ำกว่าเป้าหมาย
8	9. โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้า เกษตรเถื่อน	42.4644	1.4271	3.36	ต่ำกว่าเป้าหมาย
9	10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตร อัจฉริยะ	98.9298	2.0555	2.08	ต่ำกว่าเป้าหมาย
ภาพรวม		31,497.2170	5,078.7836	16.12	ต่ำกว่าเป้าหมาย

หมายเหตุ: ^{1/} เป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณของรัฐบาลเดือนมกราคม 2568 ภาพรวม ร้อยละ 35.67

^{2/} โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ไม่ได้รับงบประมาณในการดำเนินงาน

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

1.2 ผลการดำเนินงานโครงการ Proxy

จากการรายงานผลการดำเนินงานรายโครงการผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568) พบว่า โครงการต่าง ๆ ได้มีการดำเนินโครงการตามตัวชี้วัดโครงการแล้ว มีโครงการที่อยู่ในกระบวนการตามแผนปฏิบัติงาน (การประชุมชี้แจง การวางแผนและออกแบบ) จำนวน 3 โครงการ คือ

โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ของกรมชลประทาน ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง กิจกรรมปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพงานชลประทาน กิจกรรมก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท และกิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ ซึ่งผลการดำเนินงานขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนการวางแผนและออกแบบ เช่น การสำรวจพื้นที่การจัดซื้อจัดจ้าง การเตรียมพื้นที่ก่อนก่อสร้าง/ปรับปรุง เป็นต้น

โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ของกรมพัฒนาที่ดิน มี 2 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย (1) กิจกรรม Carbon Neutrality ได้มีคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่างการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเดือนมีนาคม 2568 (2) กิจกรรม LDN แบ่งเป็น 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมย่อย LDN Baseline อยู่ระหว่างการจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (ตัวชี้วัดสิ่งปกคลุมดิน หรือการใช้ที่ดิน: LUC, ตัวชี้วัดผลิตภาพ

ของที่ดิน: LP ประเมินได้จากข้อมูลการผลิตขั้นปฐมภูมิสุทธิ: NPP, ตัวชี้วัดการกักเก็บอินทรีย์คาร์บอนในดิน: Soc Stock) และกิจกรรมย่อย LDN Implementation อยู่ระหว่างการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการเพื่อสำรวจและออกแบบระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ของกรมการข้าว ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาข้อมูลข้าวอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง อยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรม โดยมีการประชุมชี้แจงแผนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และเตรียมการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน ซึ่งเริ่มคัดเลือกพื้นที่ และเกษตรกรในเดือนเมษายน ตามแผนปฏิบัติงาน (ตารางที่ 1-2)

ตารางที่ 1-2 ร้อยละของผลงานโครงการตามนโยบายสำคัญ (Proxy) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบายที่	โครงการ	ร้อยละของผลงาน
1	1. โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช	123.89
2	2. โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	18.19
3	3. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน	-
	4. โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม	0.47
4	5. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตเกษตรมูลค่าสูง	36.82
5	6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	13.90
6	7. โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	-
7	8. โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ	1.46
8	9. โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน	9.51
9	10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	-
เฉลี่ย		15.86

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานภาพรวม

2.1 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานโครงการ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 โดยโครงการที่มีความพึงพอใจระดับมาก ประกอบด้วย โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช เนื่องจากการกรอกข้อมูลรายละเอียดในระบบค่อนข้างมีความซับซ้อนและจำนวนมาก รวมไปถึงกรณีที่เกษตรกรขอรับบริการในเรื่องที่เป็นงานประจำของหน่วยงาน บางพื้นที่บันทึกเข้าระบบ บางพื้นที่ไม่ได้บันทึกเข้าระบบ โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากปัญหาเรื่องการมีวิสาหกิจชุมชนที่รวมกันจดทะเบียนเป็นเครือข่ายค่อนข้างน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 เท่ากัน โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 เนื่องจากบุคลากรน้อยไม่เพียงพอต่องานด้านสำรวจจริงวัด กิจกรรมแปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK และกิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตฯ รวมถึงระบบ ALRO Service ไม่เสถียร ทำให้การบันทึกข้อมูลลงระบบของแต่ละส่วน/ฝ่ายล่าช้า เป็นต้น และโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 เนื่องจากปริมาณงานจำนวนมากจึงทำให้การรายงานทำได้ล่าช้า (ตารางที่ 1-3)

ตารางที่ 1-3 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการปฏิบัติงานโครงการ ปิงปประมาณ พ.ศ. 2567

โครงการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
นโยบายที่ 1							
1. โครงการศูนย์บริการ เกษตรปทุมราช	-	2.86	5.72	71.42	20.00	4.09	มาก
นโยบายที่ 2							
2. โครงการจัดที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม	-	5.00	19.84	34.33	40.83	4.11	มาก
นโยบายที่ 3							
3. โครงการจัดหาแหล่งน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน	-	-	9.72	44.45	45.83	4.36	มากที่สุด
4. โครงการจัดรูปที่ดินและ จัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม	6.25	-	-	25.00	86.75	4.50	มากที่สุด
นโยบายที่ 4							
5. โครงการขับเคลื่อน การเกษตรระดับหมู่บ้านสู่ การผลิตเกษตรมูลค่าสูง	-	-	-	60.00	40.00	4.40	มากที่สุด
นโยบายที่ 5							
6. โครงการส่งเสริมและ พัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน	-	-	8.03	75.30	16.67	4.09	มาก
นโยบายที่ 6							
7. โครงการบริหารจัดการ ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อ เข้าสู่ความเป็นกลางทาง คาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุล การจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	-	-	6.67	45.00	48.33	4.27	มากที่สุด
นโยบายที่ 7							
8. โครงการป้องกันและ บรรเทาภัยจากน้ำ	-	-	-	43.33	56.67	4.57	มากที่สุด
นโยบายที่ 8							
9. โครงการสานต่อการทำ สงครามสินค้าเกษตรอ่อน	-	-	12.50	31.25	56.25	4.44	มากที่สุด
นโยบายที่ 9							
10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	-	-	5.83	75.42	18.75	4.13	มาก
เฉลี่ย	0.63	0.79	6.83	50.55	41.21	4.30	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.56 โดยทุกโครงการเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้น โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เกษตรกรมีความพึงพอใจระดับมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.04 เนื่องจากเกษตรกรมีน้ำใช้ปริมาณมากในปีแรกๆที่ดำเนินโครงการ หลังจากนั้นปริมาณน้ำลดลง ไม่สามารถส่งน้ำมาถึงเกษตรกรปลายทางได้อย่างเพียงพอ (ตารางที่ 1-4)

ตารางที่ 1-4 ความพึงพอใจของเกษตรกรรายโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

โครงการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
นโยบายที่ 1							
1. โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช	-	-	-	40.48	59.52	4.60	มากที่สุด
นโยบายที่ 2							
2. โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	-	-	8.24	15.57	76.19	4.68	มากที่สุด
นโยบายที่ 3							
3. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน	-	0.44	7.86	31.01	60.69	4.49	มากที่สุด
4. โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม	3.00	1.00	23.96	33.04	39.00	4.04	มาก
นโยบายที่ 4							
5. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตเกษตรมูลค่าสูง	-	-	10.50	49.00	40.50	4.31	มากที่สุด
นโยบายที่ 5							
6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	-	0.72	2.28	41.54	55.46	4.62	มากที่สุด
นโยบายที่ 6							
7. โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	-	-	3.57	4.02	92.41	4.89	มากที่สุด

ตารางที่ 1-4 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
นโยบายที่ 7							
8. โครงการป้องกันและ บรรเทาภัยจากน้ำ	-	-	0.67	44.89	54.44	4.54	มากที่สุด
นโยบายที่ 9							
9. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ	-	2.38	3.22	2.73	91.68	4.84	มากที่สุด
เฉลี่ย	0.33	0.50	6.70	29.14	63.32	4.56	มากที่สุด

หมายเหตุ: ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ไม่มีการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรในนโยบายที่ 8

ที่มา: จากการสำรวจ

นโยบายที่ 1 สร้างวิธีการทำงานสู่การปฏิบัติ

1. โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช

1.1 สารสำคัญของโครงการ

1.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้บริการประชาชนในการขอรับบริการ/ร้องเรียน/ร้องทุกข์ ที่เกี่ยวข้องในด้านการเกษตร

1.1.2 เป้าหมายของโครงการ จัดตั้งศูนย์บริการประชาชน ภาคการเกษตร (ศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) เพื่อรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์และงานบริการด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกร และประชาชน โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในทุกระดับทุกพื้นที่ของประเทศไทย ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด และระดับกรม (ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และ องค์การมหาชนในส่วนกลาง) โดยแบ่งออกเป็นศูนย์บริการหลัก จำนวน 960 ศูนย์ และศูนย์บริการเครือข่าย จำนวน 1,937 ศูนย์ รวม 2,897 ศูนย์

1.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.1.4 งบประมาณ ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

1.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

1.2 วิธีการติดตามผล

1.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจากระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การติดตามในพื้นที่

2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของโครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช

2.2) สัมภาษณ์เกษตรกร/ผู้แทนเกษตรกร ที่เข้าใช้บริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช

1.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

1) ผลการดำเนินงานโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 31 มกราคม 2568

2) สรุปรวข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 13 - 14 มกราคม 2568

1.3 ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1.3.1 การจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราชฯ ศูนย์บริการเครือข่าย (จัดตั้งปี 2568) ในระดับกรม ระดับจังหวัดและระดับอำเภอครบตามเป้าหมาย 1,937 ศูนย์

1.3.2 การให้บริการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ของศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีจำนวนเรื่องที่ให้บริการทั้งหมด 33,041 เรื่อง แบ่งเป็นเรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 32,471 เรื่อง และเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ 570 เรื่อง เรื่องที่เกษตรกรขอรับบริการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ คิดเป็นร้อยละ 98.27 โดยประเภทเรื่องที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ขอรับการช่วยเหลือด้านพืช จำนวน 13,046 เรื่อง 2) ขอรับการช่วยเหลือ/สนับสนุนที่ดินทำกิน จำนวน 798 เรื่อง 3) ขอให้แก้ไขปัญหาด้านหนี้สิน จำนวน 715 เรื่อง 4) ขอรับการช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ จำนวน 466 เรื่อง 5) ขอรับการช่วยเหลือ/สนับสนุนนโยบายรัฐด้านการเกษตร จำนวน 404 เรื่อง พบว่าการรับบริการรายจังหวัดสะสมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) หน่วยงานส่วนกลาง จำนวน 4,513 บริการ 2) จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน

3,031 บริการ 3) จังหวัดพะเยา จำนวน 2,986 บริการ 4) จังหวัดน่าน จำนวน 2,518 บริการ 5) จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,487 บริการ (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 ผลการดำเนินงานโครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราชฯ ศูนย์บริการเครือข่าย (จัดตั้งปี 2568)	ศูนย์	1,937	1,937	100.00
1.1 ระดับกรม	ศูนย์	21	21	100.00
1.2 ระดับจังหวัด	ศูนย์	533	533	100.00
1.3 ระดับอำเภอ	ศูนย์	1,383	1,383	100.00
2. การให้บริการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ของศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์				
2.1 จำนวนเรื่องที่ให้บริการ	เรื่อง		33,041	
2.1.1 จำนวนเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ	เรื่อง	-	570	-
2.1.2 จำนวนเรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	เรื่อง	-	32,471	-
2.2 ร้อยละของเรื่องที่เกษตรกรขอรับบริการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	ร้อยละ	50	98.27	196.54

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

1.4 ผลการติดตามในพื้นที่

การติดตามผลการดำเนินงานโครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ น่าน เลย เพชรบูรณ์ และชัยภูมิ เป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 รายละเอียด ดังนี้

1.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

ระดับความเหมาะสมต่อการขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน เจ้าหน้าที่ร้อยละ 95.00 เห็นว่าการขับเคลื่อนกระบวนการทำงานมีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานโครงการเจ้าหน้าที่ร้อยละ 5.00 เห็นว่ายังขาดความเหมาะสมต่อการขับเคลื่อนกระบวนการทำงาน เนื่องจากมีระยะเวลาที่ชี้แจงจำกัดเกินไป

1.4.2 กิจกรรม (Activities)

1) กิจกรรมจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ศูนย์บริการเครือข่าย พบว่า สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ศูนย์บริการเครือข่าย โดยแบ่งเป็นศูนย์บริการเครือข่าย ระดับกรม ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ รวมทั้งสิ้น 1,937 ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

2) กิจกรรมการให้บริการของศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช

2.1) การให้บริการงานเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ พบว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีจำนวนเรื่องที่ให้บริการทั้งหมด 33,041 เรื่อง โดยมีการแบ่งประเภทการให้บริการทั้งหมด 18 ประเภท

2.2) การให้บริการแอปพลิเคชัน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการติดตั้งแอปพลิเคชัน 22 แอปพลิเคชัน ครอบคลุมเป้าหมาย

1.4.3 ผลผลิต (Outputs)

1) กิจกรรมจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ศูนย์บริการเครือข่าย พบว่า สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ศูนย์บริการเครือข่าย โดยแบ่งเป็นศูนย์บริการเครือข่าย ระดับกรม 21 ศูนย์ ระดับจังหวัด 533 ศูนย์ และระดับอำเภอ 1,383 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 1,937 ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย

2) จำนวนเรื่องที่ให้บริการในระบบศูนย์บริการเกษตรพิรุณราชทั้งหมด 33,041 เรื่อง โดยเรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 32,471 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.27 ผ่านตัวชี้วัด(ร้อยละ 50) ของเรื่องที่เกษตรกรขอรับบริการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

3) การให้บริการแอปพลิเคชัน สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการติดตั้งแอปพลิเคชัน 22 แอปพลิเคชัน ครอบคลุมเป้าหมาย

1.4.4 ความพึงพอใจ

1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ในภาพรวมระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ในด้านการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องที่เกษตรกรขอรับการช่วยเหลือ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการบันทึกข้อมูลในระบบศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช เนื่องจากได้รับคู่มือการใช้งานระบบฯ ที่มีรายละเอียดชัดเจน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 อยู่ในระดับมาก และด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการให้บริการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการกรอกข้อมูลรายละเอียดในระบบค่อนข้างมีความซับซ้อนและจำนวนมาก รวมทั้งในกรณีที่เกษตรกรขอรับบริการในเรื่องที่เป็นงานประจำของหน่วยงาน บางหน่วยงานบันทึกข้อมูลลงในระบบศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ในขณะที่บางหน่วยงานไม่ได้บันทึกข้อมูล เนื่องจากเห็นว่าป็นงานประจำที่ต้องดำเนินงานอยู่แล้ว (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงโครงการจากส่วนกลางสู่ผู้ปฏิบัติงานระดับพื้นที่	-	-	14.29	71.42	14.29	4.00	มาก
2. วิธี หลักเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินโครงการ	-	14.29	-	57.14	28.57	3.99	มาก
3. การบันทึกข้อมูลในระบบพิรุณราช	-	-	-	85.71	14.29	4.14	มาก
4. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัด กษ เพื่อแก้ไขปัญหาให้เกษตรกร	-	-	-	57.14	42.86	4.43	มากที่สุด
5. ความเหมาะสมของขั้นตอนการให้บริการ	-	-	14.29	85.71	-	3.86	มาก
เฉลี่ย	-	2.86	5.72	71.42	20.00	4.09	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

2) เกษตรกรที่เข้าสู่ศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช มีความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในด้านการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ฯ และความสะดวกในการติดตามสถานะของเรื่องที่รับบริการ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสำนักงานที่ให้บริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช

มีการจัดสรรเจ้าหน้าที่ที่ดูแลการให้บริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ในการติดต่อประสานงาน และการให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำ รวมทั้งเกษตรกรทุกรายที่ใช้บริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช มีช่องทางการติดตามสถานะการให้บริการทั้งหมด รองลงมาเกษตรกรพึงพอใจด้านความสะดวกในการเข้าใช้บริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.79 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการมีความรู้ในการใช้งานระบบ ศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช จากการชี้แจงและคู่มือที่ได้รับจากส่วนกลาง ทำให้สามารถอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่เกษตรกรที่เข้าใช้บริการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ เกษตรกรพึงพอใจด้านความรวดเร็วในการรับเรื่อง/รับบริการ ภายในศูนย์ น้อยที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.14 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเรื่องที่เกษตรกรร้องเรียน/ร้องทุกข์ต้องใช้เวลาในการใส่ข้อมูลรายละเอียดทำให้ระยะเวลาการรับเรื่องในบางกรณีจึงใช้ระยะเวลาที่ค่อนข้างนานกว่าปกติ (ตารางที่ 1.3)

ตารางที่ 1.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าใช้ศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การประชาสัมพันธ์/ชี้แจง	-	-	-	71.43	28.57	4.29	มากที่สุด
2. ความสะดวกในการเข้าใช้บริการ	-	-	-	21.43	78.57	4.79	มากที่สุด
3. ความรวดเร็วในการรับเรื่อง/รับบริการภายในศูนย์ฯ	-	-	-	85.71	14.29	4.14	มาก
4. ความรวดเร็วในการได้รับการแก้ไขปัญหา	-	-	-	64.29	35.71	4.36	มากที่สุด
5. การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
6. ความสะดวกในการติดตามสถานะของเรื่องที่รับบริการ	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	-	-	-	40.48	59.52	4.60	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

1.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1.5.1 ระบบในการบันทึกข้อมูลเกษตรพิรุณราช มีความละเอียดและซับซ้อน ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลด้านการทำการเกษตรของเกษตรกรที่มีข้อมูลอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถส่งผ่านข้อมูลในระบบได้เป็นผลทำให้ใช้เวลานานในการใส่รายละเอียดข้อมูล

ข้อเสนอแนะ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการการข้อมูลร่วมกันจากระบบทะเบียนเกษตรกรและระบบศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช เพื่อลดขั้นตอนการกรอกข้อมูล รวมถึงการเพิ่มรายละเอียดที่ปรากฏในระบบในคู่มือ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

1.5.2 เกษตรกรเข้ารับบริการเกษตรพิรุณราชผ่านเจ้าหน้าที่รัฐเป็นหลัก เนื่องจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานระดับพื้นที่ที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ หากต้องการให้เกษตรกรเข้ารับบริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราชเพิ่มมากขึ้น ควรยกระดับการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในแผนปฏิบัติงานระดับจังหวัด และการใช้สื่อออนไลน์ เช่น Line/Facebook เพื่อสร้างการรับรู้ศูนย์บริการเกษตรพิรุณราชแก่เกษตรกรในระยะยาวอย่างมากยิ่งขึ้น

1.5.3 ผลจากการเข้ารับบริการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรบางส่วน สาเหตุจากเกษตรกรได้รับคำแนะนำเบื้องต้นอีกทั้งบางปัญหาต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไข และข้อร้องเรียน/ร้องทุกข์บางส่วน ยังอยู่ในระหว่างดำเนินการส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานที่รับผิดชอบควรดำเนินการแก้ไขปัญหากับเกษตรกรโดยมีการติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเรื่องที่ไม่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จได้ตามกำหนด

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช
ในจังหวัดน่าน ระหว่างวันที่ 13 - 14 มกราคม 2568

นโยบายที่ 2 เร่งรัดที่ดินทำกินให้กับเกษตรกร

2. โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกร

2.1 สารสำคัญของโครงการ

2.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อปรับปรุงระบบแผนที่แปลงที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นมาตรฐานสากล
- 2) เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกร
- 3) เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นของตนเอง
- 4) เพื่อตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรให้ในเขตปฏิรูปที่ดิน
- 5) เพื่อให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่เกษตรกรและบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการออกคำสั่งทางปกครอง
- 6) เพื่อให้เกษตรกรได้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร
- 7) เพื่อให้บริการเกษตรกรและประชาชนผู้ใช้บริการในงานปฏิรูปที่ดิน

2.1.2 เป้าหมายของโครงการ การให้บริการที่ศูนย์บริการประชาชน จำนวน 180,000 ราย แผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK (54 จังหวัด) จำนวน 350,000 ไร่ สำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน (26 จังหวัด) จำนวน 47 แห่ง ปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร จำนวน 1,066,643 แปลง การดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน 15 เรื่อง พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการคุ้มครอง จำนวน 300 ไร่ การตรวจสอบที่ดิน จำนวน 1,400,000 ไร่ และการจัดที่ดิน จำนวน 37,000 ราย

2.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

2.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 352.3577 ล้านบาท (งบประมาณตาม พ.ร.บ. 229.6427 ล้านบาท งบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร 122.7150 ล้านบาท)

2.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

2.2 วิธีการติดตาม

2.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) การติดตามในพื้นที่
  - 2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568
  - 2.2) สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

- 1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568
- 2) สำรวจข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2568

2.3 ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2.3.1 กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน

1) การให้บริการแก้ไขปัญหาผ่านศูนย์บริการประชาชน มีเกษตรกรที่ใช้บริการศูนย์บริการประชาชน 209,184 ราย จากเป้าหมาย 180,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 116.21

2) การออกศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน 206 ตำบล จากเป้าหมาย 400 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 51.50

2.3.2 กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK มีการดำเนินการสำรวจแล้ว 102,650 ไร่ จากเป้าหมาย 350,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.33

2.3.3 กิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน อยู่ระหว่างดำเนินการ

2.3.4 กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน มีเกษตรกรยื่นขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร 225,619 แปลง จากเป้าหมาย 1,066,643 แปลง คิดเป็นร้อยละ 21.15 และจัดทำโฉนดเพื่อการเกษตรแล้ว 6,130 ฉบับ จากเป้าหมาย 746,650 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 0.82

2.3.5 กิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในเขตปฏิรูปที่ดิน มีการดำเนินการอุทธรณ์ที่ผ่านการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้ว 5 เรื่อง จากเป้าหมาย 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.33

2.3.6 กิจกรรมตรวจสอบที่ดิน มีการดำเนินการตรวจสอบที่ดินแล้ว 60,310.25 ไร่ จากเป้าหมาย 1,400,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.31

2.3.7 กิจกรรมจัดที่ดิน มีการดำเนินการปรับปรุงสิทธิและการถือครองที่ดินให้เกษตรกรเข้าถึงได้แล้ว 107,033 ไร่ จากเป้าหมาย 240,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.60 และมีเกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว 8,031 ราย จากเป้าหมาย 37,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.71

2.3.8 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 50.4716 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.32 เนื่องจากบางกิจกรรมอยู่ระหว่างพิจารณาผลการประกาศประกวดราคา เช่น การจัดทำแบบพิมพ์โฉนดเพื่อการเกษตร และการจัดหาครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์เพื่อปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร ส่งผลให้ยังไม่สามารถดำเนินการเบิกจ่ายได้ (เบิกจ่ายงบประมาณตาม พ.ร.บ. 34.5635 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.05 และงบประมาณกองทุนฯ 15.9081 คิดเป็นร้อยละ 12.96) (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 ผลการดำเนินงานโครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรกรรม สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน				
1.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	21.6688	5.1237	23.65
1.2 เกษตรกร/ประชาชนที่มีรับบริการ ณ ศูนย์บริการประชาชน และการออกศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่	ราย	180,000	209,184	116.21
1.3 การออกศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	ตำบล	400	206	51.50
2. กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK				
2.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	5.4248	0.4929	9.09
2.2 งบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่เบิกจ่าย (เงินนอกงบประมาณ)	ล้านบาท	18.3119	4.5878	25.05
2.3 แผนที่รูปแปลงที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการสำรวจรังวัดด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียม แบบจลน์ RTK GNSS Network	ไร่	350,000	102,650	29.33

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
3. กิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน				
3.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	6.9304	0.8141	11.75
3.2 งบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เบิกจ่าย (เงินนอกงบประมาณ)	ล้านบาท	12.1731	1.2983	10.67
3.3 มีแบบสรุปรายการพร้อมประมาณราคางาน	แห่ง	47	-	-
4. กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน				
4.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	163.3038	23.1410	14.17
4.2 แปลงที่ยื่นขอออกโฉนดเพื่อการเกษตร	แปลง	1,066,643	225,619	21.15
4.3 จัดทำโฉนดเพื่อการเกษตร	ฉบับ	746,650	6,130	0.82
5. กิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในเขตปฏิรูปที่ดิน				
5.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	0.1265	0.0276	21.82
5.2 งบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เบิกจ่าย (เงินนอกงบประมาณ)	ล้านบาท	0.1844	-	-
5.3 เรื่องอุทธรณ์ที่ผ่านการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน	เรื่อง	15	5	33.33
6. กิจกรรมตรวจสอบที่ดิน				
6.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	10.7903	2.0774	19.25
6.2 งบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เบิกจ่าย (เงินนอกงบประมาณ)	ล้านบาท	26.3613	1.7739	6.73
6.3 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการตรวจสอบการถือครองที่ดิน	ไร่	1,400,000	60,310.25	4.31
7. กิจกรรมจัดที่ดิน				
7.1 งบประมาณที่เบิกจ่าย (เงินในงบประมาณ)	ล้านบาท	21.3981	2.8868	13.49
7.2 งบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่เบิกจ่าย (เงินนอกงบประมาณ)	ล้านบาท	65.6843	8.2481	12.56
7.3 พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการปรับปรุงสิทธิและการถือครองที่ดินให้เกษตรกรเข้าถึงได้	ไร่	240,000	107,033	44.60
7.4 เกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน	ราย	37,000	8,031	21.71
8. งบประมาณที่เบิกจ่าย				
8.1 เงินงบประมาณตาม พ.ร.บ.	ล้านบาท	229.6427	34.5635	15.05
8.2 เงินงบประมาณกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (เงินนอกงบประมาณ)	ล้านบาท	122.7150	15.9081	12.96

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

2.4 ผลการติดตามในพื้นที่

ในการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ เป็นการติดตาม 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 การติดตามผลการดำเนินงานโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งได้จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร พิชญ์โลก นครสวรรค์ และผ่านแบบสอบถามรูปแบบ Online จังหวัดเชียงราย แพร่

ลำพูน ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ราชบุรี กระบี่ รวมทั้งหมด 13 จังหวัด เกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ ด้านกิจกรรม (Activities) ได้แก่ ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และด้านผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ผลการดำเนินงานของทุกกิจกรรมในพื้นที่ รวมทั้งความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พร้อมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และประเด็นที่ 2 เป็นการติดตามด้านผลลัพธ์ (Outcomes) จากการดำเนินงาน โดยเป็นการสัมภาษณ์ข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2567 ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร พิษณุโลก นครสวรรค์ ซึ่งได้รับโอนดเพื่อการเกษตร และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวแล้ว รวมทั้งความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการสรุปผลได้ดังนี้

2.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 86.67 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินกิจกรรม สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนที่กำหนด ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.33 เห็นว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่ทันเวลาในบางกิจกรรม เช่น การบริการประชาชนมีความจำเป็นต้องดำเนินการโดยต่อเนื่อง ไม่สามารถหยุดดำเนินการรับบริการได้ จึงควรได้รับงบประมาณต่อเนื่องจากงบประมาณปีก่อน

1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 78.33 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน ส่วนที่เหลือร้อยละ 21.67 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณค่อนข้างจำกัดต่อการปฏิบัติงานในบางกิจกรรม เช่น กิจกรรมการสำรวจแผนที่แปลงที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน (RTK) ต้องสำรวจในพื้นที่เกษตรกรซึ่งอยู่ห่างไกล ทำให้มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเดินทางสูง และต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการนาน การตรวจสอบข้อเท็จจริงต้องมีการลงพื้นที่สืบเสาะข้อมูลจากฝ่ายต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาให้มีความละเอียดรอบคอบ ซึ่งการปฏิบัติงานจริงอาจต้องมีการตรวจซ้ำ ส่งผลให้มีการใช้เวลา และงบประมาณในการทำงานเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
- ได้รับงบประมาณทันเวลา	86.67
- ได้รับงบประมาณไม่ทันเวลา	13.33
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
- งบประมาณเพียงพอ	78.33
- งบประมาณไม่เพียงพอ	21.67

ที่มา: จากการสำรวจ

สำหรับความพึงพอใจต่อความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณ พบว่าเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.83 โดยร้อยละ 33.33 มีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับมาก และมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.67 มีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับปานกลาง และระดับน้อย เท่ากัน ส่วนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับ เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่มีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 โดยร้อยละ 50.00 มีความพึงพอใจ

ต่อความพึงพอใจของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.33 มีความพึงพอใจต่อความพึงพอใจของงบประมาณที่ได้รับในระดับปานกลาง และร้อยละ 16.67 มีความพึงพอใจในระดับน้อย (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 ความพึงพอใจต่อความทันเวลาและความพึงพอใจของงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ระดับความทันเวลา	-	16.67	16.67	33.33	33.33	3.83	มาก
2. ระดับความพึงพอใจ	-	-	33.33	16.67	50.00	4.17	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

2.4.2 กิจกรรม (Activities)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการดำเนินงานโครงการ รวม 7 กิจกรรม มีผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมดังนี้

1) กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน เป็นการดำเนินการให้บริการประชาชนด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) แก้ไขปัญหาผ่านศูนย์บริการประชาชน เช่น ให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน การรังวัด การยื่นคำขอการจัดที่ดินแทนที่ กรณีพิพาทในแปลงที่ดิน ด้านกฎหมาย การร้องเรียนต่าง ๆ บริการด้านกองทุนปฏิรูปที่ดินฯ การเข้าถึงแหล่งทุนกองทุน ให้ข้อมูลข่าวสารและการพัฒนาอาชีพเกษตรกร และ (2) การออกศูนย์บริการเคลื่อนที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการตอบข้อซักถาม แก้ไขปัญหา หรือช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สะดวกมาติดต่อที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยเจ้าหน้าที่ เห็นว่า การให้บริการศูนย์บริการประชาชนสามารถดำเนินงานได้ตามแผน มีความทันเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 และการออกศูนย์บริการเคลื่อนที่มีความเหมาะสมของระยะเวลาในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 (ตารางที่ 2.4)

ตารางที่ 2.4 ความทันเวลาและความเหมาะสมของกิจกรรมศูนย์บริการประชาชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความทันเวลาและความเหมาะสม (ร้อยละ)					ค่าคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ความทันเวลาของการให้บริการศูนย์บริการฯ	-	-	-	66.67	33.33	4.33	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของระยะเวลาการออกศูนย์บริการฯ	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK เป็นการสำรวจแผนที่รูปแปลงที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินด้วยระบบโครงข่ายดาวเทียมแบบจลน์ RTK GNSS NETWORK เพื่อให้กระบวนการสำรวจรังวัดที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นมาตรฐาน มีความละเอียดถูกต้อง แม่นยำสูง ตามหลักวิชาการเพื่อนำผลการสำรวจรังวัดไปปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่ เห็นว่า ด้านการดำเนินงานในการสำรวจรังวัดที่ดินโดยระบบ RTK NETWORK มีความเหมาะสมของระยะเวลาการสำรวจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ด้านขั้นตอนของการดำเนินงานสำรวจรังวัดมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.25 และด้านจำนวนเจ้าหน้าที่สำรวจ มีความเหมาะสมในระดับน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.33 เนื่องจากหน่วยงานมีจำนวนบุคลากรน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานด้านการรังวัด (ตารางที่ 2.5)

ตารางที่ 2.5 ความเหมาะสมของกิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ระยะเวลาการสำรวจ	-	8.33	16.67	66.67	8.33	3.75	มาก
2. จำนวนเจ้าหน้าที่สำรวจ	25.00	25.00	41.67	8.33	-	2.33	น้อย
3. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	-	16.67	50.00	25.00	8.33	3.25	ปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

3) กิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการสำรวจเพื่อกำหนดแผนงานโครงการที่เหมาะสม และเพื่อให้เกษตรกรได้มีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเกษตร โดยหน่วยงาน ส.ป.ก. ในพื้นที่จะดำเนินการสำรวจความต้องการของเกษตรกรด้านโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ แล้วจัดส่งข้อมูลให้กับ ส.ป.ก. ส่วนกลาง เพื่อกออกแบบโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนงบประมาณให้ ส.ป.ก. ในพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างต่อไป ผลการดำเนินงานเบื้องต้น พบว่า ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่

4) กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า การออกโฉนดที่ดินเพื่อการเกษตร มีความทันเวลาในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.92 (หมายถึงดำเนินงานล่าช้า แต่คาดว่าจะแล้วเสร็จทันตามแผน) เนื่องจากการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินฯ การปฏิบัติงานมีหลายขั้นตอน และมีเป้าหมายแผนงานจำนวนมาก แต่จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ มีหลายหน้าที่ต้องปฏิบัติ และระบบโปรแกรม altro service ไม่เสถียรทำให้การบันทึกข้อมูลลงระบบของแต่ละส่วน/ฝ่ายล่าช้า ส่วนด้านความเหมาะสมของขั้นตอนการออกหนังสือฯ มีความเหมาะสมในระดับน้อย ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.42 (หมายถึงมีขั้นตอนมาก ทำให้ดำเนินการช้ากว่าแผนที่กำหนดเล็กน้อย) เนื่องจากขั้นตอนในการปฏิบัติงานมีหลายขั้นตอน มีความซับซ้อน ยุ่งยาก การแก้ปัญหานอกเขต/คาบเกี่ยว และการเปลี่ยนมือที่ต้องใช้เวลานาน ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดได้ทันที และแผนงานจัดทำโฉนดมีมากกว่าจำนวนบุคลากร (ตารางที่ 2.6)

ตารางที่ 2.6 ความทันเวลาและความเหมาะสมของกิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความทันเวลาและความเหมาะสม (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ความทันเวลาของการออกโฉนดที่ดินเพื่อการเกษตร	-	25.00	58.33	16.67	-	2.92	ปานกลาง
2. ความเหมาะสมของขั้นตอนการปรับปรุงหนังสือฯ	16.67	33.33	41.67	8.33	-	2.42	น้อย

ที่มา: จากการสำรวจ

5) กิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการดำเนินงานเพื่อให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่เกษตรกร และบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการออกคำสั่งทางปกครอง จากการสำรวจ พบว่า หน่วยงานในบางพื้นที่ยังไม่มีมีการรับเรื่องอุทธรณ์จากเกษตรกร และบางพื้นที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

6) กิจกรรมตรวจสอบที่ดิน เป็นการตรวจสอบพื้นที่ดินของเกษตรกร เพื่อควบคุมสิทธิและการใช้ประโยชน์ในที่ดินในเขตที่ได้มีการกำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.08 เนื่องจากการดำเนินการตรวจสอบที่ดิน มีขั้นตอนมากและระยะเวลาในการตรวจสอบที่ดินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 เนื่องจากการล่าช้า (ตารางที่ 2.7)

ตารางที่ 2.7 ความเหมาะสมของกิจกรรมตรวจสอบที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ขั้นตอนการตรวจสอบที่ดิน	-	-	91.67	8.33	-	3.08	ปานกลาง
2. ระยะเวลาในการตรวจสอบที่ดินของ ส.ป.ก.	-	-	66.67	33.33	-	3.33	ปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

7) กิจกรรมจัดที่ดิน เป็นการดำเนินการกิจกรรมปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเอง โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า การดำเนินงานจัดที่ดินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.00 เนื่องจากมีขั้นตอนมากและระยะเวลาในการจัดที่ดินมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.33 เนื่องจากการล่าช้า (ตารางที่ 2.8)

ตารางที่ 2.8 ความเหมาะสมของกิจกรรมจัดที่ดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความเหมาะสม (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ขั้นตอนการจัดที่ดิน	-	16.66	66.67	16.67	-	3.00	ปานกลาง
2. ระยะเวลาในการจัดที่ดิน	-	16.67	33.33	50.00	-	3.33	ปานกลาง

ที่มา: จากการสำรวจ

2.4.3 ผลผลิต (Outputs)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เป็นการจัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินโครงการจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร พิษณุโลก นครสวรรค์ และแบบสอบถาม Online ในจังหวัดเชียงราย แพร่ ลำพูน ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ราชบุรี กระบี่ รวมทั้งหมด 13 จังหวัดสรุปผลได้ดังนี้

1) กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน

1.1) หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 30.77 มีการดำเนินการให้บริการแก้ไขปัญหาผ่านศูนย์บริการประชาชนเรียบร้อยแล้ว ที่เหลือร้อยละ 69.23 อยู่ระหว่างการบริการแก้ไขปัญหาให้ประชาชน

1.2) หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 26.92 มีการออกศูนย์บริการเคลื่อนที่แล้ว ร้อยละ 42.31 อยู่ระหว่างการออกบริการศูนย์บริการเคลื่อนที่ และร้อยละ 30.77 อยู่ระหว่างเตรียมแผนการออกศูนย์บริการเคลื่อนที่ในตำบลต่าง ๆ

2) กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 33.33 สำรวจรังวัดพื้นที่แล้วเสร็จ ร้อยละ 23.81 อยู่ระหว่างเตรียมแผนการสำรวจรังวัดพื้นที่ และร้อยละ 42.86 อยู่ระหว่างสำรวจรังวัดพื้นที่

3) กิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน อยู่ระหว่างดำเนินการสำรวจความต้องการโครงสร้างพื้นฐานในการทำเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่

4) กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน หน่วยงานในพื้นที่ร้อยละ 3.14 ได้ออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้เกษตรกรเรียบร้อยแล้ว ร้อยละ 29.83 อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำโฉนดเพื่อการเกษตร และร้อยละ 67.03 อยู่ระหว่างการรับคำร้องขอออกโฉนดเพื่อการเกษตรที่เกษตรกรยื่นคำร้องมา

5) กิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในเขตปฏิรูปที่ดิน อยู่ระหว่างการดำเนินการอุทธรณ์ที่ผ่านการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

6) กิจกรรมตรวจสอบที่ดิน หน่วยงานในพื้นที่ ร้อยละ 27.27 มีการตรวจสอบที่ดินแล้วเสร็จ ร้อยละ 40.91 อยู่ระหว่างขั้นตอนในการตรวจสอบที่ดิน และร้อยละ 31.82 เตรียมดำเนินการลงพื้นที่ตรวจสอบการใช้ประโยชน์ของเกษตรกร

7) กิจกรรมจัดที่ดิน หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินการจัดที่ดินให้เกษตรกรที่ถือเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินครบตามเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว (ตารางที่ 2.9)

ตารางที่ 2.9 ผลการดำเนินงานโครงการในพื้นที่ 13 จังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ผลการดำเนินงาน (ร้อยละ)		
	ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	เตรียมดำเนินการ
1. กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน			
1.1 การบริการ ณ ศูนย์บริการประชาชน	30.77	69.23	-
1.2 การออกศูนย์บริการประชาชนเคลื่อนที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน	26.92	42.31	30.77
2. กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK	33.33	42.86	23.81
3. กิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน	-	100.00	-
4. กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) ให้เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร	3.14	29.83	67.03
5. กิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในเขตปฏิรูปที่ดิน	-	100.00	-
6. กิจกรรมตรวจสอบที่ดิน	27.27	40.91	31.82
7. กิจกรรมจัดที่ดิน	100.00	-	-

ที่มา: จากการสำรวจ

2.4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes) ข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2567

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการเป็นการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งได้รับโฉนดเพื่อการเกษตร และมีการใช้ประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว สรุปผลได้ดังนี้

1) การใช้ประโยชน์ที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน

เกษตรกรทุกรายใช้ประโยชน์ที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เฉลี่ย 13.92 ไร่ต่อราย โดยมีการปลูกพืชหลายชนิด ดังนี้ ไร่ละ 36.84 ปลูกพืชไร่ ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ไร่ละ 34.21 ปลูกข้าว ไร่ละ 23.69 ปลูกไม้ยืนต้น ได้แก่ ยูคาลิปตัส และยางพารา ไร่ละ 5.26 ปลูกไม้ผล ได้แก่ มะม่วง และกล้วย (ตารางที่ 2.10)

ตารางที่ 2.10 การใช้ประโยชน์ที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินของเกษตรกร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ชนิดพืช	ไร่ละ
1. พืชไร่	36.84
2. ข้าว	34.21
3. ไม้ยืนต้น	23.69
4. ไม้ผล	5.26

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การใช้โฉนดเพื่อการเกษตร ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของเกษตรกร

เกษตรกรที่ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรเป็นเกษตรกรที่มีการถือครองเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. 4-01 มากกว่า 5 ปีขึ้นไป เมื่อผ่านกระบวนการตรวจสอบข้อมูลพื้นที่คาบเกี่ยว โดยไม่ติดปัญหาใด ๆ ทางสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดจะทำการออกโฉนดเพื่อการเกษตรให้แก่เกษตรกรต่อไป จากการสำรวจ พบว่าเกษตรกรทุกรายที่ได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรแล้ว เห็นว่าโฉนดเพื่อการเกษตรสามารถใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งทุนได้ เช่น การขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการทำการเกษตรได้ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 85.71 ยังไม่ได้ใช้โฉนดเพื่อการเกษตรในการเข้าถึงแหล่งทุน เนื่องจากยังไม่ต้องการมีภาระหนี้สิน บางรายต้องการเก็บไว้เป็นมรดกให้บุตรหลาน ส่วนที่เหลือร้อยละ 14.29 คาดว่าจะใช้โฉนดเพื่อการเกษตรในการขอสินเชื่อกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อลงทุนทำการเกษตร และใช้จ่ายในครัวเรือน

2.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.11 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในกิจกรรมการให้บริการศูนย์บริการประชาชน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 รองลงมากิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 การประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่ ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 รองลงมาพึงพอใจในระดับมาก ในกิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 ด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.17 และกิจกรรมตรวจสอบที่ดินและจัดที่ดิน เท่ากัน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 (ตารางที่ 2.11)

ตารางที่ 2.11 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน	-	-	33.33	16.67	50.00	4.17	มาก
2. งบประมาณที่ได้รับทันเวลาตามที่กำหนด	-	16.67	16.67	33.33	33.33	3.83	มาก
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่	-	-	16.67	33.33	50.00	4.33	มากที่สุด
4. กิจกรรมการให้บริการศูนย์บริการประชาชน	-	-	8.33	33.33	58.34	4.50	มากที่สุด
5. กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK	-	16.67	16.67	33.33	33.33	3.83	มาก
6. กิจกรรมสำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน	-	-	20.00	20.00	60.00	4.40	มากที่สุด
7. กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร	-	16.67	16.67	33.33	33.33	3.83	มาก
8. กิจกรรมการดำเนินการตามกระบวนการงานอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน	-	-	20.00	40.00	40.00	4.20	มาก
9. กิจกรรมตรวจสอบที่ดิน	-	-	25.00	50.00	25.00	4.00	มาก
10. กิจกรรมจัดที่ดิน	-	-	25.00	50.00	25.00	4.00	มาก
ภาพรวม	-	5.00	19.84	34.33	40.83	4.11	มาก

ที่มา : จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 และได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรแล้ว มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.68 เนื่องจากเกษตรกรได้รับโฉนดเพื่อการเกษตรทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรมากขึ้น และยังสามารถึงเข้าถึงแหล่งทุนได้สะดวกมากขึ้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจด้านการประชาสัมพันธ์โครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.83 รองลงมาด้านการเข้ารับบริการศูนย์บริการประชาชน และการได้รับโฉนดเพื่อการเกษตร อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.80 เท่ากัน (ตารางที่ 2.12)

ตารางที่ 2.12 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	คะแนน	
1. การประชาสัมพันธ์โครงการ	-	-	5.71	5.71	88.58	4.83	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน/ข้อจำกัด/เงื่อนไข/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	-	-	-	28.57	71.43	4.71	มากที่สุด
3. การเข้ารับบริการศูนย์บริการประชาชน	-	-	2.86	14.29	82.85	4.80	มากที่สุด
4. การยื่นขอรับการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ฯ เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร	-	-	5.71	11.43	82.86	4.77	มากที่สุด
5. การสอบสวนสิทธิเพื่อตรวจสอบการถือครองที่ดิน	-	-	20.00	20.00	60.00	4.40	มากที่สุด
6. การรังวัดที่ดิน	-	-	8.33	8.34	83.33	4.75	มากที่สุด
7. การได้รับโฉนดเพื่อการเกษตร	-	-	3.34	13.33	83.33	4.80	มากที่สุด
8. การจัดที่ดินแทนที่	-	-	20.00	22.86	57.14	4.37	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	8.24	15.57	76.19	4.68	มากที่สุด

ที่มา : จากการสำรวจ

2.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.5.1 กิจกรรมศูนย์บริการประชาชน

1) การใช้โปรแกรมระบบจัดที่ดินออนไลน์ (ALRO Land Online) ในการรายงานหรือบันทึกข้อมูลไม่มีความเสถียร บันทึกแล้วข้อมูลหาย ทำให้ต้องบันทึกซ้ำหลายรอบก่อให้เกิดความซ้ำซ้อน

ข้อเสนอแนะ ส.ป.ก. ส่วนกลางควรประสานกับบริษัทผู้ทำระบบให้ปรับปรุงระบบให้ดีขึ้น โปรแกรมใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น สามารถเรียกดูรายละเอียดข้อมูลในแต่ละด้านเพื่อใช้ประมวลผลได้ และควรปรับปรุงระบบให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบ ALRO Land Online ได้

2) พื้นที่ที่ออกศูนย์บริการเคลื่อนที่บางพื้นที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้มีอุปสรรคในการใช้ระบบจัดที่ดินออนไลน์ และระบบศูนย์บริการประชาชน

ข้อเสนอแนะ ส.ป.ก. ในพื้นที่ ควรมีการสำรวจความพร้อมของสถานที่ว่ามีสัญญาณอินเทอร์เน็ตหรือไม่ ก่อนลงพื้นที่จริงเพื่อหาแนวทางป้องกันกรณีปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่พร้อม

2.5.2 กิจกรรมแผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK GNSS NETWORK

เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม RTK GNSS NETWORK ของหน่วยงานเป็นเครื่องที่ใช้งานมานาน ทำให้มีการเสื่อมสภาพ และชำรุด ประกอบกับหน่วยงานมีบุคลากรในการสำรวจรังวัดน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ทำให้การดำเนินการล่าช้า

ข้อเสนอแนะ ส.ป.ก. ส่วนกลาง ควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อจัดซื้อในส่วนเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ทันสมัย และเพียงพอ รวมทั้งจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ให้เพียงพอ

ต่อการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ควรมีการจัดอบรม ให้ความรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพแก่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.5.3 กิจกรรมปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร

1) วัสดุและอุปกรณ์การพิมพ์คำขออนุญาตออกโฉนดเพื่อการเกษตร เช่น คอมพิวเตอร์มีอายุการใช้งานมาก พร้อมกับใช้ระบบปฏิบัติการที่ไม่อัปเดต หมึกพิมพ์มีราคาสูง จำนวนเครื่องพิมพ์มีน้อย และขาดเครื่องถ่ายเอกสารที่มีประสิทธิภาพดี

ข้อเสนอแนะ ส.ป.ก. ควรสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับปริมาณงาน

2) มีพื้นที่นอกเขต/คาบเกี่ยว รูปแปลงแผนที่ไม่ตรงกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ทำให้หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการออกโฉนดเพื่อการเกษตรได้ทันที จำเป็นต้องมีการรังวัด เพื่อปรับปรุงแผนที่ใหม่เพื่อความถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ ส.ป.ก. ควรพิจารณาปรับลดเป้าหมายในการออกโฉนดเพื่อการเกษตร ให้สอดคล้องกับปริมาณงาน และจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ และปรับลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และมีความซ้ำซ้อนกับกลุ่มงานอื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
จังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2568

นโยบายที่ 3 บริหารจัดการน้ำ

3. โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน

3.1 สารสำคัญของโครงการ

3.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านการขาดแคลนน้ำของประชาชนสำหรับใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภค ทำให้เกษตรกรได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างแหล่งน้ำ และระบบส่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ชุมชน/ชนบท ก่อสร้างโครงการแก้มลิง

3.1.2 เป้าหมายของโครงการ พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำให้แก่เกษตรกรและราษฎรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการ

3.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ กรมชลประทาน

3.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 21,203.3308 ล้านบาท

3.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

3.2 วิธีการติดตาม

3.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การติดตามในพื้นที่

2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในจังหวัดชัยนาท พิษณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี และปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ผ่านระบบออนไลน์

2.2) สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568

2) สรุปรวบรวมข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2568

3.3 ผลการดำเนินงานภาพรวม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานมีการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 4 กิจกรรม อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ได้แก่

3.3.1 กิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง เป้าหมาย 108 แห่ง

3.3.2 กิจกรรมปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพงานชลประทาน เป้าหมาย 10 แห่ง

3.3.3 กิจกรรมก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท เป้าหมาย 277 แห่ง

3.3.4 กิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ เป้าหมาย 60 แห่ง

ทั้งนี้ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 3,786.2659 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.86 ของงบประมาณทั้งหมด 21,203.3308 ล้านบาท

3.4 ผลการติดตามในพื้นที่ โครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

เนื่องจากโครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างและปรับปรุงประสิทธิภาพของแหล่งน้ำ ดังนั้นการติดตามผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการจำเป็นต้องติดตามผลการดำเนินงานโครงการที่แล้วเสร็จไปแล้วในปีที่ผ่านมา โดยเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าวได้แล้วในการติดตามครั้งนี้เป็นการติดตามผลการดำเนินโครงการที่แล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งเกษตรกรมีการใช้ประโยชน์จากโครงการแล้ว รวม 5 แห่ง ประกอบด้วย (1) กิจกรรมก่อสร้างและพัฒนา

แหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ 4 แห่ง และ (2) กิจกรรมปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพงานชลประทาน 1 แห่ง ในจังหวัด ชัยนาท พิษณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี โดยเป็นการสอบถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ความทันเวลาและความเพียงพอของปริมาณ ด้านกิจกรรม (Activities) ได้แก่ ความเหมาะสมของการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และด้านผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ผลการดำเนินงานในพื้นที่ รวมทั้งความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พร้อมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในส่วนของผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2567 และมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำแล้ว รวมทั้งความพึงพอใจจากการดำเนินโครงการ สรุปผลได้ดังนี้

3.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยเจ้าหน้าที่ทุกรายมีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณเฉลี่ย 4.75 คะแนน

2) ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ร้อยละ 75.00 เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณทันเวลาต่อการดำเนินงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ร้อยละ 75.00 ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณเฉลี่ย 4.25 คะแนน ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 เห็นว่า ได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันเวลาต่อการดำเนินงาน เนื่องจากกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการก่อสร้างงาน ซึ่งบางพื้นที่มีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเข้ามาเกี่ยวข้อง ประกอบกับบางกิจกรรมจำเป็นต้องมีการดำเนินงานก่อนฤดูฝน ดังนั้นการจัดสรรงบประมาณสำหรับงานก่อสร้างควรจัดสรรมาให้พื้นที่ไม่เกินเดือนธันวาคมของแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จตามแผน

3.4.2 กิจกรรม (Activities)

จากการสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ด้านความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำตามแผน พบว่า ร้อยละ 25.00 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับมาก หมายถึง สามารถดำเนินการได้ตามแผน ร้อยละ 25.00 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ดำเนินการล่าช้า แต่คาดว่าจะแล้วเสร็จตามแผนที่เหลือร้อยละ 50.00 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับน้อย หมายถึง ดำเนินการล่าช้า และคาดว่าจะแล้วเสร็จช้ากว่าแผน เนื่องจากปัญหาฝนตก และมีน้ำท่วมบริเวณจุดก่อสร้าง (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำตามแผน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ระดับความทันเวลา	ร้อยละ
มากที่สุด	-
มาก	25.00
ปานกลาง	25.00
น้อย	50.00
น้อยที่สุด	-
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.4.3 ผลผลิต (Outputs)

เป็นการเก็บข้อมูลผลการดำเนินโครงการในกิจกรรมปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพงานชลประทาน และกิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ รวม 5 แห่ง ผลการดำเนินงานตามขั้นตอนการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทาน อยู่ในขั้นตอนเตรียมพื้นที่ก่อนก่อสร้าง/ปรับปรุง 1 แห่ง (ร้อยละ 20.00) เนื่องจากได้รับจัดสรรงบประมาณล่าช้า (ได้รับจัดสรรงบประมาณเดือนพฤษภาคม 2567) อยู่ระหว่างการก่อสร้าง/ปรับปรุง 2 แห่ง (ร้อยละ 40.00) เนื่องจากน้ำท่วมบริเวณที่มีการก่อสร้าง ทำให้ก่อสร้างล่าช้า และที่เหลือดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงแล้วเสร็จตามแผน 2 แห่ง (ร้อยละ 40.00)

3.4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2567 และมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำแล้วสรุปผลได้ดังนี้

1) การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำชลประทาน เกษตรกรร้อยละ 89.47 ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำของโครงการแล้ว ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 ส่วนที่เหลือร้อยละ 10.53 ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากการก่อสร้าง/ปรับปรุงยังไม่แล้วเสร็จ และจุดที่ก่อสร้างอยู่ไกลจากแปลง

2) การลดปัญหาขาดแคลนน้ำ

2.1) การขาดแคลนน้ำ เกษตรกรร้อยละ 75.00 มีปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำลดลง ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 5 หลังจากมีโครงการ เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับอุปโภค บริโภคมากขึ้น รวมทั้งลดปัญหาน้ำท่วมแปลง เนื่องจากมีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดความจุมากขึ้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 เห็นว่ายังมีปัญหาขาดแคลนน้ำเท่าเดิม เนื่องจากจุดที่มีการก่อสร้าง/ปรับปรุงอยู่ห่างจากแปลงของตนมาก หากใช้น้ำจากจุดนั้นจะเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่าย และเกษตรกรบางราย เห็นว่า การก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำยังไม่แล้วเสร็จ จึงยังใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ

2.2) ค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำ เกษตรกรร้อยละ 94.74 มีค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ในจำนวนนี้มีเกษตรกรร้อยละ 21.05 ที่สามารถลดค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเข้าแปลง/สระ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 5 โดยหลังจากเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเฉลี่ยลดลง 71.78 บาท/ไร่/รอบการผลิต จากเดิม 551.98 เป็น 480.20 บาท/ไร่/รอบการผลิต ส่วนที่เหลือร้อยละ 52.63 มีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเข้าแปลง/สระ เท่าเดิม จากการควบคุมค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม และร้อยละ 26.32 มีค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเข้าแปลง/สระ เพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มสูงขึ้น

3) เกษตรกรทำเกษตรเพิ่มขึ้น เกษตรกรร้อยละ 5.26 ทำเกษตรเพิ่มขึ้นหลังจากมีโครงการ เนื่องจากได้รับน้ำมากขึ้น ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 5 ที่เหลือซึ่งเป็นเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.74 ยังคงทำเกษตรเท่าเดิม โดยมีเหตุผลดังนี้ เกษตรกรไม่ต้องการลงทุนสูบน้ำเพื่อเพาะปลูกเพิ่ม ไม่มั่นใจในปริมาณน้ำกักเก็บ บางรายเพาะปลูกพืชที่มีรอบการผลิต 1 ครั้งต่อปี และเพาะปลูกเต็มพื้นที่แล้ว จึงไม่สามารถทำเกษตรเพิ่มได้ ประกอบกับไม่ต้องการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำ

3.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปี 2567 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.36 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ความทันเวลาของงบประมาณ การประสานงานของหน่วยงาน ผู้รับจ้างงาน คุณภาพของงาน และความสำเร็จของงาน พบว่า เจ้าหน้าที่พึงพอใจต่อด้านต่าง ๆ ทุกด้าน ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านความสำเร็จของงานที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.00 โดยเฉพาะความเพียงพอของด้านงบประมาณที่ได้รับ

จัดสรร ซึ่งได้รับคะแนนความพึงพอใจสูงสุด ที่ค่าคะแนน 4.75 รองลงมา ได้แก่ ด้านการประสานงานภายในหน่วยงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้รับคะแนนความพึงพอใจ ที่ค่าคะแนน 4.50 (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน	-	-	-	25.00	75.00	4.75	มากที่สุด
2. งบประมาณที่ได้รับทันเวลาตามที่กำหนด	-	-	25.00	25.00	50.00	4.25	มากที่สุด
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
4. ผู้รับจ้างงาน	-	-	-	66.67	33.33	4.33	มากที่สุด
5. คุณภาพของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	66.67	33.33	4.33	มากที่สุด
6. ความสำเร็จของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	33.33	33.33	33.34	4.00	มาก
ภาพรวม	-	-	9.72	44.45	45.83	4.36	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.49 โดยมีความพึงพอใจในแต่ละด้านดังนี้ (1) ด้านการดำเนินงานโครงการ พึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.72 โดยเฉพาะด้านการชี้แจง/ประชาสัมพันธ์โครงการ และการทำประชาคมรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรก่อนเริ่มดำเนินโครงการ (2) ด้านการใช้ประโยชน์จากโครงการ พึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.35 โดยเฉพาะความทั่วถึงของน้ำในแปลงหลังจากมีโครงการ และ (3) ด้านการบริหารจัดการน้ำ พึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.39 โดยเฉพาะรูปแบบระบบการจัดสรรน้ำของเกษตรกรในพื้นที่ (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การดำเนินงานโครงการ						4.72	มากที่สุด
1.1 การประชาสัมพันธ์โครงการจากเจ้าหน้าที่	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
1.2 การทำประชาคมรับฟังความคิดเห็น	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
1.3 คุณภาพงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	10.53	15.79	73.68	4.63	มากที่สุด
1.4 ระยะเวลาในการก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	10.53	36.84	52.63	4.42	มากที่สุด
1.5 การบริการของเจ้าหน้าที่	-	-	-	44.44	55.56	4.56	มากที่สุด
2. การใช้ประโยชน์จากโครงการ						4.35	มากที่สุด
2.1 ช่วยให้มีปริมาณน้ำเพียงพอตลอดปี	-	-	26.32	21.05	52.63	4.26	มากที่สุด
2.2 ช่วยกระจายน้ำเข้าพื้นที่ได้ทั่วถึง	-	5.26	-	15.79	78.95	4.68	มากที่สุด
2.3 ทำเกษตรหลายรอบ/ปลูกได้หลากหลาย	-	-	27.78	33.33	38.89	4.11	มาก

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
3. การบริหารจัดการน้ำ						4.39	มากที่สุด
3.1 ในพื้นที่มีการจัดสรรน้ำอย่างเป็นระบบ	-	-	5.88	41.18	52.94	4.47	มากที่สุด
3.2 ร่วมกันวางแผนการผลิตร่วมกันในพื้นที่	-	-	6.67	53.33	40.00	4.33	มากที่สุด
3.3 ช่วยกันดูแลรักษาโครงสร้างพื้นฐาน	-	-	6.66	46.67	46.67	4.40	มากที่สุด
3.4 กลุ่มผู้ใช้น้ำ (ถ้ามี)	-	-	-	63.64	36.36	4.36	มากที่สุด
ภาพรวม	-	0.44	7.86	31.01	60.69	4.49	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

3.5.1 ด้านการดำเนินงาน พบปัญหาพื้นที่ก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทาน เช่น อ่างเก็บน้ำแก้มลิง ฝาย และระบบส่งน้ำ เป็นต้น ร้อยละ 75.00 ดำเนินการได้ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด เนื่องจากฝนตกหนักทำให้น้ำท่วมพื้นที่ก่อสร้าง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ ต้องเลื่อนการก่อสร้างออกไปส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 สามารถดำเนินการได้ตามแผน

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานกรมชลประทานที่รับผิดชอบในพื้นที่ควรเตรียมแผนรองรับสำหรับปัญหาฝนตกและน้ำท่วมไว้ล่วงหน้า โดยใช้แนวกันน้ำร่วมกับระบบระบายน้ำเฉพาะสำหรับบริเวณที่มีการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำต่อไปได้โดยเร็วที่สุด

3.5.2 ด้านการใช้ประโยชน์ เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ เห็นว่า แหล่งน้ำชลประทานช่วยให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำลดลง และช่วยสนับสนุนให้ผลผลิตมีปริมาณมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่เพาะปลูกพืชเดิมพื้นที่ ชนิดพืชที่มีการเพาะปลูก ได้แก่ ข้าวนาปี และพืชไร่ เช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง โดยไม่มีแนวโน้มจะเปลี่ยนชนิดพืช หรือเพิ่มการเพาะปลูกพืชอายุสั้น แม้ว่าจะมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร/ปริมาตรกักเก็บน้ำมากขึ้น เนื่องจากไม่เชื่อมั่นว่าจะมีปริมาณมากเพียงพอตลอดทั้งปี และไม่ต้องการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำ ส่วนเกษตรกรในบางพื้นที่ที่ทำการประมงเลี้ยงปลาน้ำจืดในสระน้ำที่ขุดเอง และจับปลาธรรมชาติ เห็นว่า แหล่งน้ำชลประทานของโครงการช่วยเพิ่มความหลากหลายทางระบบนิเวศ ทำให้มีปลาธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น และมีน้ำสำหรับใช้เปลี่ยนถ่ายในสระเลี้ยงปลามากขึ้น

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานกรมชลประทานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมความรู้ในการเพาะปลูกพืชอายุสั้นให้เกษตรกรมีรายได้ต่อเนื่อง พร้อมการปรับปรุงท่อส่งน้ำ ซึ่งสามารถช่วยลดค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำได้

3.5.3 ด้านการบริหารจัดการน้ำ ในพื้นที่การสำรวจ มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำแบบไม่มีค่าใช้จ่าย โดยมีเกษตรกรร้อยละ 68.42 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในด้านการมีส่วนร่วมของกลุ่ม พบว่า สมาชิกทุกรายมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่ม ร้อยละ 38.46 มีส่วนร่วมในการจัดสรรน้ำ ร้อยละ 46.15 มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาระบบน้ำชลประทาน และร้อยละ 23.08 มีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตกับเกษตรกรรายอื่น ๆ ส่วนที่เหลือร้อยละ 31.58 ยังไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่ทราบว่ามีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานกรมชลประทานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มเป็นระยะ เพื่อให้เกษตรกรที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกเห็นข้อดี และให้ความสนใจเข้าร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำมากขึ้น ทำให้เกิดความร่วมมือในพื้นที่ สร้างความสามัคคี พร้อมดูแลรักษาแหล่งน้ำชลประทานอย่างเป็นระบบ

3.6 ผลการติดตามในพื้นที่ โครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป็นการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ผ่านแบบสอบถามออนไลน์ ในจังหวัดศรีสะเกษ ราชบุรี นครราชสีมา นครศรีธรรมราช ฉะเชิงเทรา ขอนแก่น มหาสารคาม และกระบี่ จากพื้นที่โครงการ รวม 58 แห่ง ประกอบด้วย (1) กิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลาง 1 แห่ง (2) กิจกรรมปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพงานชลประทาน 27 แห่ง (3) กิจกรรมก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท 12 แห่ง และ (4) กิจกรรมก่อสร้างและพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ 18 แห่ง สรุปผลการติดตามดังนี้

3.6.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.86 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ร้อยละ 83.33 ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณเฉลี่ย 4.50 คะแนน ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.14 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีมีจำกัด ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ขนาดใหญ่ ซึ่งมีความต้องการหลากหลาย

2) ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.86 เห็นว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลาต่อการดำเนินงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ร้อยละ 83.33 ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณเฉลี่ย 4.50 คะแนน ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.14 เห็นว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันเวลาต่อการดำเนินงาน ส่งผลให้เริ่มดำเนินการก่อสร้างช้าตามไปด้วย

3.6.2 กิจกรรม (Activities)

จากการสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ด้านความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำตามแผน พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 92.86 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทาน อยู่ในระดับมาก หมายถึง สามารถดำเนินการได้ตามแผน ที่เหลือร้อยละ 7.14 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ดำเนินการล่าช้า แต่คาดว่าจะแล้วเสร็จตามแผน เนื่องจากปัญหาฝนตก และน้ำท่วมบริเวณจุดก่อสร้าง (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำตามแผน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ระดับความทันเวลา	ร้อยละ
มากที่สุด	-
มาก	92.86
ปานกลาง	7.14
น้อย	-
น้อยที่สุด	-
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3.6.3 ผลผลิต (Outputs)

เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่โครงการในกิจกรรมการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทาน 58 แห่ง ได้แก่ กิจกรรมก่อสร้างแหล่งน้ำขนาดกลาง 1 แห่ง กิจกรรมปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพงานชลประทาน 27 แห่ง กิจกรรมก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท 12 แห่ง และกิจกรรมก่อสร้าง

และพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่รับน้ำ 18 แห่ง ผลการดำเนินงานอยู่ในขั้นตอนการวางแผนและออกแบบ เช่นสำรวจพื้นที่ การจัดซื้อจัดจ้าง 2 แห่ง (ร้อยละ 3.45) อยู่ระหว่างเตรียมพื้นที่ก่อนก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำ 6 แห่ง (ร้อยละ 10.34) และอยู่ระหว่างการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำ 50 แห่ง (ร้อยละ 86.21)

3.6.4 ผลลัพธ์ (Outcomes) ในส่วนของผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ ได้แก่ การเพิ่มพื้นที่ชลประทานและปริมาณเก็บกักน้ำ จะสามารถเก็บข้อมูลได้เมื่อก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำแล้วเสร็จเท่านั้น

3.6.5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปี 2568 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.47 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ความทันเวลาของงบประมาณ การประสานงานของหน่วยงาน ผู้รับจ้างงาน คุณภาพของงาน และความสำเร็จของงาน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่พึงพอใจต่อด้านต่าง ๆ ทุกด้าน ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านคุณภาพของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง ซึ่งได้รับคะแนนความพึงพอใจสูงสุด ที่ค่าคะแนน 4.75 รองลงมา ได้แก่ ด้านงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอและทันเวลาต่อการดำเนินงาน และด้านผู้รับจ้างงานได้รับคะแนนความพึงพอใจเท่ากัน ที่ค่าคะแนน 4.50 (ตารางที่ 3.6)

ตารางที่ 3.6 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน	-	-	16.67	16.67	66.66	4.50	มากที่สุด
2. งบประมาณที่ได้รับทันเวลาตามที่กำหนด	-	-	16.67	16.67	66.66	4.50	มากที่สุด
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่	-	-	16.67	33.33	50.00	4.33	มากที่สุด
4. ผู้รับจ้างงาน	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
5. คุณภาพของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	25.00	75.00	4.75	มากที่สุด
6. ความสำเร็จของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	75.00	25.00	4.25	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	8.34	36.11	55.55	4.47	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3.7 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

พบปัญหาพื้นที่ก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทาน เช่น อ่างเก็บน้ำ แก้มลิง ฝาย และระบบน้ำส่งน้ำดำเนินการได้ล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด เนื่องจากปัญหาฝนตก ทำให้ก่อสร้างล่าช้า และบางส่วนพบปัญหาฝนตกหนักทำให้น้ำท่วมขังในพื้นที่ก่อสร้างไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ ต้องเลื่อนการก่อสร้างออกไป

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานกรมชลประทานที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ควรเตรียมแผนรองรับสำหรับปัญหาฝนตกและน้ำท่วมไว้ล่วงหน้า โดยใช้แนวกันน้ำร่วมกับระบบระบายน้ำเฉพาะสำหรับบริเวณที่มีการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำต่อไปได้โดยเร็วที่สุด

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน
จังหวัดชัยนาท พิษณุโลก นครสวรรค์ และอุทัยธานี ระหว่างวันที่ 10 – 14 กุมภาพันธ์ 2568

4. โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม

4.1 สารสำคัญของโครงการ

4.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำชลประทานจากคลองส่งน้ำชลประทานให้สามารถแพร่กระจายน้ำได้ทั่วถึงทุกแปลงเพาะปลูกอย่างรวดเร็ว สูญเสียน้ำน้อยลง และเกษตรกรได้น้ำตามปริมาณและช่วงเวลาที่พืชต้องการ และสามารถวางแผนการส่งน้ำและการเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควบคุมเวลาในการส่งน้ำได้ ลดปัญหาความขัดแย้งเรื่องน้ำของเกษตรกร และปัญหาการใช้น้ำใต้ดิน

4.1.2 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่เกษตรกรรมมีระบบชลประทานในไร่นา สามารถได้รับน้ำทั่วถึงทุกแปลงเกษตรกรรมผ่านคูส่งน้ำ หรือท่อส่งน้ำพร้อมมีทางลำเลียงผลผลิตสู่เกษตรกร

4.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ กองทุนจัดรูปที่ดิน กรมชลประทาน

4.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 1,335.0000 ล้านบาท

4.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

4.2 วิธีการติดตาม

4.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การติดตามในพื้นที่

2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในจังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ และปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ผ่านแบบสอบถามออนไลน์

2.2) สัมภาษณ์เกษตรกรในพื้นที่โครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

4.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568

2) สรุปรวบรวมข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2568

4.3 ผลการดำเนินงานภาพรวม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

4.3.1 กิจกรรมจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำ พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม เป้าหมาย 125 รายการ ดำเนินการแล้วเสร็จ 1 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.80 ที่เหลืออยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุง

4.3.2 การบริหารจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์ เป็นการดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้/ฝึกอบรมให้เกษตรกร เป้าหมาย 2,040 ราย อยู่ระหว่างเตรียมจัดการฝึกอบรม

4.3.3 พื้นที่การจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำ มีพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพิ่มขึ้น เป้าหมาย 98,484 ไร่ ดำเนินการได้ 400 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.41

4.3.4 ครีวเรือนรับประโยชน์ มีครัวเรือนรับประโยชน์จากโครงการ เป้าหมาย 8,389 ครัวเรือน ดำเนินการได้ 55 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.66

ทั้งนี้ ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 303.1973 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.71 ของงบประมาณทั้งหมด 1,335.000 ล้านบาท (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ผลการดำเนินงานโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. กิจกรรมจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำ				
- พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม	รายการ	125	1	0.80
2. การบริหารจัดการเพื่อการใช้ประโยชน์				
- การถ่ายทอดองค์ความรู้/ฝึกอบรมให้เกษตรกร	ราย	2,040	-	-
3. ผลลัพธ์				
3.1 พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพิ่มขึ้น	ไร่	98,484	400	0.41
3.2 ครบเงื่อนไขที่ได้รับประโยชน์	ครัวเรือน	8,389	55	0.66
4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	1,335.000	303.1973	22.71

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

4.4 ผลการติดตามในพื้นที่โครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม มีกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นงานก่อสร้าง และการจัดระบบน้ำ ดังนั้นการติดตามผลลัพธ์จากการดำเนินงานโครงการจำเป็นต้องติดตามผลการดำเนินงานโครงการที่แล้วเสร็จไปในปีที่ผ่านมา โดยเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าวได้แล้ว ดังนั้นในการติดตามครั้งนี้เป็นการติดตามผลการดำเนินโครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งเกษตรกรมีการใช้ประโยชน์จากโครงการแล้วในพื้นที่โครงการ 3 แห่ง ประกอบด้วย

- (1) พื้นที่ที่ได้รับการจัดรูปที่ดินแบบสมบูรณ์แบบ 1 แห่ง
- (2) พื้นที่จัดรูปที่ดินแบบกึ่งสมบูรณ์แบบที่ได้รับการปรับปรุง 1 แห่ง
- (3) ระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรมที่ได้รับการปรับปรุง 1 แห่ง

ในจังหวัดในจังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ โดยเป็นการสอบถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ความทันเวลาและความเพียงพอของประมาณ ด้านกิจกรรม (Activities) ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการดำเนินกิจกรรม และด้านผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ผลการดำเนินงานในพื้นที่ รวมทั้งความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ พร้อมปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในส่วนของผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นการสัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปี 2566 และมีการใช้ประโยชน์จากโครงการแล้ว รวมทั้งความพึงพอใจจากการดำเนินโครงการ สรุปผลได้ดังนี้

4.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยเจ้าหน้าที่ทุกรายมีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณเฉลี่ย 4.50 คะแนน

2) ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลาต่อการดำเนินงาน โดยเจ้าหน้าที่ทุกรายมีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณเฉลี่ย 5.00 คะแนน

4.4.2 กิจกรรม (Activities)

1) **ความก้าวหน้า/ความสำเร็จของงาน** ผลการดำเนินงานโครงการในทุกพื้นที่ ดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงแล้วเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้จากการสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ด้านความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำฯ ตามแผน พบว่า เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่าความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับมาก หมายถึง สามารถดำเนินการได้ตามแผน

2) **การบริหารจัดการด้านการใช้ประโยชน์จากโครงการ** หน่วยงานร้อยละ 66.67 ได้รับความงบประมาณเพื่อจัดอบรมชี้แจงถ่ายทอดแนวทางการบริหารจัดการน้ำให้เกษตรกร เรื่องการบริหารจัดการน้ำและการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ ส่วนที่เหลือร้อยละ 33.33 ไม่มีการจัดอบรม เนื่องจากไม่ได้รับความงบประมาณในการจัดอบรม

4.4.3 ผลผลิต (Outputs)

เก็บข้อมูลจากพื้นที่ดำเนินโครงการ 3 แห่ง ประกอบด้วย งานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรแบบสมบูรณ์แบบ 1 แห่ง งานปรับปรุงจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรแบบกึ่งสมบูรณ์แบบ 1 แห่ง และงานปรับปรุงจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกร 1 แห่ง ผลการดำเนินงาน พบว่าทุกพื้นที่ดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินฯ แล้วเสร็จตามแผนครบตามเป้าหมายเรียบร้อยแล้ว

ส่วนด้านการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการ พบว่า มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการอย่างน้อย 1 กลุ่มต่อพื้นที่ ร้อยละ 69.57 โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ร้อยละ 87.50 มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่ มีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่ม ร้อยละ 93.75 มีส่วนร่วมในการจัดสรรการใช้น้ำ ร้อยละ 18.75 มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาระบบชลประทาน ร้อยละ 56.25 มีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิต ร้อยละ 12.50 และมีส่วนร่วมในการขุดลอกคลองส่งน้ำ/จำกัดวัชพืช ร้อยละ 6.25

4.4.4 ผลลัพธ์ด้านเศรษฐกิจ (Outcomes)

1) รายได้ของเกษตรกร

ในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 28.69 มีรายได้เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากมีน้ำใช้สำหรับเพื่อการเกษตรมากขึ้น ทำให้รักษาปริมาณผลผลิต หรือเพิ่มผลผลิตได้ ประกอบกับราคาผลผลิตเพิ่มสูงขึ้นจึงทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยก่อนมีโครงการเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 7,027.58 บาท/ไร่/ปี หลังมีโครงการเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 7,257.34 บาท/ไร่/ปี (รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 229.75 บาท/ไร่/ปี คิดเป็นร้อยละ 3.27) โดยจำแนกเป็นรายสินค้าดังนี้

1.1) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 492.12 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 7.27) จากเดิม 6,768.19 เป็น 7,260.31 บาท/ไร่/ปี เนื่องจากราคาจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยสูงขึ้น จากเดิม 7.49 เป็น 9.03 บาท/กิโลกรัม

1.2) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังรอบที่ 1 มีรายได้เฉลี่ยลดลง 137.11 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 2.11) จากเดิม 6,491.78 เป็น 6,354.67 บาท/ไร่/ปี เนื่องจากในช่วงฤดูนาปรังรอบที่ 1 แม้จะราคาผลผลิตจะเพิ่มขึ้น แต่ยังพบปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรได้รับผลผลิตลดลง

1.3) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังรอบที่ 2 มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1,691.16 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 30.64) จากเดิม 5,520.00 เป็น 7,211.16 บาท/ไร่/ปี เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น รวมทั้งราคาจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยสูงขึ้น จากเดิม 6.90 เป็น 8.20 บาท/กิโลกรัม

1.4) เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 58.63 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 0.66) จากเดิม 8,841.82 เป็น 8,900.45 บาท/ไร่/ปี เนื่องจากเกษตรกรได้รับผลผลิตมากขึ้น แม้ว่าราคาจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ยจะลดลง จากเดิม 7.58 เป็น 7.34 บาท/กิโลกรัม (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 รายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สินค้า	รายได้เฉลี่ย (บาท/ไร่/ปี)			
	ก่อนมีโครงการ (ปี 2565/66)	หลังมีโครงการ (ปี 2566/67)	ผลต่าง	ร้อยละ
1. ข้าวนาปี	6,768.19	7,260.31	492.12	7.27
2. ข้าวนาปรัง รอบที่ 1	6,491.78	6,354.67	-137.11	-2.11
3. ข้าวนาปรัง รอบที่ 2	5,520.00	7,211.16	1,691.16	30.64
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	8,841.82	8,900.45	58.63	0.66
ภาพรวม	7,072.58	7,257.34	229.75	3.27

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ค่าใช้จ่ายในการผลิต

ในภาพรวมเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเพิ่มขึ้นในทุกสินค้า เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตและค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้น โดยเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 378.57 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 8.15) จากเดิม 4,645.37 เป็น 5,023.94 บาท/ไร่/ปี เมื่อพิจารณาในแต่ละสินค้า มีผลดังนี้

2.1) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 195.47 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 4.64) จากเดิม 4,211.72 เป็น 4,407.19 บาท/ไร่/ปี

2.2) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรัง มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 667.32 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 10.97) จากเดิม 6,100.56 เป็น 6,769.87 บาท/ไร่/ปี

2.3) เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 72.27 บาท/ไร่/ปี (ร้อยละ 4.46) จากเดิม 1,620.20 เป็น 1,692.47 บาท/ไร่/ปี (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ค่าใช้จ่ายในการผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สินค้า	ค่าใช้จ่ายในการผลิตเฉลี่ย (บาท/ไร่/ปี)			
	ก่อนมีโครงการ (ปี 2565/66)	หลังมีโครงการ (ปี 2566/67)	ผลต่าง	ร้อยละ
1. ข้าวนาปี	4,211.72	4,407.19	195.47	4.64
2. ข้าวนาปรัง	6,100.56	6,769.87	667.32	10.97
3. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1,620.20	1,692.47	72.27	4.46
ภาพรวม	4,645.37	5,023.94	378.57	8.15

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำ หลังจากเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรร้อยละ 34.61 เห็นว่ามีค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำลดลง ร้อยละ 42.31 เห็นว่ามีค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำเท่าเดิม และร้อยละ 23.08 เห็นว่ามีค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ/สูบน้ำเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้น

4) ปริมาณผลผลิตของเกษตรกร

ในภาพรวมเกษตรกรที่ปลูกข้าวมีผลผลิตเฉลี่ยลดลง โดยเฉพาะเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังรอบที่ 2 เนื่องจากปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ประกอบกับเกษตรกรบางรายมีที่ตั้งแปลงอยู่ปลายคูส่งน้ำ ปริมาณน้ำที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกทำให้ได้ปริมาณผลผลิตน้อยลง ยกเว้นสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลผลิต

เฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ยลดลง 8.73 กิโลกรัม/ไร่ จากเดิม 809.36 เป็น 800.62 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.08 จำแนกเป็นรายสินค้าดังนี้

(1) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี มีผลผลิตลดลง 4.49 กิโลกรัม/ไร่ (ร้อยละ 0.61) จากเดิม 733.02 เป็น 728.53 กิโลกรัม/ไร่

(2) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังรอบที่ 1 มีผลผลิตลดลง 8.99 กิโลกรัม/ไร่ (ร้อยละ 1.24) จากเดิม 726.48 เป็น 717.49 กิโลกรัม/ไร่

(3) เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังรอบที่ 2 มีผลผลิตลดลง 133.33 กิโลกรัม/ไร่ (ร้อยละ 16.67) จากเดิม 800.00 เป็น 666.67 กิโลกรัม/ไร่

(4) เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีผลผลิตเพิ่มขึ้น 5.13 กิโลกรัม/ไร่ (ร้อยละ 0.45) จากเดิม 1,128.30 เป็น 1,133.43 กิโลกรัม/ไร่ (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 ผลผลิตของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สินค้า	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)			
	ก่อนมีโครงการ (ปี 2565/66)	หลังมีโครงการ (ปี 2566/67)	ผลต่าง	ร้อยละ
1. ข้าวนาปี	733.02	728.53	-4.49	-0.61
2. ข้าวนาปรัง รอบที่ 1	726.48	717.49	-8.99	-1.24
3. ข้าวนาปรัง รอบที่ 2	800.00	666.67	-133.33	-16.67
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1,128.30	1,133.43	5.13	0.45
ภาพรวม	809.36	800.62	-8.73	-1.08

ที่มา: จากการสำรวจ

4.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปี 2566 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.50 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อด้านช่วงเวลาที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ การประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค คุณภาพของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง และการจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้เกษตรกร มากที่สุดเท่ากัน ที่ค่าคะแนน 5 ส่วนการส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ (กลุ่มผู้ใช้น้ำ) เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจระดับปานกลาง ที่ค่าคะแนน 3.00 เนื่องจากยังขาดกิจกรรมการส่งเสริมเรื่องการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำให้เกษตรกรในพื้นที่ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
2. งบประมาณที่ได้รับทันเวลาตามที่กำหนด	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
3. การประสานงานของหน่วยงาน	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
4. ผู้รับจ้างงาน	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
5. คุณภาพของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
6. ความสำเร็จของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
7. การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ (กลุ่มผู้ใช้น้ำ)	50.00	-	-	-	50.00	3.00	ปานกลาง
8. การอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	6.25	-	-	25.00	68.75	4.50	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.16 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า เกษตรกรพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน เรียงตามค่าคะแนน ได้แก่ ด้านการดำเนินการด้านโนนด ด้านมาตรการช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนจัดรูปที่ดิน ด้านการทำประชาคม/ประชาสัมพันธ์โครงการ ด้านการคิดค่าใช้จ่ายค่าจัดรูปที่ดินฯ และด้านการส่งเสริมการจัดตั้งผู้ใช้น้ำ โดยได้รับคะแนนความพึงพอใจ 4.92 4.80 4.53 4.39 และ 4.21 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การทำประชาคม/ประชาสัมพันธ์	-	-	6.25	34.37	59.38	4.53	มากที่สุด
2. การก่อสร้างได้ตามรูปแบบที่กำหนด	11.76	11.76	8.83	20.59	47.06	3.79	มาก
3. การก่อสร้างได้ตามเวลาที่กำหนด	2.94	14.71	17.65	8.82	55.88	4.00	มาก
4. การอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	-	-	45.83	37.50	16.67	3.71	มาก
5. การคิดค่าใช้จ่ายค่าจัดรูปที่ดินฯ	-	-	4.35	52.17	43.48	4.39	มากที่สุด
6. การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ	-	-	5.26	68.42	26.32	4.21	มากที่สุด
7. การส่งเสริมบริหารจัดการน้ำในพื้นที่	5.00	-	25.00	50.00	20.00	3.80	มาก
8. การดำเนินการด้านโนนด	-	-	-	7.69	92.31	4.92	มากที่สุด
9. การให้คำปรึกษาของหน่วยงาน	-	3.71	51.85	40.74	3.70	3.44	มาก
10. มาตรการช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนฯ	-	-	10.00	-	90.00	4.80	มากที่สุด
ภาพรวม	1.50	3.04	17.80	32.06	45.60	4.16	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

ส่วนด้านการดำเนินงานโครงการ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2566 มีความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมในระดับมาก ที่ค่าคะแนน 4.04 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน เกษตรกรพึงพอใจต่อประโยชน์ที่ได้รับจากทางลำเลียงเข้าถึงแปลง และระบายน้ำ ซึ่งช่วยลดปัญหาน้ำท่วมแปลง ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.72 และ 4.61 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. ระบบส่งน้ำเข้าถึงแปลงนา	8.82	2.94	11.76	26.47	50.01	4.06	มาก
2. พื้นแปลงราบเรียบ	-	-	26.66	36.67	36.67	4.10	มาก
3. คุ้ระบายน้ำช่วยลดปัญหาน้ำท่วมแปลง	-	-	6.45	25.81	67.74	4.61	มากที่สุด
4. ทางลำเลียงที่เข้าถึงแปลงนา	-	-	-	28.13	71.87	4.72	มากที่สุด
5. การบริหารจัดการน้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำ	-	-	20.00	50.00	30.00	4.10	มาก
6. มีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก	9.09	3.03	21.21	42.42	24.25	3.70	มาก
7. สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี	6.00	3.00	27.20	27.50	36.30	3.85	มาก
8. ความขัดแย้งเรื่องการใช้น้ำลดลง	3.13	-	56.25	21.88	18.74	3.53	มาก
9. กฎหมายเกี่ยวกับการจัดรูปที่ดิน	-	-	46.16	38.46	15.38	3.69	มาก
ภาพรวม	3.00	1.00	23.96	33.04	39.00	4.04	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

4.5.1 ด้านการดำเนินงาน เกษตรกรบางราย เห็นว่า การปรับปรุงคลองส่งน้ำใช้คอนกรีตที่บางเกินไป ไม่ทนทาน ทำให้มีรอยแตกร้าว ชำรุดง่าย และมีการตาดคอนกรีตไม่เรียบร้อย ส่งผลต่อระบบการส่งน้ำ และปริมาณน้ำสะสมในคลองส่งน้ำในระยะยาว เนื่องจากรอยแตกร้าวทำให้น้ำซึม ส่งผลให้ปริมาณน้ำลดลง

ข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่ควรควบคุมการก่อสร้าง/ปรับปรุงให้ได้ตามมาตรฐาน โดยใช้คอนกรีตหนาที่มีความทนทาน และควรมีการติดตามงานหลังจากก่อสร้าง/ปรับปรุง แล้วเสร็จ เป็นระยะ ๆ เพื่อสามารถซ่อมแซมจุดที่ชำรุดได้ทันเวลา และก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5.2 ด้านการบริหารจัดการน้ำ เกษตรกรบางพื้นที่ยังคงมีความขัดแย้งกันเรื่องการใช้น้ำ เนื่องจากมีเกษตรกรที่ไม่ยินยอมให้ใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้าง แต่ลักลอบต่อท่อเพื่อใช้น้ำเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ และในพื้นที่ที่ไม่มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ เกษตรกรยังมีความขัดแย้งกันบางส่วน เนื่องจากไม่มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ เกษตรกรไม่ได้รวมกลุ่มเพื่อประชุมการจัดสรรน้ำในพื้นที่ และยังมีเกษตรกรที่น้ำไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงฤดูนาปรังรอบที่ 2

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานควรเน้นการจัดกิจกรรมการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต/การใช้น้ำ ให้เข้มข้นมากขึ้น มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้นำชุมชนเป็นสื่อกลางในการรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยต้องมีการวางแผนการใช้น้ำร่วมกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งกำหนดมาตรการจัดการผู้ลักลอบใช้น้ำอย่างจริงจัง

4.6 ผลการติดตามในพื้นที่โครงการที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในระดับพื้นที่ผ่านแบบสอบถามออนไลน์ ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชอนแก่น มหาสารคาม และลพบุรี รวมทั้งหมด 5 จังหวัด จากพื้นที่โครงการรวม 8 แห่ง ประกอบด้วย (1) งานปรับปรุงจัดรูปที่ดิน 3 แห่ง (2) งานจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกร 4 แห่ง และ (3) งานปรับปรุงระบบน้ำเพื่อเกษตรกร 1 แห่ง เพื่อติดตามความก้าวหน้าของงาน ความพึงพอใจ และข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ สรุปผลการติดตามดังนี้

4.6.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) ความเพียงพอของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสม เพียงพอต่อการดำเนินงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อความเพียงพอของ

งบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ร้อยละ 75.00 ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณเฉลี่ย 4.50 คะแนน

2) ความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า ได้รับจัดสรรงบประมาณทันเวลาดำเนินงานตามแผน โดยเจ้าหน้าที่ทุกรายมีความพึงพอใจต่อความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับในระดับมากขึ้นไป ซึ่งมีค่าคะแนนความพึงพอใจต่อความเพียงพอของงบประมาณเฉลี่ย 5.00 คะแนน

4.6.2 กิจกรรม (Activities)

จากการสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ด้านความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำฯ ตามแผน พบว่า เจ้าหน้าที่ร้อยละ 75.00 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับมากที่สุด หมายถึง สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จก่อนกำหนด ส่วนที่เหลือร้อยละ 25.00 เห็นว่า ความทันเวลาของการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำชลประทานอยู่ในระดับปานกลาง หมายถึง ดำเนินการล่าช้า แต่คาดว่าจะแล้วเสร็จตามกำหนด เนื่องจากการปรับปรุงแผนจัดซื้อจัดจ้าง

4.6.3 ผลผลิต (Outputs) เป็นการเก็บข้อมูลจากพื้นที่โครงการ รวม 8 แห่ง ประกอบด้วย งานปรับปรุงจัดรูปที่ดินรูปแบบสมบูรณ์แบบ 3 แห่ง งานจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 4 แห่ง และงานปรับปรุงระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 1 แห่ง ผลการดำเนินงาน พบว่า โครงการอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุง ร้อยละ 87.50 ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.50 ดำเนินการก่อสร้าง/ปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว

4.6.4 ผลลัพธ์ Outcomes) ในส่วนของผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ ได้แก่ การเพิ่มพื้นที่ชลประทาน และครัวเรือนรับประโยชน์ สามารถเก็บข้อมูลได้เมื่อก่อสร้าง/ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำฯ แล้วเสร็จ

4.6.5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.70 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านช่วงเวลาที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ความสำเร็จของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง และการจัดอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้เกษตรกร รองลงมาเป็นด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและพื้นที่ (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับเพียงพอต่อการดำเนินงาน	-	-	25.00	-	75.00	4.50	มากที่สุด
2. งบประมาณที่ได้รับทันเวลาตามที่กำหนด	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
3. การประสานงานของหน่วยงาน	-	-	-	25.00	75.00	4.75	มากที่สุด
4. ผู้รับจ้างงาน	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
5. คุณภาพของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
6. ความสำเร็จของงานก่อสร้าง/ปรับปรุง	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
7. การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำ (กลุ่มผู้ใช้น้ำ)	-	-	33.33	-	66.67	4.33	มากที่สุด
8. การอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	7.29	15.63	77.08	4.70	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

4.7 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การดำเนินโครงการระยะแรกมีความล่าช้า เนื่องจากการปรับปรุงแผนการจัดซื้อจัดจ้าง โดยปัจจุบันพื้นที่โครงการส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการจัดประชุมชี้แจง และประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ อย่างไรก็ตามในส่วนของการก่อสร้าง/ปรับปรุงงานจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำฯ คาดว่าจะดำเนินการได้แล้วเสร็จตามแผนที่กำหนด

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์การบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเกิดการรวมกลุ่ม และนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมการบริหารจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม
จังหวัดพิษณุโลก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2568

นโยบายที่ 4 ยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง
5. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

5.1 สารสำคัญของโครงการ

5.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร ที่มีความเชื่อมโยงกับแผนชุมชน ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีต่าง ๆ
- 2) เพื่อร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และเจ้าของนวัตกรรม มีส่วนสนับสนุนเกษตรกรในการกำหนดประเด็นพัฒนาสินค้าเกษตรในพื้นที่ ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ปัญหา และ Pain Point นำไปสู่การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีมูลค่าเพิ่ม ได้มาตรฐาน และมีความยั่งยืน ภายใต้โมเดลเศรษฐกิจแบบ BCG
- 3) เพื่อสร้างเสริมให้อาสาสมัครเกษตรระดับหมู่บ้านสามารถเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) เพื่อบูรณาการการทำงานด้านการเกษตรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในระดับหมู่บ้าน

5.1.2 เป้าหมายของโครงการ

- 1) อำนาจการและสนับสนุนการทบทวนและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร จำนวน 878 หมู่บ้าน ใน 76 จังหวัด
- 2) สนับสนุนให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านอย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 ราย

5.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 5.0000 ล้านบาท

5.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

5.2 วิธีการติดตาม

5.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) การติดตามในพื้นที่
  - 2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูน และพิจิตร
  - 2.2) สัมภาษณ์ผู้แทนกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
  - 2.3) สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

5.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

- 1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568
- 2) สรุปรวข้อมูลในพื้นที่โครงการ ระหว่างวันที่ 10 - 14 กุมภาพันธ์ 2568

5.3 ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

5.3.1 ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

5.3.2 ทบทวน/แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ จำนวน 701 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 79.84 ของเป้าหมาย 878 อำเภอ

5.3.3 ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 95 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 125.00 ของเป้าหมาย 76 ครั้ง

5.3.4 ประชุมคณะทำงานโครงการฯ ระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD)) จำนวน 400 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.56 ของเป้าหมาย 878 ครั้ง

5.3.5 คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) จำนวน 334 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 38.04 ของเป้าหมาย 878 หมู่บ้าน ทั้งนี้ จำนวนอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) อยู่ระหว่างการรับรองและส่งผลการคัดเลือกให้คณะทำงานระดับอำเภอ เพื่อเสนอรายชื่อผู้ที่ผ่านการคัดเลือกไปยังเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

5.3.6 ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน จำนวน 101 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.50 ของเป้าหมาย 878 ครั้ง

5.3.7 ทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน จำนวน 45 แผน คิดเป็นร้อยละ 5.13 ของเป้าหมาย 878 แผน

สำหรับกิจกรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ได้แก่ (1) จัดทำแผนพัฒนาสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model (จังหวัดละ 2 รายการ/สินค้า) เป้าหมาย 152 รายการ/สินค้า และ (2) ติดตามการดำเนินงานโครงการในส่วนภูมิภาค เป้าหมาย 76 ครั้ง

5.3.8 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 0.3015 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.03 ของงบประมาณทั้งหมด 5.0000 ล้านบาท (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 ผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	ครั้ง	1	1	100.00
2. ทบทวน/แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ระดับอำเภอ	อำเภอ	878	701	79.84
3. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	76	95	125.00
4. ประชุมคณะทำงานโครงการฯ ระดับอำเภอ (หรือคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD))	ครั้ง	878	400	45.56
5. คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	หมู่บ้าน	878	334	38.04
	ราย	878	-	-

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	ครั้ง	88	101	11.50
7. ทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	แผน	878	45	5.13
8. จัดทำแผนพัฒนาสินค้าเกษตรตามแนวทาง BCG Model (จังหวัดละ 2 รายการ/สินค้า)	รายการ/ สินค้า	152	-	-
9. ติดตามการดำเนินงานโครงการในส่วนภูมิภาค	ครั้ง	76	-	-
10. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	5.0000	0.3015	6.03

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

5.4 ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ในพื้นที่ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำพูน และพิจิตร ระหว่างวันที่ 10 – 11 และวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2568 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ และติดตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

5.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

การติดตามประเด็นปัจจัยนำเข้า จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูนและพิจิตร มีรายละเอียด ดังนี้

1) งบประมาณ

1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับทันเวลาต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานโครงการ และเจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับมีความล่าช้า โดยได้รับงบประมาณในเดือนมกราคม 2568 ทำให้การจัดประชุมเพื่อคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ รวมถึงการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (เกษตรกรมูลค่าสูง) มีระยะเวลาจำกัด เนื่องจากแผนปฏิบัติงานโครงการกำหนดให้คัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการแล้วเสร็จในเดือนธันวาคม 2567 โดยเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่า ควรจัดสรรงบประมาณลงสู่ระดับพื้นที่ ในเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2567

1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอ สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานโครงการ

2) การบริหารโครงการ พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการทบทวน/แต่งตั้งคณะทำงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงระดับอำเภอ ครอบคลุมเป้าหมาย จำแนกเป็นจังหวัดลำพูนทบทวน/แต่งตั้งคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ จำนวน 8 อำเภอ และจังหวัดพิจิตร ทบทวน/แต่งตั้งคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ จำนวน 12 อำเภอ

5.4.2 กิจกรรม (Activities)

การติดตามประเด็นกิจกรรม จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูนและพิจิตร มีรายละเอียด ดังนี้

1) การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ เพื่อคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ ทั้งนี้ การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดลำพูนและพิจิตร ยังดำเนินการไม่ครบทุกอำเภอตามเป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่สำรวจข้อมูลในพื้นที่ เนื่องจากโครงการมีการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานจากส่วนกลางสู่ระดับภูมิภาคช่วงกลางเดือนมกราคม 2568 ลำำจากแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2567 โดยจังหวัดลำพูนคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 3 อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของเป้าหมาย 8 อำเภอ และจังหวัดพิจิตร คัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 12 อำเภอ ครบตามเป้าหมาย (ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของจังหวัด ลำพูนและพิจิตร

หน่วย : อำเภอ

จังหวัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	รายละเอียด
ลำพูน	8	3	1. กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม อ.ลี้ (สินค้า: โคนม) 2. แปลงใหญ่มะม่วง อ.ป่าซาง (สินค้า: มะม่วง) 3. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปลำไยเนื้อสีทอง อ.เมืองลำพูน (สินค้า: ลำไยอบแห้ง)
พิจิตร	12	12	1. แปลงใหญ่มะม่วงบ้านหนองไผ่ อ.เมืองพิจิตร (สินค้า: มะม่วง) 2. กลุ่มแปลงใหญ่ชะอม อ.ตะพานหิน (สินค้า: ชะอม) 3. แปลงใหญ่ข้าว อ.บางมูลนาก (สินค้า: ข้าว) 4. วิสาหกิจชุมชนบ้านทุ่งพรหมทอง อ.บึงนาราง (สินค้า: ข้าว) 5. กลุ่มแปลงใหญ่มะม่วง อ.สามง่าม (สินค้า: มะม่วง) 6. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชสมุนไพร อ.ทับคล้อ (สินค้า: ข้าว) 7. ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยชุมชน อ.ดงเจริญ (สินค้า: ข้าว) 8. กลุ่มแปลงใหญ่ปลาแรด อ.โพทะเล (สินค้า: ปลาแรด) 9. กลุ่มเกษตรกรแปรรูปกล้วย อ.โพธิ์ประทับช้าง (สินค้า: กล้วยน้ำว้า) 10. กลุ่มแปลงใหญ่ข้าว อ.วชิรบรรมี (สินค้า: ข้าว) 11. กลุ่มแปลงใหญ่ถั่วเขียวบ้านเขาเขต อ.วังทรายพูน (สินค้า: ถั่วเขียวผิวนั้น) 12. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแหล่งมะม่วงคลองทราย อ.สากเหล็ก (สินค้า: มะม่วง)

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การประชุมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตร

2.1) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดเรียบร้อยแล้ว จังหวัดละ 1 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย โดยเป็นการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการพร้อมกำหนดแผนปฏิบัติงานในระดับพื้นที่

2.2) ประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ โดยเป็นการจัดประชุมเพื่อคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร คัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) และชี้แจงการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลาที่สำรวจข้อมูลในพื้นที่ จังหวัดลำพูนและพิจิตร กิจกรรมการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) อยู่ระหว่างการดำเนินการให้ครบตามเป้าหมาย โดยจังหวัดลำพูนมีการจัดประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ (SCD) แล้ว 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของเป้าหมาย 8 ครั้ง และจังหวัดพิจิตรจัดประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ (SCD) แล้ว 12 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

3) การทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด บูรณาการร่วมกันกับคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) และกลุ่มเกษตรกร โดยจัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ ประเมินศักยภาพของหมู่บ้าน และจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรและแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยจังหวัดพิจิตร ดำเนินการทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน จำนวน 12 แผน ครบตามเป้าหมาย สำหรับจังหวัดลำพูน อยู่ระหว่างดำเนินการทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน โดยคาดว่าจะดำเนินการเสร็จสิ้นภายในเดือนมีนาคม 2568 ตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนปฏิบัติงานโครงการ

4) การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการจัดประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ เพื่อคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) อย่างน้อยหมู่บ้านละ 1 ราย (ไม่เกินหมู่บ้านละ 3 ราย) โดยจังหวัดพิจิตร ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ครบ 12 หมู่บ้าน ตามเป้าหมาย ด้านจังหวัดลำพูนอยู่ระหว่างดำเนินการคัดเลือก และจัดส่งรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ให้ครบตามเป้าหมาย 8 หมู่บ้าน

5.4.3 ผลผลิต (Outputs)

การติดตามประเมินผลผลิต จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดลำพูนและพิจิตร มีรายละเอียดดังนี้

1) แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่ได้รับการจัดทำและขับเคลื่อนเพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด บูรณาการร่วมกันกับคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) และกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ ดำเนินการทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เพื่อนำแผนไปขับเคลื่อนและขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

1.1) จังหวัดลำพูน อยู่ระหว่างการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านให้ครบตามเป้าหมาย จำนวน 8 แผน

1.2) จังหวัดพิจิตร มีการทบทวนและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านแล้ว จำนวน 12 แผน ครบตามเป้าหมาย โดยเป็นการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรของหมู่บ้าน เพื่อผลักดันแผนงานโครงการฯ เข้าสู่แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และขับเคลื่อนเข้าสู่แผนพัฒนาจังหวัดหรือแผนพัฒนาด้านอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่าง ๆ เช่น งบประมาณจังหวัด งบประมาณของหน่วยงาน งบประมาณท้องถิ่น เป็นต้น

2) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) ที่ได้รับการคัดเลือก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ (SCD) ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัคร

เกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน รวมทั้งติดตามและรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนฯ โดยจังหวัดลำพูนอยู่ระหว่างการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) มีเป้าหมาย 24 ราย (8 หมู่บ้าน ๆ ละ 3 ราย) สำหรับจังหวัดพิจิตร ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) แล้ว จำนวน 12 ราย (12 หมู่บ้าน ๆ ละ 1 ราย) ครบตามเป้าหมาย โดยอยู่ระหว่างการรับรองผลการคัดเลือกจากคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ เพื่อเสนอรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกไปยังสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

5.4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ และได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานโครงการด้านการเกษตรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 4 กลุ่มในจังหวัดลำพูน และพิจิตร รายละเอียดดังนี้

1) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดเวทีชุมชนเพื่อทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านไปใช้ประโยชน์ โดยเกษตรกรร้อยละ 100.00 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.30 ทั้งนี้เกษตรกรมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในด้านการประเมินศักยภาพด้านการเกษตรของหมู่บ้าน และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ในสินค้าหลักหรือสินค้าเป้าหมาย เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับของหมู่บ้าน

2) การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน พบว่า กลุ่มเกษตรกรในทุกหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ มีการจัดทำแผนงานโครงการด้านการเกษตรและแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 และเสนอแผนไปยังสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพื่อผลักดันแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่แหล่งงบประมาณ โดยกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 50.00 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนและดำเนินงานตามแผนงานโครงการฯ จากงบประมาณจังหวัด ร้อยละ 25.00 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณของหน่วยงาน (กรมส่งเสริมการเกษตร) และร้อยละ 25.00 ได้รับเงินกู้จากกองทุนส่งเสริมเกษตรกร โดยกลุ่มเกษตรกรในทุกหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการและได้รับงบประมาณ ร้อยละ 100.00 สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน เช่น (1) ขยายพื้นที่ปลูกผักพร้อมสร้างสถานที่/โรงเรือนสำหรับรวบรวมผลผลิตและบรรจุผักที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด (2) จัดทำโครงการเลี้ยงปลาในร่องสวน โดยจัดหาพันธุ์สัตว์น้ำสนับสนุนแก่เกษตรกรในกลุ่มเพื่อสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ อีกทั้งยังเป็นแหล่งอาหารสามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ (3) แปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่เป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่ น้ำลำไยผสมไฟเบอร์สน้ำผึ้งมะนาว พร้อมจ้างเหมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ และ (4) จัดซื้อเครื่องกลั่นสมุนไพร เพื่อแปรรูปเปลือกส้มโอพันธุ์ท่าข่อยเป็นน้ำมันหอมระเหย รวมถึงมีแนวทางแปรรูปเป็นเครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในระยะต่อไป

3) รายได้ของกลุ่มเกษตรกร หลังเข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มเกษตรกรมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่าง ๆ เพื่อดำเนินงานตามแผนงานโครงการด้านการเกษตรและแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าที่จัดทำขึ้น รายละเอียดดังนี้

3.1) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย ภาพรวมหลังเข้าร่วมโครงการฯ ปี 2567 กลุ่มเกษตรกรมีรายได้รวม 5,998,400 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ซึ่งกลุ่มเกษตรกรมีรายได้รวม 5,814,446.40 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.16 เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่ปลูกผัก อีกทั้งการมีโรงเรือน

สำหรับรวบรวมผลผลิตและบรรจุผักที่ได้มาตรฐานตามที่บริษัท ซีพี แอ็กซ์ตรา จำกัด (มหาชน) หรือ Lotus's กำหนด ทำให้กลุ่มสามารถมีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น โดยมีการทำสัญญาจัดส่งผักปลอดภัยให้กับบริษัทดังกล่าว

3.2) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไย หลังเข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มเกษตรกรมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ได้แก่ น้ำลำไยผสมไฟเบอร์รสน้ำผึ้งมะนาว ทำให้กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป จำนวน 149,500 บาท

3.3) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอ หลังเข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มเกษตรกรมีการแปรรูปเปลือกส้มโอพันธุ์ท่าซ้อยเป็นน้ำมันหอมระเหย ความเข้มข้น 100% จำหน่ายเป็นขวดขนาด 50 ml และ 30 ml พร้อมมีบริการจัดชุดของขวัญ ทำให้กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันหอมระเหย จำนวน 80,000 บาท

5.4.5 ความพึงพอใจ

การสำรวจความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการฯ จำแนกเป็น 1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด โดยเป็นความพึงพอใจจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และ 2) ผู้แทนกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน และเกษตรกร โดยเป็นความพึงพอใจจากการเข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 โดยมีความพึงพอใจต่อการผลักดันแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่แหล่งงบประมาณมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 รองลงมาพึงพอใจต่อการคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตรเข้าร่วมโครงการฯ และการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง) เท่ากันที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการ	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
2. การทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
3. การคัดเลือกหมู่บ้านและสินค้าเกษตร	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
4. การคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (เกษตรมูลค่าสูง)	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
5. การผลักดันแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านเข้าสู่แหล่งงบประมาณ	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	-	60.00	40.00	4.40	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.35 โดยมีความพึงพอใจต่อการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 รองลงมาพึงพอใจต่อการชี้แจงรายละเอียดโครงการ และผลประโยชน์ที่กลุ่มเกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เท่ากันที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 ทั้งนี้ กลุ่มเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการได้รับงบประมาณน้อยที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย

3.75 เนื่องจากการสนับสนุนงบประมาณใช้ระยะเวลามากกว่า 1 ปี หลังจากที่ถูกกลุ่มเกษตรกรจัดทำและส่งแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านไปยังสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ซึ่งเกษตรกรเห็นว่ามีความยาวนาน ทำให้การแก้ปัญหาตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรมีความล่าช้า (ตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ความพึงพอใจของกลุ่มเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงรายละเอียดโครงการ	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	-	-	-	25.00	75.00	4.75	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการได้รับงบประมาณ	-	-	50.00	25.00	25.00	3.75	มาก
4. การตรวจเยี่ยม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	-	-	-	75.00	25.00	4.25	มากที่สุด
5. ผลประโยชน์ที่กลุ่มเกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	10.00	45.00	45.00	4.35	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการฯ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.26 โดยมีความพึงพอใจต่อผลประโยชน์ที่กลุ่มเกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.45 รองลงมาพึงพอใจต่อการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 ทั้งนี้ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อระยะเวลาในการได้รับงบประมาณน้อยที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80 เนื่องจากการสนับสนุนงบประมาณใช้ระยะเวลามากกว่า 1 ปี หลังจากที่ถูกเกษตรกรร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน (ตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงรายละเอียดโครงการ	-	-	5.00	60.00	35.00	4.30	มากที่สุด
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน	-	-	-	65.00	35.00	4.40	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของระยะเวลาในการได้รับงบประมาณ	-	-	30.00	60.00	10.00	3.80	มาก
4. การตรวจเยี่ยม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	-	-	10.00	45.00	45.00	4.35	มากที่สุด
5. ผลประโยชน์ที่กลุ่มเกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	-	-	10.00	35.00	55.00	4.45	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	11.00	53.00	36.00	4.26	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

5.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

5.5.1 จากการติดตามผลโครงการฯ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า การได้รับงบประมาณสนับสนุนตามแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร (Project Idea) ภายใต้แผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านที่เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ มีระยะเวลานาน (1 - 2 ปี หลังจากจัดทำและเสนอแผนงาน/โครงการ) ทำให้การแก้ปัญหาตามความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการมีความล่าช้า และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความประสงค์ขอกู้สินเชื่อ เนื่องจากไม่ต้องการมีการผ่อนชำระค่านี้นี้เงินกู้ จึงไม่จัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าเพื่อยื่นเสนอขอกู้เงินกับแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

ข้อเสนอแนะ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรบูรณาการร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับกลุ่มเกษตรกรหากเขียนแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้าและเสนอขอกู้สินเชื่อ เช่น ทำให้กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น หรือกลุ่มเกษตรกรมีเงินทุนที่สามารถนำไปต่อยอดในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ได้ทันตามความต้องการของกลุ่ม

5.5.2 การดำเนินงานโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้านมีผลการดำเนินงานน้อย เนื่องจากการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ จากส่วนกลางมีความล่าช้า โดยดำเนินการในช่วงกลางเดือนมกราคม 2568 ซึ่งล่าช้ากว่าแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2567 ส่งผลให้ขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องมีความล่าช้าตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ การดำเนินงานในปีถัดไป สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ แก่หน่วยงานส่วนภูมิภาคให้เสร็จตามแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่มีระยะเวลาดำเนินกิจกรรมโครงการได้ทันตามแผนปฏิบัติงาน

2) กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการอื่น ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป็นต้น ทำให้การสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรมีความซ้ำซ้อน

ข้อเสนอแนะ การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร/หมู่บ้าน เข้าร่วมโครงการในปีถัดไป สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ควรคัดเลือกจากกลุ่ม/หมู่บ้านที่ไม่เป็นเป้าหมายซ้ำซ้อนกับโครงการอื่น ๆ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร/หมู่บ้านสามารถเข้าถึงแหล่งงบประมาณเพื่อสนับสนุนและยกระดับการพัฒนาไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงต่อไป

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล
ในจังหวัดลำพูน และพิจิตร ระหว่างวันที่ 10 - 11 และ 14 กุมภาพันธ์ 2568

นโยบายที่ 5 ยกระดับศักยภาพของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง

6. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

6.1 สารสำคัญของโครงการ

6.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เพื่อยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ให้สูงขึ้น รวมถึงส่งเสริมการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์

2) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548

3) เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวทาง BCG Model

6.1.2 เป้าหมายของโครงการ

1) พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1,500 แห่ง

6.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ กรมส่งเสริมการเกษตร

6.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 53.5883 ล้านบาท

6.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

6.2 วิธีการติดตาม

6.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) การติดตามในพื้นที่

2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แพร่ และพิษณุโลก

2.2) สัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.3) สัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

6.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568

2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 24 - 28 กุมภาพันธ์ 2568

6.3 ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

6.3.1 กิจกรรมพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

1) พัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง ดำเนินการแล้ว 50 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.17 ของเป้าหมาย 1,200 แห่ง

2) พัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชนระดับต้องปรับปรุง อยู่ระหว่างดำเนินการ

3) สนับสนุนการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชนรอดำเนินการหลังจากกิจกรรมพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชนเสร็จสิ้น โดยมีแผนการดำเนินงานในช่วงเดือน เมษายน - กรกฎาคม 2568

6.3.2 กิจกรรมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ (ผู้ประกอบการ) ประกอบด้วย

1) จัดอบรมพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการประกอบธุรกิจเชิงรุก ดำเนินการแล้ว 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 160 ราย

2) สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนดำเนินการตามแผนธุรกิจ อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.3 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

1) จัดอบรมพัฒนาองค์ความรู้การดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการแล้ว 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.00 ของเป้าหมาย 100 ราย

2) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการจัดเวทีชุมชนแล้ว 50 เครือข่าย คิดเป็นร้อยละ 64.94 ของเป้าหมาย 77 เครือข่าย

6.3.4 กิจกรรมส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

1) พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ดำเนินการแล้ว 122 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.20 ของเป้าหมาย 1,000 ราย

2) พัฒนาลิขสิทธิ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรแปรรูป อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.5 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวทาง BCG Model อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.6 กิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.7 กิจกรรมพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.8 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพทักษะการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Training of Trainer) ดำเนินการแล้ว 90 ราย ครบตามเป้าหมาย

6.3.9 กิจกรรมจัดเวทีชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้นแบบ อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.10 กิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงต้นแบบ อยู่ระหว่างดำเนินการ

6.3.11 กิจกรรมการสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงข้อมูลเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน ประกอบด้วย

1) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัด อยู่ระหว่างดำเนินการ

2) ประเมินความพร้อมและเชื่อมโยงเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการแล้ว 1 เส้นทาง คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของเป้าหมาย 6 เส้นทาง

6.3.12 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 9.2088 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.18 ของงบประมาณทั้งหมด 53.5883 ล้านบาท (ตารางที่ 6.1)

ตารางที่ 6.1 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน				
1.1 พัฒนาศักยภาพกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน ระดับปานกลาง	แห่ง	1,200	50	4.17
1.2 พัฒนาศักยภาพกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน ระดับต้องปรับปรุง	แห่ง	300	-	-
1.3 สนับสนุนการยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน	แห่ง	1,500	-	-

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2. กิจกรรมพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ (ผู้ประกอบการ)				
2.1 อบรมพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการประกอบธุรกิจเชิงรุก	ราย	160	80	50.00
2.2 สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนดำเนินการตามแผนธุรกิจ	แห่ง	20	-	-
3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน				
3.1 พัฒนานองค์ความรู้การดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	ราย	100	30	30.00
3.2 พัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	เครือข่าย	77	50	64.94
4. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน				
4.1 พัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน	ราย	1,000	122	12.20
4.2 พัฒนาลิขสิทธิ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรแปรรูป	แห่ง	100	-	-
5. พัฒนาศักยภาพสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน มีความปลอดภัย และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามแนวทาง BCG Model	ราย	480	-	-
6. สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	แหล่ง	24	-	-
7. พัฒนารฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	รายการ	1	-	-
8. พัฒนาศักยภาพทักษะการเป็นพี่เลี้ยงเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Training of Trainer)	ราย	90	90	100.00
9. จัดเวทีชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้นแบบ	ราย	300	-	-
10. ส่งเสริมกิจกรรมให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงต้นแบบ	แหล่ง	12	-	-
11. การสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงข้อมูลเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน				
11.1 สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัด	ราย	1,080	-	-
11.2 ประเมินความพร้อมและเชื่อมโยงเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เส้นทาง	6	1	16.67
12. วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการภายใต้กิจกรรมพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน สามารถยกระดับศักยภาพให้สูงขึ้น	ร้อยละ	80	-	-
13. รายได้ของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ใหม่	ร้อยละ	10	-	-
14. รายได้ของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ร้อยละ	12	-	-
15. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	53.5883	9.2088	17.18

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

6.4 ผลการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แพร่ และพิษณุโลก โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ และติดตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รายละเอียด ดังนี้

6.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 75.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันเวลาต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานโครงการ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 25.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความล่าช้า โดยได้รับงบประมาณช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน 2567 ทำให้มีระยะเวลาจำกัดในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของโครงการและต้องเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณ โดยเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณลงสู่ระดับพื้นที่ภายในเดือนตุลาคม 2567

2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอ สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานโครงการ

6.4.2 กิจกรรม (Activities)

1) กิจกรรมพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดเวทีชุมชนพัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลางและระดับต้องปรับปรุง ครบตามเป้าหมาย โดยเป็นการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมตามผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จัดเวทีชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน และจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

2) กิจกรรมส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

2.1) อบรมพัฒนาองค์ความรู้การดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน พบว่า เจ้าหน้าที่ในพื้นที่เข้าร่วมการอบรม ครบตามเป้าหมาย โดยเป็นการอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจสำหรับการปฏิบัติงานด้านการสร้างเครือข่ายให้วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2) พัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มีเป้าหมายจังหวัดละ 1 เครือข่าย โดยจังหวัดแพร่ และลำปางดำเนินการแล้ว ครบตามเป้าหมาย สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ระหว่างการประชุมเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามเป้าหมาย

3) กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างแรงจูงใจให้วิสาหกิจชุมชนปรับปรุงคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดแล้ว ครบตามเป้าหมาย

4) กิจกรรมส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

4.1) พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์และมีความพร้อมในการสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและได้รับรองมาตรฐาน และจัดเวทีชุมชน/

อบรม/ศึกษาดูงานพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการ โดยจังหวัดแพร่ ดำเนินการครบแล้ว ตามเป้าหมาย จังหวัดลำปางดำเนินการแล้ว 1 แห่ง จากเป้าหมาย 2 แห่ง อยู่ระหว่างการดำเนินการให้ครบตามเป้าหมาย

4.2) พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรแปรรูป พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้กับวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรแปรรูป โดยจังหวัดเชียงใหม่มีเป้าหมาย 2 แห่ง อยู่ระหว่างรอจัดสรรงบประมาณ

5) กิจกรรมจัดเวทีชุมชนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้นแบบ พบว่า สำนักงานเกษตรจังหวัดดำเนินการจัดเวทีชุมชนให้กับวิสาหกิจชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการแล้ว 2 ครั้ง จากเป้าหมาย 4 ครั้ง อยู่ระหว่างการดำเนินการให้ครบตามเป้าหมาย

6.4.3 ผลผลิต (Outputs)

1) วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมการจัดเวทีชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน และจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนเพื่อยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน โดยมีการจัดเวทีชุมชนและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนให้กับวิสาหกิจชุมชนระดับต้องปรับปรุง 45 แห่ง วิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง 36 แห่ง ครบตามเป้าหมาย

2) เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่ ได้รับการอบรมพัฒนาองค์ความรู้การดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานด้านการสร้างเครือข่ายให้วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 11 ราย ครบตามเป้าหมาย

3) เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาศักยภาพ ได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย โดย จังหวัดแพร่และลำปาง ดำเนินการแล้ว 2 เครือข่าย ครบตามเป้าหมาย (จังหวัดละ 1 เครือข่าย) สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ อยู่ระหว่างการประชุมเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เป็นไปตามเป้าหมาย

4) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการที่ดี ได้รับการคัดเลือกเป็นวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ และสร้างแรงจูงใจให้วิสาหกิจชุมชนปรับปรุงคุณภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 แห่ง (จังหวัดละ 1 แห่ง) ครบตามเป้าหมาย

5) วิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาทักษะวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน โดยจังหวัดแพร่ ดำเนินการแล้ว 2 แห่ง ครบตามเป้าหมาย จังหวัดลำปาง ดำเนินการแล้ว 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 2 แห่ง โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการให้ครบตามเป้าหมาย

6) วิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมการจัดเวทีชุมชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้นแบบ โดยจังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการแล้ว 2 ครั้ง มีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วม 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 4 ครั้ง อยู่ระหว่างการดำเนินการให้ครบตามเป้าหมาย

6.4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของวิสาหกิจชุมชน (ประธานและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน) และเจ้าหน้าที่นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีรายละเอียดดังนี้

1) การถ่ายทอดความรู้และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

1.1) วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการจัดเวทีชุมชนเพื่อประเมินศักยภาพและวิเคราะห์สถานการณ์ของวิสาหกิจชุมชนไปใช้ประโยชน์ โดยวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 80.00 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.40 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์โดยมีส่วนร่วมในการประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการวิสาหกิจชุมชน เช่น แผนการผลิตชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มาเพื่อแก้ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เป็นต้น

1.2) เจ้าหน้าที่นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการมีการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมพัฒนาทักษะนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชนไปใช้ประโยชน์ โดยเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 100.00 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในดำเนินงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน เช่น การจดทะเบียน การต่อทะเบียน และการยกเลิกทะเบียน การให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชนในการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคล รวมทั้งให้คำแนะนำด้านภาษีให้กับวิสาหกิจชุมชน เช่น การขอเลขประจำตัวผู้เสียภาษี และการเสียภาษีของวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น

2) การยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนมีการจัดทำแผนพัฒนาการวิสาหกิจชุมชนและได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อดำเนินงานตามแผนพัฒนาศักยภาพโดยวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.00 ได้รับสนับสนุนงบประมาณตามที่ขอรับจัดสรร ซึ่งเป็นการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือปัจจัยการผลิตที่ไม่ใช่ครุภัณฑ์ เช่น ป้ายวิสาหกิจชุมชน สติกเกอร์วิสาหกิจชุมชน ถุงบรรจุกาแฟ ถุงบรรจุสบู่ เมล็ดพันธุ์ผัก อุปกรณ์ในการเลี้ยงมดแดง เป็นต้น โดยหลังจากเข้าร่วมโครงการ วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 100.00 มีผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น (ระดับต้องปรับปรุงเป็นระดับปานกลาง และระดับปานกลางเป็นระดับดี)

3) รายได้ของวิสาหกิจชุมชนหลังเข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังเข้าร่วมโครงการ วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 50.00 มีรายได้เพิ่มขึ้นในปี 2567 จากเดิมมีรายได้เฉลี่ย 51,000 บาทต่อปี เพิ่มเป็นรายได้เฉลี่ย 78,500 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 27,500 บาทต่อปี เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เช่น ถุงผ้างานปักมือสำหรับบรรจุยาต้ม/ยาหม่องสมุนไพร ถุงบรรจุกาแฟแบบซิปล็อค สติกเกอร์สำหรับติดผลิตภัณฑ์ และวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 33.33 มีรายได้เท่าเดิม โดยมีรายได้เฉลี่ย 72,900 บาทต่อปี เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และอยู่ในช่วงกำลังพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ยังไม่ได้เริ่มจำหน่ายสินค้าและมีแผนจำหน่ายสินค้าภายในปี 2568 ส่วนวิสาหกิจชุมชนอีกร้อยละ 16.67 มีรายได้ลดลงจากเดิมมีรายได้เฉลี่ย 20,000 บาทต่อปี ลดลงเป็นรายได้เฉลี่ย 8,000 บาทต่อปี รายได้เฉลี่ยลดลง 12,000 บาทต่อปี เนื่องจากพบปัญหาในการผลิตสินค้า อยู่ระหว่างปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีมาตรฐาน

6.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการในปี 2568 พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการระดับพื้นที่ มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09 โดยมีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 รองลงมาพึงพอใจต่อการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.33 การชี้แจงแนวทางดำเนินโครงการ การพัฒนาทักษะกระบวนการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน พัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ (ผู้ประกอบการ) และการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจ

ชุมชน มีความพึงพอใจเท่ากันในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 โดยเจ้าหน้าที่พึงพอใจต่อการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนน้อยที่สุด มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 เนื่องจากพบปัญหาเรื่องการมีวิสาหกิจที่ร่วมกันจดทะเบียนเป็นเครือข่ายค่อนข้างน้อย (ตารางที่ 6.2)

ตารางที่ 6.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การชี้แจงแนวทางดำเนินโครงการ	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
2. พัฒนาทักษะกรรมการบริหารกิจการวิสาหกิจชุมชน	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
3. พัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ (ผู้ประกอบการ)	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	-	-	50.00	50.00	-	3.50	มาก
5. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
6. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน	-	-	-	66.67	33.33	4.33	มากที่สุด
7. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
8. สนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548	-	-	14.29	85.71	-	3.86	มาก
ภาพรวม	-	-	8.03	75.30	16.67	4.09	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2567 พบว่า ในภาพรวมวิสาหกิจชุมชนมีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.62 โดยมีความพึงพอใจต่อการจัดเวทีชุมชนในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.73 รองลงมาพึงพอใจต่อการชี้แจงรายละเอียดโครงการของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.70 พึงพอใจการติดตาม/ตรวจเยี่ยม/ให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.65 พึงพอใจต่อประโยชน์ที่วิสาหกิจชุมชนได้รับจากโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.63 พึงพอใจต่อการจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.55 พึงพอใจต่อความเหมาะสมของระยะเวลาในการได้รับสนับสนุนงบประมาณตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.43 (ตารางที่ 6.3)

ตารางที่ 6.3 ความพึงพอใจของวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1.การชี้แจงรายละเอียดโครงการของเจ้าหน้าที่	-	4.35	-	78.26	17.39	4.70	มากที่สุด
2.การจัดเวทีชุมชน	-	-	-	27.27	72.73	4.73	มากที่สุด
3.การจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	-	-	5.00	35.00	60.00	4.55	มากที่สุด
4.ความเหมาะสมของระยะเวลาในการได้รับสนับสนุนงบประมาณตามแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน	-	-	4.34	47.83	47.83	4.43	มากที่สุด

ตารางที่ 6.3 (ต่อ)

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
5.การติดตาม/ตรวจเยี่ยม/ให้ คำแนะนำของเจ้าหน้าที่	-	-	4.34	26.09	69.57	4.65	มากที่สุด
6.ประโยชน์ที่วิสาหกิจชุมชน ได้รับจากโครงการ	-	-	-	34.78	65.22	4.63	มากที่สุด
ภาพรวม	-	0.72	2.28	41.54	55.46	4.62	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

6.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

6.5.1 การติดตามผลลัพธ์ของโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1) การดำเนินกิจกรรมยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน มีกลุ่มเป้าหมายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร การดำเนินโครงการในระยะต่อไป ควรเพิ่มจำนวนเป้าหมายในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากมีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นทุกปี เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างครอบคลุมมากขึ้น

2) ปัญหาและอุปสรรคที่วิสาหกิจชุมชนพบมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ด้านการตลาด เช่น มีช่องทางการตลาดน้อยส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา 2) ด้านการบริหารจัดการ เช่น การจัดทำบัญชีและงบการเงินไม่เป็นปัจจุบัน การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกมีงานประจำ/มีเวลาว่างไม่ตรงกัน และ 3) ด้านคุณภาพสินค้า เช่น สินค้าไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน และขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพดีขึ้น เช่น โรงครัวกาแฟที่ได้มาตรฐาน สถานที่ผลิตสินค้าสำหรับการขอรับรองมาตรฐานอาหารและยา (อย.) กรมส่งเสริมการเกษตร ควรเพิ่มการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เช่น การจัดแสดงสินค้าหรือส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด และเพิ่มการสนับสนุนการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการเงินและบัญชี และการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้า รวมถึงสนับสนุนการเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาธุรกิจได้อย่างเต็มที่

6.5.2 การติดตามผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1) การได้รับงบประมาณสนับสนุนวัสดุสำนักงานสำหรับการดำเนินงานด้านทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณงานในพื้นที่ เนื่องจากสำนักงานเกษตรอำเภอมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อวัสดุสำนักงานสำหรับการดำเนินงานด้านทะเบียนและสารสนเทศวิสาหกิจชุมชนให้สอดคล้องกับปริมาณงานในพื้นที่

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
จังหวัดแพร่ เชียงใหม่ ลำปาง และพิษณุโลก วันที่ 24 – 28 กุมภาพันธ์ 2568

นโยบายที่ 6 จัดการทรัพยากรทางการเกษตร

7. โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN)

7.1 สารสำคัญของโครงการ

7.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อบริหารจัดการที่ดินด้วยการปรับปรุง พื้นฟู ในการลดการปลดปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรมที่นำไปสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality)
- 2) เพื่อกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมที่ขยายผลเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน
- 3) เพื่อจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินตามแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ด้วยมาตรการการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน
- 4) เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่

7.1.2 เป้าหมายของโครงการ

- 1) พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการปรับปรุง พื้นฟู ในกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินในการบริหารจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ของกรมพัฒนาที่ดิน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2566 จำนวน 52 จังหวัด ไม่น้อยกว่า 10,000 ไร่
- 2) พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ดินเสื่อมโทรมไม่น้อยกว่า 23,800 ไร่ ได้รับการฟื้นฟูโดยการบริหารจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินตามแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม

7.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ กรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 121.1920 ล้านบาท

7.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

7.2 วิธีการติดตาม

7.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN) จากกรมพัฒนาที่ดิน ผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) การติดตามในพื้นที่ ประกอบด้วย
  - สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 พิษณุโลก สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 นครสวรรค์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 สุราษฎร์ธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 สงขลา และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก ตาก สุราษฎร์ธานี และพัทลุง และเจ้าหน้าที่กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน
  - สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

7.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

- 1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568
- 2) สรุปรายข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 11 - 27 กุมภาพันธ์ 2568

7.3 ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

7.3.1 กิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เป้าหมาย 10,000 ไร่ ภายใต้กิจกรรมย่อย การประเมินการปลดปล่อยและการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรมตามระเบียบวิธีการขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.TVER-METH-13-06) การกำหนดมาตรการการบริหารจัดการที่ดินเหมาะสมกับพื้นที่ (Specific area) ในการลดการปลดปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรม และการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยเกษตรกรรมยั่งยืนสู่เกษตรคาร์บอนต่ำ ซึ่งกิจกรรมนี้เริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 อยู่ระหว่างการรอจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่ และเตรียมอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

7.3.2 กิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เป้าหมาย 23,800 ไร่ ประกอบด้วย กิจกรรมย่อย การจัดทำฐานข้อมูล (Base Line) ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดมาตรการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่ การจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) และพื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการเพื่อลดความเสื่อมโทรมของที่ดินและเพิ่มการกักเก็บอินทรีย์คาร์บอนในดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ อยู่ระหว่างการรอจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่

7.3.3 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 0.4080 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.34 ของงบประมาณทั้งหมด 121.1920 ล้านบาท (ตารางที่ 7.1)

ตารางที่ 7.1 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรม บริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality)	ไร่	10,000	อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
1.1 ประเมินการปลดปล่อยและการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรมตามระเบียบวิธีการขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.TVER-METH-13-06)	ไร่	10,000	-	-
1.2 กำหนดมาตรการการบริหารจัดการที่ดินเหมาะสมกับพื้นที่ (Specific area) ในการลดการปลดปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรม	ไร่	10,000	-	-
1.3 บริหารจัดการพื้นที่ด้วยเกษตรกรรมยั่งยืนสู่เกษตรคาร์บอนต่ำ	ไร่	500	-	-
2. กิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	ไร่	23,800	อยู่ระหว่างดำเนินการ	-
2.1 กิจกรรมจัดทำฐานข้อมูล (Base Line) ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดมาตรการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่	แห่ง	10	-	-
2.2 การจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)	ไร่	23,800	-	-

ตารางที่ 7.1 (ต่อ)

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงโทรมของที่ดินและเพิ่มการกักเก็บอินทรีย์คาร์บอนในดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ	ร้อยละ	80	-	-
4. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	121.1920	0.4080	0.34

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

7.4 ผลการติดตามในพื้นที่

โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN) เป็นการดำเนินงานในกิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม ซึ่งในการติดตามการดำเนินงานในครั้งที่ 1 ดำเนินการติดตามกิจกรรมการจัดการความเสี่ยงโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ซึ่งมีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งการติดตามเป็น 2 หัวข้อ คือ การติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคของกิจกรรมที่ดำเนินการในปีงบประมาณพ.ศ. 2567 (เจ้าหน้าที่ และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ) และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานในปีงบประมาณพ.ศ. 2568 (เจ้าหน้าที่) กำหนดการติดตามในพื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 พิษณุโลก (สพข.8) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 นครสวรรค์ (สพข.9) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 สุราษฎร์ธานี (สพข.11) และสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 สงขลา (สพข.12) ผลการติดตามสรุปได้ดังนี้

7.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ

1.1) การจัดสรรงบประมาณของปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า ด้านความเพียงพอ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 60.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงาน และร้อยละ 40.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากพื้นที่บางจังหวัดค่อนข้างไกล เป็นอุปสรรคในการเก็บตัวอย่างดินให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดเพื่อวิเคราะห์ค่า SOC ด้านความทันเวลาของงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า ช่วงเวลาที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า เนื่องจากกิจกรรมการจักระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำส่วนใหญ่เป็นงานก่อสร้าง ซึ่งมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างเข้ามาเกี่ยวข้อง ประกอบกับบางกิจกรรมจำเป็นต้องมีการดำเนินงานก่อนฤดูฝน ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณสำหรับงานก่อสร้างควรจัดสรรมาให้พื้นที่ไม่เกินเดือนมกราคมของแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้แล้วเสร็จตามแผน (ตารางที่ 7.2)

1.2) การจัดสรรงบประมาณของปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่า เจ้าหน้าที่ทุกราย เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอต่อการดำเนินงานในช่วงแรก และทันเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต (สพข.) ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรม LDN แล้วทุก สพข. ช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์

ตารางที่ 7.2 ความเพียงพอและความทันเวลาของจัดสรรงบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ร้อยละ
1. ความเพียงพอ	
1.1 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอ	60.00
1.2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่มีความเพียงพอ	40.00
2. ความทันเวลา	
2.1 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความทันเวลา	-
2.2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความล่าช้า	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2) การบริหารจัดการ

การดำเนินงานกิจกรรมย่อย LDN ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และ 2568 มีการจัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน ในระดับนโยบาย และระดับพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานกิจกรรม LDN จำนวน 3 คณะ ประกอบด้วย

2.1) คณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน

2.2) คณะทำงานจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินในระดับพื้นที่ ดำเนินการในกิจกรรมย่อย LDN Baseline ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินเขต ในส่วนงานต่าง ๆ

2.3) คณะทำงานการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน (Implementation) ด้วยแนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ดำเนินการในกิจกรรมย่อย LDN Implementation ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต และเจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเป้าหมาย

7.4.2 กิจกรรม (Activities)

1) การจัดทำคู่มือการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และพ.ศ. 2568 กรมพัฒนาที่ดิน โดยกองแผนงาน กลุ่มงานอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน จำนวน 2 ฉบับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ประกอบด้วย

1.1) คู่มือการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินในระดับพื้นที่ ปี 2568 หรือ LDN Baseline

1.2) คู่มือการดำเนินงานโครงการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิด Land Degradation Neutrality: LDN หรือ LDN Implementation ฉบับปรับปรุง มกราคม 2568

2) กิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในพื้นที่ 12 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัด ลพบุรี ฉะเชิงเทรา สุรินทร์ อุบลราชธานี ขอนแก่น อุดรธานี เชียงใหม่ เชียงราย พิจิตร กำแพงเพชร กาญจนบุรี และสงขลา ซึ่งมีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) การประเมินการปลดปล่อยและการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรมตามระเบียบวิธีการของ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1.1) กำหนดพื้นที่ดำเนินงาน โดยการคัดเลือก และกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมที่ดำเนิน กิจกรรมภายใต้โครงการการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินในการบริหารจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่ เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกของกรมพัฒนาที่ดิน ที่มีการสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ ไม่เหมาะสม โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อทำเกษตรผสมผสาน

2.1.2) สร้างการรับรู้ และการมีส่วนร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่ โดยชี้แจงรายละเอียด การดำเนินงานให้หน่วยงานพื้นที่ และเกษตรกรทราบ และหารือเป้าหมายและการดำเนินงานร่วมกัน

2.1.3) ประเมินการปลดปล่อยและการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรมตามระเบียบ วิธีการของ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (อบก.) คือ การสำรวจข้อมูลทรัพยากรดิน สภาพการใช้ที่ดิน กิจกรรมและการจัดการพื้นที่การเกษตร (ดิน น้ำ ปุ๋ยและพืช) และเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรในพื้นที่ เก็บ และวิเคราะห์ตัวอย่างปริมาณการสะสมอินทรีย์คาร์บอนในดิน (SOC Stock) ประเมินปริมาณคาร์บอน ที่กักเก็บจากมวลชีวภาพเหนือพื้นดินของพื้นที่ที่มีเนื้อไม้ (Aboveground Woody Biomass) และมวลชีวภาพ ใต้ดินของพืชที่มีเนื้อไม้ (Belowground Woody Biomass) ตรวจวัดการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ในพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินต่างกัน

2.1.4) วิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีต่อสถานภาพการปลดปล่อยและ การกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่

2.2) กำหนดมาตรการการบริหารจัดการที่ดินที่เหมาะสมกับพื้นที่ (Specific area) ในการลด การปลดปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรม

2.3) การบริหารจัดการพื้นที่ด้วยเกษตรกรรมยั่งยืนสู่เกษตรคาร์บอนต่ำ (Implementation)

3) กิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) แบ่งเป็น 2 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย

3.1) กิจกรรมย่อย การจัดทำ Baseline ดำเนินงานภายใต้การทำงานของคณะทำงานจัดทำ เป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินในระดับพื้นที่ ครอบคลุมพื้นที่ความรับผิดชอบของ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1 - 12 ซึ่งการจัดทำ Baseline ในแต่ละปีจะมีกระบวนการดังนี้

3.1.1) การจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตาม ตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

(1) ตัวชี้วัดสิ่งปกคลุมดิน หรือการใช้ที่ดิน (Land Use/ Cover: LUC) จะใช้เกณฑ์ ประเมินจากคู่มือการประเมินตัวชี้วัด SDG 15.3.1 ของ UNCCD แสดงผลในรูปเมตริก สรุปเหตุการณ์ที่เกิด การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้ 30 แบบ โดยใช้สัญลักษณ์ของสีเป็นสีบอกว่าพื้นที่นั้นๆ มีการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ สีน้ำเงิน แสดงว่าพื้นที่นั้นไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือสถานะคงที่ (Stable) สีแดง แสดงว่า พื้นที่นั้นเกิดความ เสื่อมโทรม (Degradation) และสีเขียว แสดงว่าพื้นที่นั้นมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวก หรือมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น (Improved) ในการประเมินต้องใช้ฐานข้อมูลสิ่งปกคลุม/การใช้ที่ดิน ของปีปัจจุบันเปรียบเทียบการ เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินย้อนหลังไป 10 ปีหรือมากกว่า ซึ่งข้อมูลดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้มีการสำรวจและ จัดทำข้อมูลการใช้ที่ดินในระบบข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์

(2) ตัวชี้วัดผลิตภาพของที่ดิน (Land Productivity: LP) ประเมินได้จากข้อมูล การผลิตขั้นปฐมภูมิสุทธิ (Net Primary Productivity: NPP) คือ ปริมาณคาร์บอนที่เหลือจากการหายใจและ

สังเคราะห์แสงของพืช มีหน่วยเป็น ตันคาร์บอนต่อเฮกตาร์ต่อปี เป็นความแตกต่างระหว่างพลังงานเคมีที่เป็นประโยชน์ที่ผลิตโดยพืชในระบบนิเวศและเป็นส่วนหนึ่งของพลังงานที่ใช้สำหรับการหายใจของเซลล์ NPP ใช้ในการประเมินการทำงานของระบบนิเวศ และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อตรวจสอบสุขภาพของพืช การเปลี่ยนแปลงของผลผลิตในช่วงเวลา ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้นำเทคโนโลยีสำรวจข้อมูลระยะไกล (Remote Sensing) มาใช้ในการประเมิน ซึ่งการวัดประเมิน NPP จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ไม่สามารถวัดได้โดยตรงแต่สามารถประเมินได้จากสหสัมพันธ์ระหว่างส่วนการดูดกลืนแสงที่ใช้งานในการสังเคราะห์แสงของพืช (FAPAR) กับความแข็งแรงในการเจริญเติบโตของพืชและชีวมวล โดยวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดในการประเมิน คือ การประเมินจากดัชนีพืชพรรณ (Normalized Difference Vegetation Index: NDVI) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการผลิตของพืช และมวลชีวภาพ เป็นค่าที่บอกถึงสัดส่วนของพืชพรรณที่ปกคลุมพื้นผิว โดยนำช่วงคลื่นใกล้อินฟราเรด (NIR) กับช่วงคลื่นที่ตามองเห็นสีแดง (RED) ที่สะท้อนจากพื้นผิวมาคำนวณผลต่างของการสะท้อน

การเปลี่ยนแปลงผลผลิตภาพของที่ดินในครั้งนี้นำข้อมูล MOD17A3H v006 ของดาวเทียม Terra MODIS ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย ในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2565 จำนวนการผลิตขั้นปฐมภูมิสุทธิของพืชในรูปแบบอนุกรมเวลา (Time series) เก็บข้อมูลทุก 8 วัน ชุดข้อมูลดังกล่าวมีการปรับเทียบตัวชี้วัดและพารามิเตอร์ให้ตรงกับสภาพแวดล้อมทั่วโลก นำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเป็นรายปี มีความละเอียดขนาดพิกเซล 500 เมตร

(3) ตัวชี้วัดการกักเก็บอินทรีย์คาร์บอนในดิน (Soil Organic Carbon Stock: Soc Stock) ใช้ฐานข้อมูลดินจากการเก็บตัวอย่างดินที่มีการสำรวจข้อมูลทั้งประเทศ ในโครงการ 1 หมู่บ้าน 1 ตัวอย่างดิน ในปี พ.ศ. 2552 โดยคัดเลือกเฉพาะจุดเก็บตัวอย่างดินที่มีค่าวิเคราะห์ดิน ค่าอินทรีย์วัตถุในดิน ซึ่งมีการเก็บข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ แต่เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีข้อมูลค่าวิเคราะห์ดิน ค่าอินทรีย์วัตถุในดิน ในบริเวณดังกล่าว จึงต้องพิจารณาจากฐานข้อมูลดินที่มีการเก็บตัวอย่างดิน ในพื้นที่โครงการอื่น ๆ ร่วมด้วย และพิจารณาเก็บตัวอย่างดินเพิ่มเติม เพื่อให้มีการกระจายข้อมูลครอบคลุมพื้นที่ที่จะศึกษาทั่วทั้งจังหวัด

3.1.2 ข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการระบุประเด็นปัญหา สาเหตุของความเสื่อมโทรมของที่ดินในแต่ละพื้นที่ และนำไปสู่การกำหนดมาตรการการจัดการที่ดินในพื้นที่นั้น ๆ โดยอาศัยข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการพัฒนาที่ดินต่าง ๆ ในพื้นที่เป้าหมาย สมบัติของดินในพื้นที่ พื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน พื้นที่การเกิดดินดาน หรือพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเกิดชั้นดานในชั้นไทรพอร์น พื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่กระจายดินเค็ม การกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่ป่าไม้ และแผนพัฒนาในพื้นที่เป้าหมาย เป็นต้น

3.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดต่าง ๆ

(1) ตัวชี้วัด LUC รวบรวมและตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ประกอบด้วย แผนที่การใช้ที่ดินของจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 และปี พ.ศ. 2566 (หรือที่มีปัจจุบัน) มาตราส่วน 1:25,000 จากฐานข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน แผนที่ขอบเขตการปกครอง พ.ศ. 2556 จากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS database) ซึ่งเป็นการจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ และข้อมูลเชิงคุณลักษณะ โดยการนำเข้าข้อมูลแผนที่เข้าไปในระบบสารสนเทศด้วยโปรแกรมวิเคราะห์และประมวลผลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จัดทำเป็นแผนที่การใช้ที่ดิน ของ สพข. 1 - 12 ตามระบบการจำแนกของ FAO วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ตามเกณฑ์การประเมินความเสื่อมโทรมของที่ดินที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของ LUC การใช้ที่ดินในแต่ละจังหวัด ระบุพื้นที่เชิงตำแหน่งเพื่อนำไปวิเคราะห์ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน และกำหนดมาตรการการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่ต่อไป

(2) ตัวชี้วัด NPP รวบรวมและตรวจสอบฐานข้อมูลแผนที่ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ปรับแก้ไขความถูกต้อง และจัดทำฐานข้อมูล NPP โดยการนำเข้าข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จัดทำการจัดช่วงชั้นข้อมูล NPP เป็น 7 ช่วงชั้น แปลงเป็นข้อมูลเชิงเส้น เพื่อใช้ในการซ้อนทับกับฐานข้อมูลอื่น ๆ (เช่น LUC และSOC เป็นต้น) จัดทำแผนที่ผลผลิตขั้นปฐมภูมิปี พ.ศ. 2556 และปีพ.ศ. 2566 ของแต่ละจังหวัด วิเคราะห์และประมวลผลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยการซ้อนทับ (Overlay) และใช้ Confusion Matrix table ในการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงช่วงชั้นค่า NPP และคำนวณเนื้อที่ที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงชั้น จัดระดับความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน คือ การเปลี่ยนแปลงช่วงชั้นข้อมูลระดับค่า NPP จากเดิมเป็นช่วงชั้นข้อมูลที่ลดลง กำหนดเป็นพื้นที่เสื่อมโทรม ข้อมูลที่สูงขึ้น กำหนดเป็นพื้นที่ได้รับการปรับปรุง และข้อมูลไม่มีการเปลี่ยนแปลง กำหนดเป็นพื้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

(3) ตัวชี้วัด SOC รวบรวมข้อมูลแผนที่ในอดีต และเก็บตัวอย่างดินเพิ่มเติมในปีปัจจุบัน ให้กระจายตามประเภทดิน ประเภทการใช้ที่ดิน ที่ระดับความลึก 0 – 15 เซนติเมตร และ 15 – 30 เซนติเมตร นำดินตัวอย่างเข้าวิเคราะห์ดิน และตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับสมบัติของดินตามสมบัติพื้นฐานของชุดดิน และจัดทำฐานข้อมูลดินในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ 2 ช่วงเวลา ช่วงปี 2550 และ 2566 นำไปวิเคราะห์ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนอินทรีย์ในดิน (ต้นคาร์บอนต่อไร่) และจัดทำแผนที่การกักเก็บคาร์บอนอินทรีย์ในดิน 2 ช่วงเวลา วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการกักเก็บคาร์บอนอินทรีย์ในดิน ในรูปแบบตาราง confusion matrix table และจัดทำแผนที่ตัวชี้วัด SOC เป็น 3 ประเภท คือ ถ้าพื้นที่ที่มีการกักเก็บคาร์บอนลดลงจากอดีต กำหนดเป็นพื้นที่เสื่อมโทรม พื้นที่ที่มีการกักเก็บคาร์บอนอยู่ในระดับเดิม กำหนดเป็นพื้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่ที่มีการกักเก็บคาร์บอนสูงกว่าในอดีต กำหนดเป็นพื้นที่ได้รับการปรับปรุง

3.1.4 การประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN baseline) ระดับพื้นที่ จะนำตัวชี้วัดทั้ง 3 (LUC NPP และSOC) มาวิเคราะห์ร่วมกันด้วยการซ้อนทับข้อมูล ภายใต้หลักการ One-out, All-out คือ ถ้ามีอย่างน้อยหนึ่งตัวชี้วัดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จัดเป็นพื้นที่เปลี่ยนแปลงในทางบวก หรือ Improved ถ้ามีอย่างน้อยหนึ่งตัวชี้วัดมีการเปลี่ยนแปลงลดลง จัดเป็นพื้นที่เปลี่ยนแปลงในทางลบ หรือ Degradation และถ้าทั้ง 3 ตัวชี้วัดไม่มีการเปลี่ยนแปลง จัดเป็นพื้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือ Stable จากนั้นจะนำพื้นที่เสื่อมโทรมทั้งหมดมาวิเคราะห์ความรุนแรงของการเกิดพื้นที่เสื่อมโทรม และลำดับความสำคัญของการกำหนดมาตรการในการจัดการที่ดินในระดับพื้นที่ คือ พื้นที่เสื่อมโทรมจาก 1 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นความรุนแรงน้อย พื้นที่เสื่อมโทรมจาก 2 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นความรุนแรงปานกลาง และพื้นที่เสื่อมโทรมจาก 3 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นความรุนแรงมาก

3.1.5 การกำหนดมาตรการการจัดการดินเสื่อมโทรมในระดับพื้นที่ พิจารณาจากปัจจัย 3 องค์ประกอบ คือ สาเหตุ หรือปัจจัยตามตัวชี้วัด LDN ความต้องการของชุมชน เกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ โดยใช้การรับฟังความคิดเห็นผ่านการประชุมประชาพิจารณ์ หรือการสอบถามจากแบบสัมภาษณ์ โดยมาตรการด้านการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินตามมาตรฐานและหลักวิชาการ โดยพิจารณาจากฐานข้อมูลการสนับสนุนการตัดสินใจเพื่อขับเคลื่อนและขยายผลมาตรการการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (Decision Support for Mainstreaming and Scaling up Sustainable Land Management: DSSLM) มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางวิธีกาล และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน

3.1.6 การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อประโยชน์ในการจัดการทรัพยากรที่ดินที่มีความเสื่อมโทรม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาคความเสื่อมโทรม

ของทรัพยากรที่ดิน ด้วยการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับพื้นที่ เป็นการสอบถามข้อมูลสภาพปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม ความคิดเห็นต่อมาตรการการจัดการทรัพยากรที่ดินที่เหมาะสมตามสภาพภูมิสังคม จากการสอบถามเกษตรกรไม่น้อยกว่า 100 รายต่อจังหวัด และจากหน่วยงานในระดับพื้นที่จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานในท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2) กิจกรรมย่อย การจัดทำ LDN Implementation ภายใต้คณะกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดิน (Implementation) ด้วยแนวคิดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) โดยใช้ฐานข้อมูลพื้นที่ดินเสื่อมโทรม (LDN Baseline) ที่ดำเนินการจัดทำไว้ล่วงหน้า 2 ปี เป็นพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันของสำนักพัฒนาที่ดินเขต 1 - 12 และสถานีพัฒนาที่ดินในจังหวัดที่เกี่ยวข้อง มีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

3.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลความเสื่อมโทรมของที่ดินจากฐานข้อมูลการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานโดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ พื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรมระดับรุนแรงมาก หรือปานกลาง หรือน้อย ทั้งนี้ต้องวิเคราะห์สาเหตุ/ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมตามสภาพปัญหาจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ยังไม่มีกิจกรรมดำเนินการเพื่อป้องกันและลดปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน ความพร้อมของหน่วยงาน การยอมรับของเกษตรกร สอดคล้องกับนโยบายสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน

3.2.2 คัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและประชุมชี้แจงเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจัดทำมาตรการให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่และความต้องการของชุมชน เพื่อสำรวจออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการป้องกัน ความเสื่อมโทรมของที่ดิน

3.2.3 จัดซื้อจัดจ้างเพื่อดำเนินการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้เป็นไปตามจำนวนเป้าหมายและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร รวมถึงการควบคุมงานและติดตามผลการดำเนินงาน

3.2.4 จัดทำฐานข้อมูล Baseline ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN) ประกอบด้วย

(1) การจัดทำ Soil Profile Description การศึกษาดินตัวแทนหลัก ภายหลังจากที่ได้คัดเลือกบริเวณที่จะศึกษาชุดดินแล้ว ปฏิบัติตามวิธีการและเทคนิคสำหรับการศึกษาชุดดินตัวแทนในภาคสนาม ตั้งแต่การเตรียมหลุมตัวอย่างดิน การถ่ายภาพหน้าตัดดิน การทำคำบรรยายหน้าตัดดิน การแจกแจงชั้นกำเนิดของดิน และการศึกษาฐานฐานวิทยา

(2) การจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดคุณภาพดินและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ประกอบด้วยสมบัติทางกายภาพ (Physical Property) สมบัติทางเคมี (Chemical Property) และสมบัติทางชีวภาพ (Biological Property) การประเมินการสูญเสียดิน (Soil Loss) การประเมินแหล่งและปริมาณการกักเก็บน้ำ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจสังคม คุณภาพชีวิต

3.2.5 การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพดินในพื้นที่เสื่อมโทรมของที่ดิน หลังจากการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในระดับพื้นที่ จะดำเนินการสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน พื้นที่ความเสื่อมโทรมของที่ดิน เป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร อาทิ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปุ๋ยหมักจากสารเร่งซุปเปอร์พด. น้ำหมักชีวภาพ ไคโลไมท์ ยิปซัม เป็นต้น

7.4.3 ผลผลิต (Outputs)

2.1) คู่มือการปฏิบัติงานกิจกรรมความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน จำนวน 2 ฉบับ คือ คู่มือการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) เพื่อกำหนดมาตรการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินในระดับพื้นที่ ปี 2568 หรือ LDN Baseline และคู่มือการดำเนินงานโครงการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิด Land Degradation Neutrality: LDN หรือ LDN Implementation ฉบับปรับปรุง มกราคม 2568 ดำเนินการจัดทำคู่มือ 2 ฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว และเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปแล้ว

จากการสำรวจข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกิจกรรมความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน โดยมีการเผยแพร่คู่มือผ่านช่องทางการประชุม และหนังสือราชการให้กับผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 60.00 เห็นว่าคู่มือที่จัดทำสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ และร้อยละ 40.00 เห็นว่าคู่มือที่จัดทำสามารถนำไปปฏิบัติงานได้ แต่ควรเพิ่มเติมเรื่องแนวทางและกิจกรรมในการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้หลากหลายยิ่งขึ้น ควรมีระยะเวลาในการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมว่าควรดำเนินการช่วงไหน แล้วเสร็จช่วงไหน

2.2) การบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ซึ่งเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเรียบร้อยแล้ว จำนวน 12 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดลพบุรี ฉะเชิงเทรา สุรินทร์ อุบลราชธานี ขอนแก่น อุดรธานี เชียงใหม่ เชียงราย พิจิตร กำแพงเพชร กาญจนบุรี และสงขลา โดยพื้นที่เข้าร่วมโครงการ 10,000 ไร่ อยู่ระหว่างการเตรียมการอบรมเชิงปฏิบัติการให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ในเดือนมีนาคม 2568

2.3) การจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.3.1) การจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดินตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (LDN Baseline) ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเลย (สพข.8) นครสวรรค์ (สพข.9) กระบี่ (สพข.11) ตรังและปัตตานี (สพข.12) ดำเนินงานแล้วเสร็จตามแผน

2.3.2) การจัดทำ LDN Implementation ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก (สพข.8) ตาก (สพข.9) สุราษฎร์ธานี (สพข.11) และพัทลุง (สพข.12) แบ่งเป็น 2 กิจกรรมย่อย ประกอบด้วย

(1) กิจกรรมย่อยการจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ดำเนินการโดย สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ร่วมกับ สถานีพัฒนาที่ดินแต่ละจังหวัดเป้าหมาย จำแนกผลการดำเนินงานเป็นรายจังหวัด ดังนี้

(1.1) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 8 ดำเนินการในพื้นที่ตำบลห้วยเหี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่เป้าหมาย 2,100 ไร่ เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ 80 ราย สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ดินไม่อุดมสมบูรณ์ ประสิทธิภาพการผลิตน้อย เนื่องจากเป็นพื้นที่ลาดชันทำให้เกษตรกรปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก ดังนั้นระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำที่นำมาใช้ ประกอบด้วย ทางลำเลียงในไร่ 3,000 เมตร ขึ้นบันไดดินแบบต่อเนื่อง 13,346 เมตร ขึ้นบันไดดินแบบไม่ต่อเนื่อง 50,562 เมตร ปรับระดับพื้นที่นาแบบมีคูน้ำ 73 ไร่ บ่อดักตะกอน 25 แปลง และไม้ยืนต้น (ยางพารา) 15,977 ต้น สืบเนื่องจากงบประมาณที่ได้รับล่าช้าส่งผลให้ต้องมีการกันเงินเหลือปี และการดำเนินงานในบางกิจกรรมยังอยู่ระหว่างดำเนินการ คาดว่าจะแล้วเสร็จทั้งหมดภายในเดือนมีนาคม 2568

(1.2) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 9 ดำเนินการในพื้นที่ตำบลโป่งแดง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก พื้นที่เป้าหมาย 1,700 ไร่ เกษตรกรผู้ได้รับประโยชน์ 50 ราย สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่แล้ง ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำในฤดูฝนไว้ใช้ประโยชน์ ดังนั้นระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำที่นำมาใช้ ประกอบด้วย บ่อตักตะกอน 18 บ่อ สระเก็บน้ำขนาดใหญ่ ถึงเก็บน้ำพร้อมระบบกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ 1 กิโลเมตร ดำเนินกิจกรรมทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้วในเดือนตุลาคม 2567 แต่เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับล่าช้า ส่งผลให้ช่วงเวลาในการดำเนินงานเป็นช่วงที่ฝนในพื้นที่หยุดตกแล้ว ทำให้น้ำในสระน้ำมีไม่มากจึงยังไม่มีการใช้ระบบกระจายน้ำ

(1.3) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 ดำเนินการในพื้นที่ตำบลปากฉลุย อำเภอกำแพง จังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่เป้าหมาย 2,100 ไร่ เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ประมาณ 100 ราย สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่น้ำหลาก ในฤดูฝนไม่สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้นระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำที่นำมาใช้ ประกอบด้วย ฝายชะลอน้ำ ดินซีเมนต์ 20 จุด ฝายชะลอน้ำ ก่อเกเบียน 5 จุด ทางลำเลียงในไร่นา 1.748 กิโลเมตร ท่อลอดถนน 2 จุด ขึ้นบันไดดินแบบต่อเนื่อง 0.386 กิโลเมตร และบ่อตักตะกอนดิน 8 จุด ดำเนินการทุกกิจกรรมเรียบร้อยแล้วในเดือนตุลาคม 2567

(1.4) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 ดำเนินการในพื้นที่ 4 อำเภอ ประกอบด้วย ป่าพะยอม 360 ไร่ ตะโหมด 503 ไร่ ควนขนุน 568 ไร่ และอำเภอเขาชัยสน 469 ไร่ พื้นที่เป้าหมาย 1,900 ไร่ เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ 133 ราย สภาพพื้นที่เป็นพื้นที่ลุ่ม น้ำท่วมถึง ดังนั้นระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำที่นำมาใช้ ประกอบด้วย ฝายชะลอน้ำ ดินซีเมนต์ ทางลำเลียงในไร่นา ชุดคูยกทรง และบ่อตักตะกอนดิน ดำเนินการทุกกิจกรรมเรียบร้อยแล้วในเดือนตุลาคม 2567

(2) กิจกรรมย่อยการปรับปรุงบำรุงดิน ดำเนินการโดยสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดเป้าหมาย โดยการปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) ไคโลไมท์ สามารถจำแนกเป็นรายจังหวัด ดังนี้

(2.1) จังหวัดพิษณุโลก สนับสนุนปุ๋ยหมัก พด.1 เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 145 ตัน ไคโลไมท์ เพื่อการปรับปรุงพื้นที่ดิน 100 ตัน ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 5 ตัน และน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช 2,000 ลิตร

(2.2) จังหวัดตาก สนับสนุนปุ๋ยหมัก พด.1 เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 140 ตัน ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 2.5 ตัน และวัสดุการเกษตร สำหรับผลิตน้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช 10,000 ลิตร

(2.3) จังหวัดสุราษฎร์ธานี สนับสนุนปุ๋ยหมัก พด.1 เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 140 ตัน น้ำหมักชีวภาพ เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นกรดเป็นด่างในดิน เป็นฮอโรมอนพืช 4,400 ลิตร

(2.4) จังหวัดพัทลุง สนับสนุนไคโลไมท์ เพื่อการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด 93 ตัน ปุ๋ยพืชสด (ปอเทือง) เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 5 ตัน และปุ๋ยหมัก พด.1 เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน 133 ตัน

2.4) การจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กิจกรรม LDN Baseline ดำเนินการ 13 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชัยนาท ปราจีนบุรี ยโสธร อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ แม่ฮ่องสอน แพร่ พิจิตร อุทัยธานี ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช และนราธิวาส กิจกรรม LDN Implementation ดำเนินการ 14 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี สระบุรี ชลบุรี ระยอง ชัยภูมิ อุบลราชธานี ขอนแก่น เชียงใหม่ พะเยา เพชรบูรณ์ สุโขทัย เพชรบุรี พังงา และสตูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามความก้าวหน้าในพื้นที่เป้าหมาย สรุปได้ดังนี้

2.4.1) การจัดทำฐานข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (LDN Baseline) ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด พิจิตร (สพข.8) อุทัยธานี (สพข.9) นครศรีธรรมราช (สพข.11) และนราธิวาส (สพข.12) อยู่ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (LUC NPP และSOC) เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ทุก สพข.

2.4.2 การจัดทำ LDN Implementation ดำเนินการในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ (สพข.8) สุโขทัย (สพข.9) พังงา (สพข.11) และสตูล (สพข.12) สพข. 8 และ 9 อยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล ความเสื่อมโทรมของที่ดินจากฐานข้อมูลการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานโดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ สพข. 11 และ 12 อยู่ระหว่างขั้นตอนการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ประชุมชี้แจงเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจัดทำมาตรการให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่และความต้องการของชุมชน และสำรวจออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการป้องกันความเสื่อมโทรมของที่ดิน ซึ่งเป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ทุก สพข.

7.4.4 ผลลัพธ์ (Outcome)

การติดตามรอบ 6 เดือน จะเป็นการติดตามผลลัพธ์จากการดำเนินงานกิจกรรม LDN ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ที่ผ่านมา รายละเอียดดังนี้

1) การใช้ประโยชน์ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม LDN Implementation ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรทุกรายได้ใช้ประโยชน์จากระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่สาธารณประโยชน์ ได้แก่ การทำฝายชะลอน้ำ สามารถลดความเร็วของน้ำ และกักเก็บน้ำไว้ให้ความชุ่มชื้นกับพื้นที่รอบข้าง รวมถึงมีสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น การทำทางลำเลียงในไร่นา สามารถช่วยในการขนส่งผลผลิตในแปลงเกษตรได้สะดวกมากขึ้น และการจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ของเกษตรกร ได้แก่ การขุดคูยกร่องในภาคใต้ สามารถป้องกันน้ำท่วม น้ำหลากในพื้นที่ได้ การขุดบ่อดักตะกอนดินในทุกพื้นที่ สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ในแปลงเกษตรได้ การทำขั้นบันไดแบบต่อเนื่องและแบบไม่ต่อเนื่องในจังหวัดพิษณุโลก สามารถป้องกันการพังทลายของดินได้ และในอนาคตเกษตรกรสามารถริดยางได้สะดวกมากขึ้น

2) การนำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม LDN Implementation ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 69.84 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ โดยร้อยละ 45.24 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แล้วทั้งหมด และร้อยละ 24.60 นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับไปใช้ประโยชน์เป็นบางส่วน เช่น การนำปุ๋ยหมัก โคโลไมท์ ไปใช้ในแปลงเกษตรในการปรับปรุงดิน แต่ยังไม่หมด เนื่องจากได้รับปัจจัยการผลิตมาในช่วงที่ฤดูน้ำหลาก บางพื้นที่ได้รับในช่วงที่ฝนในพื้นที่หยุดตกแล้ว ดังนั้น เกษตรกรคาดว่าถ้าใช้ในช่วงเวลาดังกล่าวอาจไม่เกิดประโยชน์กับแปลงเกษตรของตนเอง จึงใช้ไปเพียงบางส่วน และร้อยละ 30.16 ยังไม่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์เลย เนื่องจากได้รับปัจจัยการผลิตช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม 2567 ซึ่งบางพื้นที่เป็นช่วงฤดูน้ำหลาก บางพื้นที่เป็นช่วงที่ฝนในพื้นที่หยุดตกแล้ว เกษตรกรกลัวเสียหายและไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่จึงเก็บไว้ใช้ในฤดูการที่จะมาถึงแทน (ตารางที่ 7.3)

ตารางที่ 7.3 ร้อยละของเกษตรกรที่นำปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไปใช้ประโยชน์

รายการ	ร้อยละ
1. นำปัจจัยการผลิตไปใช้แล้ว	69.84
1.1 นำปัจจัยการผลิตไปใช้แล้วทั้งหมด	45.24
1.2 นำปัจจัยการผลิตไปใช้บางส่วน	24.60
2. ยังไม่ได้นำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์	30.16
รวม	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3) การเปลี่ยนแปลงหลังจากดำเนินกิจกรรม LDN Implement ในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว เกษตรกรที่ได้ใช้ประโยชน์จากระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปัจจัยการผลิตในพื้นที่ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงเบื้องต้น ดังนี้

3.1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในพื้นที่จังหวัดตากคาดการณว่าผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จะเพิ่มขึ้น จากการได้รับการสนับสนุนบ่อดักตะกอน ซึ่งเกษตรกรสามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจากเดิม ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เฉลี่ย 750 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากได้บ่อดักตะกอนดิน ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เฉลี่ย 1,250 กิโลกรัมต่อไร่

3.2) การเก็บกักน้ำไว้ในแปลงเกษตร เกษตรกรร้อยละ 68.00 พบว่า จากการขุดคูร่องการทำบ่อดักตะกอนดิน การทำฝายชะลอน้ำ สามารถเก็บกักน้ำไว้ในบ่อและนำมาใช้กับแปลงเกษตรได้นอกจากนั้นยังป้องกันน้ำท่วมผลผลิตเสียหาย ป้องกันน้ำหลากในช่วงฤดูน้ำหลาก รวมถึงส่งผลให้ดินมีความชุ่มชื้น ร่วนซุย รวมถึงการปลูกพืชไว้เป็นอาหารและจำหน่ายในอนาคต จากเดิมที่ชุมชนไม่สามารถใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นได้

7.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกิจกรรม LDN ปี 2567 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.42 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณ คู่มือการปฏิบัติงาน การชี้แจงการดำเนินงาน การประชุมคณะทำงาน การจัดทำฐานข้อมูล (Base Line) ความสมดุลของการจัดการทรัพยากรดิน การจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิด LDN พบว่า เจ้าหน้าที่พึงพอใจต่อด้านต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด ยกเว้น ด้านการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้า (ตารางที่ 7.4)

ตารางที่ 7.4 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การจัดสรรงบประมาณ	-	-	20.00	80.00	-	3.80	มาก
2. คู่มือการปฏิบัติงาน	-	-	-	40.00	60.00	4.60	มากที่สุด
3. การชี้แจงการดำเนินงาน	-	-	20.00	20.00	60.00	4.40	มากที่สุด
4. การประชุมคณะทำงาน	-	-	-	40.00	60.00	4.60	มากที่สุด
5. การจัดทำฐานข้อมูล Base Line) ความสมดุลของ การจัดการทรัพยากรดิน	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
6. การจัดการความเสี่ยง ของที่ดินด้วยแนวคิด LDN	-	-	-	40.00	60.00	4.60	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	6.67	45.00	48.33	4.42	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ

ในภาพรวมเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม LDN ปี 2567 มีความพึงพอใจต่อโครงการในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.89 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ประกอบด้วย การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ การชี้แจงการดำเนินงาน มาตรการการอนุรักษ์ดินและน้ำที่นำมาใช้ในพื้นที่ ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุนในการปรับปรุงบำรุงดิน และการติดตามให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจทุกด้านในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรให้เหตุผลว่า การดำเนินงานกิจกรรม LDN Implementation เกษตรกรได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ รวมถึงกิจกรรมที่ดำเนินการสามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเห็นเป็นรูปธรรม (ตารางที่ 7.5)

ตารางที่ 7.5 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การคัดเลือกพื้นที่/ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	-	-	4.35	2.17	93.48	4.89	มากที่สุด
2. การชี้แจงการดำเนินงาน	-	-	4.35	2.17	93.48	4.89	มากที่สุด
3. มาตรการการอนุรักษ์ดิน และน้ำที่นำมาใช้ในพื้นที่	-	-	4.35	2.17	93.48	4.89	มากที่สุด
4. ปัจจัยการผลิตที่สนับสนุน ในการปรับปรุงดิน	-	-	2.50	7.50	90.00	4.88	มากที่สุด
5. การติดตาม ให้คำแนะนำ ของเจ้าหน้าที่	-	-	2.17	6.52	91.30	4.89	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	3.57	4.02	92.41	4.89	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

7.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

7.5.1 กิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) อยู่ระหว่างการดำเนินการโดยส่วนกลาง ซึ่งอาจจะไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ กรมพัฒนาที่ดินควรเร่งรัดการดำเนินงานในกิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ให้เป็นไปตามแผน

7.5.2 การดำเนินงานกิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) จะมีการดำเนินกิจกรรมย่อย LDN Baseline ก่อนในปีที่ 1 แล้วจึงนำพื้นที่ LDN Baseline ปีที่ 1 มาดำเนินกิจกรรมย่อย LDN Implementation ในอีก 2 ปี ต่อมา ซึ่งอาจเป็นการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่องในพื้นที่นั้นๆ

ข้อเสนอแนะ กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดินควรพิจารณาปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง เช่น ปีที่ 1 จัดทำกิจกรรม LDN Baseline ปีที่ 2 ปรับกิจกรรมย่อยการสำรวจออกแบบล่งหน้ามาดำเนินการ และปีที่ 3 ดำเนินการ LDN Implementation เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและป้องกันการดำเนินการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในช่วงที่ไม่เหมาะสม เช่น ช่วงฤดูฝน ฤดูน้ำหลาก ปลายฤดูฝน ฤดูการเพาะปลูกของเกษตรกร เป็นต้น และเพื่อให้มีการใช้จ่ายงบประมาณได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7.5.3 งบประมาณในการเก็บตัวอย่างดินในบางพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากกระบวนการขั้นตอนในการทำ LDN Baseline ในการเก็บตัวอย่างดินค่อนข้างละเอียด และต้องครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด บางจังหวัดอยู่ไกลจากที่ตั้ง สพข. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะ กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดินควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับปริมาณงานหรือระยะทางในการปฏิบัติงานในแต่ละ สพข. ประกอบ

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลกิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของที่ดินด้วยแนวคิด
ความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)
ในจังหวัดพิษณุโลก ตาม สุราษฎร์ธานี และพัทลุง ระหว่างวันที่ 11 – 27 กุมภาพันธ์ 2568

นโยบายที่ 7 รับมือภัยธรรมชาติ
8. โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ

8.1 สารสำคัญของโครงการ

8.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อป้องกันบรรเทาหรือลดการสูญเสียจากการเกิดอุทกภัย โดยการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำตลอดจนพัฒนาระบบระบายน้ำ

8.1.2 เป้าหมายของโครงการ พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการ ได้รับการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากการเกิดอุทกภัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2571 เป้าหมาย 0.4366 ล้านไร่ ในพื้นที่ 55 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชุมพร กระบี่ กาญจนบุรี กำแพงเพชร ฉะเชิงเทรา ชัยนาท ชัยภูมิ เชียงใหม่ ตรัง ตราด นครนายก นครปฐม นครพนม นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ นราธิวาส บุรีรัมย์ บึงกาฬ ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปัตตานี พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี แพร่ พระนครศรีอยุธยา มหาสารคาม มุกดาหาร ยโสธร ยะลา หนองคาย หนองบัวลำภู ลำปาง เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สงขลา สตูล สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี สุโขทัย สุพรรณบุรี สุรินทร์ หนองคาย อ่างทอง อำนาจเจริญ อุตรดิตถ์ อุทัยธานี และอุบลราชธานี

8.1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมชลประทาน

8.1.4) งบประมาณทั้งสิ้น 8,285.3540 ล้านบาท

8.1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

8.2 วิธีการติดตาม

8.2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการฯ จากกรมชลประทาน ผ่านระบบประเมินผล และติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่

2.1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ของกรมชลประทาน ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และสุพรรณบุรี

2.2) สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ

8.2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2567 – 31 มกราคม 2568

2) สรุปรวบรวมข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 24 – 28 กุมภาพันธ์ 2568

8.3 ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

8.3.1 การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุมการระบายน้ำ สิ่งก่อสร้างในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งหมด 214 รายการ ดำเนินการแล้วเสร็จ 1 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.47 อยู่ระหว่างดำเนินการ 213 รายการ และยกเลิก 3 รายการ เนื่องจากปรับเนื่องงานและใช้งบประมาณในส่วนอื่นแทน โดยใช้งบประมาณหลักสำหรับการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบระบายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ด้านพื้นที่ได้รับการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยแล้วจำนวน 10,670 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ของเป้าหมาย 436,639 ไร่ (ตารางที่ 8.1)

8.3.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 925.4479 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.17 ของงบประมาณที่ได้รับทั้งหมด 8,285.3540 ล้านบาท (ตารางที่ 8.1)

ตารางที่ 8.1 ผลการดำเนินงานโครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ กรมชลประทาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. การป้องกันและบรรเทาอุทกภัยพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่เขตเศรษฐกิจ	รายการ	214*	1	0.47
2. ผลลัพธ์				
- พื้นที่ได้รับการป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัย	ไร่	436,639	10,670	2.44
3. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	8,285.3540	925.4479	11.17

หมายเหตุ: * เดิม 217 รายการ ยกเลิก 3 รายการ เหลือ 214 รายการ

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

8.4 ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และสุพรรณบุรี ระหว่างวันที่ 24 – 28 กุมภาพันธ์ 2568 เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ และติดตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในพื้นที่โครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีรายละเอียด ดังนี้

8.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

(1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 80.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับทันเวลาต่อการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานโครงการ และเจ้าหน้าที่ร้อยละ 20.00 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า ในปี 2567 ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการในปี 2568 ที่เป็นโครงการต่อเนื่อง

(2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 100.00 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีความเพียงพอ สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานโครงการ

2) การบริหารโครงการ พบว่า ทุกโครงการฯ มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้กับชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาลตำบล เมือง ซึ่งตรงกับแผนประชาคมที่ชุมชนประเมินความต้องการในเรื่องการบริหารจัดการน้ำอยู่ก่อนแล้ว (ทั้งโครงการฯ ที่ต่อเนื่อง และกิจกรรมดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อไป กิจกรรมการก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุมการระบายน้ำ และการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง)

8.4.2 กิจกรรม (Activities)

จากการติดตามผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ในพื้นที่จังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และสุพรรณบุรี มีโครงการที่ดำเนินการจำนวน 6 โครงการฯ โดยทุกโครงการ หรือคิดเป็นร้อยละ 100.00 ดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนด ประกอบด้วย

1) โครงการต่อเนื่อง ได้แก่ การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ ควบคู่กับการก่อสร้างอาคารควบคุม การระบายน้ำ จำนวน 4 โครงการ ประกอบด้วย

1.1) โครงการประตูระบายน้ำพระเอกาทศรถ ปี 2565-69 ตำบลคชสิทธิ์ อำเภอนองแคว จังหวัดสระบุรี

1.2) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาเริงราง ปี 2567-69 ตำบลบ้านขล้อ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3) โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ปี 2568 คันกันน้ำลำน้ำห้วยขจี ฝั่งขวา พร้อมอาคารประกอบ ตำบลห้วยเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

1.4) โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ปี 2568 อาคารระบายน้ำบ้านบางคาง ตำบลบางพลับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

2) โครงการฯ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อไป ได้แก่ การก่อสร้างสิ่งประกอบอื่น ในการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง จำนวน 2 โครงการ ประกอบด้วย

2.1) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาชั้นสูตร ปี 2568 จังหวัดอ่างทอง

2.2) โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ ปี 2568 อาคารป้องกันการกัดเซาะ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำสถานีสูบน้ำพระยาบันลือ 2 จังหวัดสุพรรณบุรี

8.4.3 ผลผลิต (Outputs)

1) โครงการต่อเนื่อง ได้แก่ การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ ควบคู่กับการก่อสร้างอาคารควบคุม การระบายน้ำ จำนวน 4 โครงการ (ตามข้อ 8.4.2 ข้อ 1)) อยู่ในขั้นตอนการก่อสร้าง ทั้ง 4 โครงการ จากการสำรวจ พบว่า ในการดำเนินการก่อสร้างมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ดังนี้

1.1) ในพื้นที่ดำเนินการมีปริมาณน้ำจำนวนมาก ณ สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินการก่อสร้างจะชะลอตัวลง เนื่องจากต้องรอให้ระดับน้ำลดลง

1.2) การขอกันเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือปี ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับปริมาณงาน เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่องทุกปี

2) โครงการฯ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อไป ได้แก่ การก่อสร้างสิ่งประกอบอื่น ในการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง จำนวน 2 โครงการ (ตามข้อ 8.4.2 ข้อ 2)) อยู่ในขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ก่อนการก่อสร้าง ทั้ง 2 โครงการ จากการสำรวจ พบว่า ในการดำเนินการมีปัญหาอุปสรรค ดังนี้

2.1) พื้นที่ดำเนินการมีปริมาณวัชพืชและผักตบชวาจำนวนมาก โดยในเขตพื้นที่โครงการที่เป็นแหล่งรับน้ำ เช่น บึง ลำห้วย ส่วนใหญ่จะประสบปัญหาวัชพืชและผักตบชวาจำนวนมากกีดขวางการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานต้องกำจัดวัชพืชและผักตบชวาให้หมดก่อนถึงจะสามารถดำเนินการได้

2.2) โครงการดำเนินการในพื้นที่ราบลุ่มซึ่งเป็นแหล่งรับน้ำทุกปีในช่วงฤดูน้ำหลาก (กันยายน – ตุลาคม) หน่วยงานจึงต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนช่วงฤดูน้ำหลาก

8.4.4 ผลลัพธ์ (Outcome)

จากการสำรวจผลลัพธ์เบื้องต้นของเกษตรกรในพื้นที่โครงการ ปี 2567 ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่อง (ตามข้อ 8.4.2 ข้อ 1)) พบว่า

กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการสามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเกษตรกรบางส่วนที่อยู่ในพื้นที่ โครงการประตูระบายน้ำพระเอกาทศรถ ปี 2565 - 2569 ตำบลชสิทธิ์ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี กิจกรรมก่อสร้างประตูระบายน้ำและอาคารประกอบ พร้อมส่วนประกอบอื่นสามารถใช้ประโยชน์จากระบบส่งน้ำและระบายน้ำที่ได้รับการพัฒนาภายใต้โครงการฯ ซึ่งกลุ่มเกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยลดเวลาในการวางแผนและการบริหารจัดการน้ำได้จำนวน 7 วัน (จากเดิมใช้เวลา 10 วัน ลดลงเหลือ 3 วัน หรือลดลงคิดเป็นร้อยละ 70) เนื่องจากสามารถส่งน้ำและระบายน้ำได้เร็วขึ้น นอกจากนี้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่การเกษตรของตนเอง

ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการปรับปรุง/พัฒนาถนน/ทางลำเลียงรอบพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร

8.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

จากการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานต่าง ๆ ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.57 โดยร้อยละ 56.67 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 43.33 มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมาก เห็นว่า การดำเนินงานโครงการเกี่ยวข้องกับชุมชนและเกษตรกรหลายพื้นที่ และเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานต้องดำเนินการบูรณาการและชี้แจงโครงการให้ครอบคลุมและทั่วถึง (ตารางที่ 8.2)

ตารางที่ 8.2 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบายน้ำ คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ	-	-	-	40.00	60.00	4.60	มากที่สุด
2. การก่อสร้างอาคารควบคุม การระบายน้ำ	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
3. การก่อสร้างสิ่งประกอบอื่นในการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง	-	-	-	40.00	60.00	4.60	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	-	43.33	56.67	4.57	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2567 และ ปี 2568

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567 (โครงการต่อเนื่อง) พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54 โดยร้อยละ 53.66 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และร้อยละ 46.34 มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับมาก เห็นว่า (1) เกษตรกรที่อยู่และบริเวณใกล้เคียงโครงการฯ ได้รับผลกระทบในการทำการเกษตร เช่น การเลี้ยงปลา การปลูกข้าว จากข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำระหว่างดำเนินโครงการ (2) เงินชดเชยรายได้ที่ขาดหายไปในช่วงดำเนินโครงการจากหน่วยงานมีจำนวนน้อยเกินไป และ (3) เกษตรกรมีความกังวลว่าโครงสร้างของที่อยู่อาศัยจะได้รับความเสียหายการก่อสร้าง (ตารางที่ 8.3)

ตารางที่ 8.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (โครงการต่อเนื่อง)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
- การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบายน้ำ คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ ควบคู่กับการก่อสร้างอาคารควบคุม การระบายน้ำ	-	-	-	46.34	53.66	4.54	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

จากการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2568 พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.54 โดยร้อยละ 56.00 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 42.00 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 2.00 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรที่มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เห็นว่า เกษตรกรได้รับผลกระทบในการทำการเกษตร จากข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำระหว่างดำเนินโครงการ (ตารางที่ 8.4)

ตารางที่ 8.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (โครงการฯ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อปี)

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ (ร้อยละ)					คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
- การก่อสร้างสิ่งประกอบอื่น ในการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง	-	-	2.00	42.00	56.00	4.54	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

8.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

8.5.1 โครงการต่อเนื่อง ปี 2567

1) ในพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์แล้ว เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถส่งน้ำและระบายน้ำได้เร็วขึ้น และใช้ประโยชน์จากพื้นที่การเกษตรได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการปรับปรุง/พัฒนาระบบส่งน้ำและระบายน้ำ และถนน/ทางลำเลียงรอบพื้นที่การเกษตรของเกษตรกร

2) การดำเนินโครงการฯ บางพื้นที่ส่งผลกระทบต่อทำการเกษตร และโครงสร้างของที่อยู่อาศัยของชุมชนและเกษตรกร ในบริเวณใกล้เคียงโครงการฯ

ข้อเสนอแนะ กรมชลประทาน ควรมีการประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ และกำหนดแผนการรองรับผู้ได้รับผลกระทบในรูปแบบการชดเชยต่าง ๆ ไว้ในแผนงานโครงการ ตลอดจนประชาสัมพันธ์/สื่อสาร ขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่เกษตรกร ชุมชน

3) การดำเนินงานเกี่ยวข้องกับชุมชน เกษตรกรหลายพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานต้องบูรณาการและชี้แจงโครงการให้ครอบคลุมและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ กรมชลประทาน ควรประชาสัมพันธ์/สื่อสาร ขั้นตอน/ความก้าวหน้าการดำเนินงาน และประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการในรูปแบบป้ายประชาสัมพันธ์ หรือแบบจำลองโครงการเชิงประจักษ์ และความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ

4) พื้นที่โครงการที่เป็นแหล่งรับน้ำหรือเป็นพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมอย่างต่อเนื่องทุกปี หรือมีปริมาณน้ำจำนวนมาก (กันยายน – ตุลาคม) ซึ่งการดำเนินโครงการจะชะลอตัว

ข้อเสนอแนะ กรมชลประทาน ควรจัดเตรียมแผนงานที่สอดคล้องและรองรับช่วงเวลาดังกล่าว

5) การจัดสรรงบประมาณไม่ทันต่อการดำเนินโครงการ โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 20.00 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า ในปี 2567 ส่งผลต่อการดำเนินงานโครงการในปี 2568

ข้อเสนอแนะ กรมชลประทาน ควรจัดสรรงบประมาณให้ทันต่อการดำเนินโครงการ

8.5.2 โครงการฯ ที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อปี ปี 2568

1) พื้นที่โครงการที่เป็นแหล่งรับน้ำหรือเป็นพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมอย่างต่อเนื่องทุกปี (กันยายน – ตุลาคม)

ข้อเสนอแนะ กรมชลประทาน ควรเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้พื้นที่เป้าหมายได้รับประโยชน์จากโครงการ และสามารถดำเนินโครงการได้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ

2) การเตรียมพื้นที่ก่อนการก่อสร้างในเขตพื้นที่โครงการที่เป็นแหล่งรับน้ำ เช่น บึง ลำห้วย ส่วนใหญ่ประสบปัญหาวัชพืชและผักตบชวาจำนวนมากกีดขวางการดำเนินงาน ซึ่งต้องกำจัดให้หมดก่อนถึงจะสามารถดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ กรมชลประทาน ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.), เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นต้น เพื่อให้การสนับสนุนการกำจัดวัชพืชและผักตบชวาในพื้นที่โครงการให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ในจังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และสุพรรณบุรี
ระหว่างวันที่ 24 – 28 กุมภาพันธ์ 2568

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ในจังหวัดสระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และสุพรรณบุรี
ระหว่างวันที่ 24 – 28 กุมภาพันธ์ 2568 (ต่อ)

นโยบายที่ 8 สานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน

9. โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน

9.1 สารสำคัญของโครงการ

โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน เป็นโครงการภายใต้นโยบายด้านที่ 8 ประกอบด้วย 3 โครงการย่อย ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร 2) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร และ 3) โครงการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช รายละเอียด ดังนี้

9.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยลดความเสี่ยงการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์และโรคสัตว์สู่คน

2) ปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายกับผู้ลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมายอย่างจริงจัง ปกป้องผู้บริโภคให้บริโภคสัตว์น้ำปลอดภัย และลดผลกระทบของปัญหาราคาสินค้าประมงในประเทศตกต่ำ

3) พัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าของสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน สนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

9.1.2 เป้าหมายของโครงการ

1) ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมายตามห้องเย็นทั่วประเทศ 59 ด่าน

2) ตรวจป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมายในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจประมง 8 ศูนย์ และด่านตรวจประมง 16 ด่าน

3) ด่านตรวจพืชในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้รับการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าพืชและปัจจัยการผลิต 3 ด่าน 3 จังหวัด

9.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมวิชาการเกษตร

9.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 42.4644 ล้านบาท จำแนกเป็น กรมปศุสัตว์ 35.5834 ล้านบาท กรมประมง 1.2310 ล้านบาท และกรมวิชาการเกษตร 5.6500 ล้านบาท

9.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

9.2 วิธีการติดตามผล

9.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อนผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด่านตรวจประมงจังหวัดอุบลราชธานี และด่านตรวจประมงจังหวัดตาก

9.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

- 1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – วันที่ 31 มกราคม 2568
- 2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 22 มกราคม – 5 กุมภาพันธ์ 2568

9.3 ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

9.3.1 ผลการดำเนินงานภาพรวม

ในภาพรวมมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 22.83 โดยมีผลการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (ตารางที่ 9.1)

1) ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ 1,501 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.50 โดยตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ 3 ครั้ง และสถานกักกันสัตว์ 64 ครั้ง ซึ่งมีการตรวจจับการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย 52 คดี ตรวจพบของกลางซากสัตว์ 6,458 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 450,130 บาท

2) การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย พบว่ามีการตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง 18,146 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.56 ตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมง ณ ท่าเทียบเรือ 702 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.37 และตรวจสอบสัตว์น้ำนำเข้า ณ สถานประกอบการ 986 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.87

3) การเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช ดำเนินการแล้ว 1 ด่าน ได้แก่ ด่านตรวจพืชเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยอยู่ระหว่างศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชที่เหมาะสม และการสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ตารางที่ 9.1 ผลการดำเนินงานโครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน ปี 2568

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	ครั้ง	5,664	1,501	26.50
2. เฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง				
2.1 การตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง	ครั้ง	51,035	18,146	35.56
2.2 การตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมง ณ ท่าเทียบเรือ	ครั้ง	2,104	702	33.37
3. บูรณาการร่วมตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย การตรวจสอบสัตว์น้ำนำเข้า ณ สถานประกอบการ	แห่ง	3,000	986	32.87
4. การเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช	จังหวัด	3	1	33.33
4.1 การพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มทักษะของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	แห่ง	3	1	33.33

ตารางที่ 9.1 (ต่อ)

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
4.1.1 ศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิบัติงานของ ด้านตรวจพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	ครั้ง	3	-	-
4.1.2 พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ด้านตรวจพืช ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	ฉบับ ครั้ง	1 1	-	-
- เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	ราย	30	-	-
4.2 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายและ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องการนำเข้า ส่งออกผ่านสินค้าพืชและปัจจัย การผลิต				
4.2.1 การให้ความรู้ด้านกฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องการนำเข้า - ส่งออกผ่านสินค้าพืชและปัจจัยการ ผลิตให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	1	-	-
- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ด้านกฎหมาย	ราย	30	-	-
4.2.2 การให้ความรู้ด้านกฎหมายและข้อกำหนด ที่เกี่ยวข้องการนำเข้า - ส่งออกผ่านสินค้าพืชและปัจจัยการ ผลิตให้กับผู้ประกอบการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	3	-	-
- ผู้ประกอบการ/ภาคเอกชนที่ได้รับการความรู้ด้าน กฎหมาย	ราย	150	-	-
4.3 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศเพื่อนบ้าน				
4.3.1 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศเมียนมาร์	ครั้ง	2	-	-
4.3.2 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับ สปป.ลาว	ครั้ง	2	-	-
4.3.3 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศมาเลเซีย	ครั้ง	2	-	-

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

9.3.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณภาพรวม

ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1.4271 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 3.36 ของงบประมาณทั้งหมด 42.4644 ล้านบาท (ตารางที่ 9.2)

ตารางที่ 9.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

หน่วย : ล้านบาท			
รายการ	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	35.5834	-	-
2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	1.2310	0.7782	63.22
3. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทาง การค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด้านตรวจพืช	5.6500	0.6489	11.49

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

9.3.4 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

ในภาพรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.44 โดยเจ้าหน้าที่ร้อยละ 56.25 มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ร้อยละ 31.25 มีความพึงพอใจในระดับมาก และร้อยละ 12.50 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องจากยังไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 และโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 (ตารางที่ 9.3)

ตารางที่ 9.3 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	-	-	25.00	37.50	37.50	4.13	มาก
2. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	-	-	-	25.00	75.00	4.75	มากที่สุด
รวม	-	-	12.50	31.25	56.25	4.44	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

9.3.6 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1) ระบบ e-movement ที่ใช้ตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ยังไม่เชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ภายในหน่วยงาน ทำให้การเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ มีข้อจำกัด

ข้อเสนอแนะ กรมปศุสัตว์ควรมีการพัฒนา ระบบ e-movement โดยให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลหรือประยุกต์ใช้กับระบบอื่นของกรมปศุสัตว์ เพื่อใช้ประกอบการปฏิบัติงานป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ในการการปราบปรามยังเป็นลักษณะเชิงรับ กล่าวคือ ต้องรอการแจ้งเบาะแสก่อนจึงดำเนินการได้

3) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ของด่านตรวจประมงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความครอบคลุมทุกพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานจึงควรมีการพิจารณางบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่ของกรมประมงเพื่อปฏิบัติงานเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

9.4 ผลการดำเนินงานของโครงการย่อยภายใต้โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน ดังนี้

9.4.1 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรม : เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และชันสูตรโรคสัตว์ กิจกรรมย่อย : การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดความเสี่ยงการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์และโรคสัตว์สู่คน

1.2) เป้าหมายของโครงการ ปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ ผิดกฎหมายตามห้องเย็นทั่วประเทศ (59 ด่าน)

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมปศุสัตว์

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 35.5834 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการฯ จากกรมปศุสัตว์

2.1.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – วันที่ 31 มกราคม 2568

2.2.2) สรุปรายงานข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 27 – 31 มกราคม 2568

3) ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.1) การตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการตรวจสอบห้องเย็น 1,501 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.50 ของเป้าหมาย 5,664 ครั้ง นอกจากนี้ ดำเนินการตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ 3 ครั้ง และสถานกักกันสัตว์ 64 ครั้ง ซึ่งมีการตรวจจับการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย จำนวน 52 คดี โดยมีปริมาณของกลางซากสัตว์ที่ตรวจพบ จำนวน 6,458 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 450,130 บาท

3.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 ยังไม่มีการเบิกจ่ายงบประมาณ เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ (ตารางที่ 9.4)

ตารางที่ 9.4 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย) ปี 2568

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	ครั้ง	5,664	1,501	26.50
2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	35.5834	-	-

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

4) ผลการติดตามระดับพื้นที่

เป็นการติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย) ปี 2568 โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ในประเด็นปัจจัยนำเข้า กิจกรรม และผลได้ของโครงการ

4.1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

งบประมาณที่หน่วยงานในพื้นที่ได้รับการจัดสรร ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 หน่วยงานในพื้นที่ยังไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม จึงบูรณาการงบประมาณร่วมกับโครงการอื่น ๆ

4.2) กิจกรรม (Activities)

กิจกรรมการป้องกันปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ ดำเนินการแล้ว 64 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 192 ครั้ง

4.3) ผลผลิต (Outputs)

กิจกรรมตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็นแล้ว 57 แห่ง โดยไม่พบการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย ทั้งนี้ การตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ สถานกักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ จะดำเนินการในระยะต่อไป

4.4) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ พบว่า ในภาพรวมเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.13 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และมาก ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 37.50 และร้อยละ 25.00 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องจากยังไม่ได้ได้รับการจัดสรรงบประมาณ เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า มีความพึงพอใจต่อการชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการฯ จากส่วนกลาง และกระบวนการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 เท่ากัน รองลงมามีความพึงพอใจต่อคู่มือการปฏิบัติงาน และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.00 และ 3.50 ตามลำดับ (ตารางที่ 9.5)

ตารางที่ 9.5 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ ปี 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	-	-	50.00	50.00	-	3.50	มาก
2. การชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอน/วิธีการดำเนินโครงการฯ จากส่วนกลาง	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
3. กระบวนการปฏิบัติงานป้องกันปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
4. คู่มือการปฏิบัติงาน	-	-	50.00	-	50.00	4.00	มาก
ภาพรวม	-	-	25.00	37.50	37.50	4.13	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

5) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

5.1) ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่มีการเบิกจ่ายงบประมาณ เนื่องจากส่วนกลางยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ จึงบูรณาการงบประมาณร่วมกับโครงการอื่น ๆ ทั้งนี้ จะมีการเบิกจ่ายในภายหลัง

5.2) การเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์เจ้าหน้าที่ต้องใช้ระบบ e - movement ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในการตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร ประกอบการทำงานเพื่อช่วยในการตรวจสอบการขนส่งสินค้าปศุสัตว์ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง แต่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ข้อคิดเห็นว่า ระบบดังกล่าวยังไม่มีเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์

ข้อเสนอแนะ หน่วยงานจึงควรมีการพัฒนา ระบบ e - movement ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูล หรือประยุกต์ใช้กับระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของกรมปศุสัตว์ได้ เพื่อให้เห็นข้อมูลในภาพรวม และใช้ประกอบการปฏิบัติงานป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ได้อย่างครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.3) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ให้ข้อคิดเห็นว่า ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานในพื้นที่ เป็นในลักษณะเชิงรับที่ต้องรอให้มีผู้มาแจ้งเบาะแสก่อน ถึงจะมีการปราบปรามการลักลอบขนสินค้าปศุสัตว์ ผิดกฎหมาย

9.4.2 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรม : พัฒนาคูณภาพสินค้า ประมงสู่มาตรฐาน กิจกรรมย่อย : การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมง ผิดกฎหมาย

1) สาระสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.1.1) เพื่อปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย
- 1.1.2) บังคับใช้กฎหมายกับผู้ลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมายอย่างจริงจัง
- 1.1.3) เพื่อเป็นการปกป้องผู้บริโภคให้บริโภคสัตว์น้ำปลอดภัย
- 1.1.4) ลดผลกระทบของปัญหาราคาสินค้าประมงในประเทศตกต่ำ

1.2) เป้าหมายของโครงการ

ตรวจป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย ในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจประมง 8 ศูนย์ และด่านตรวจประมง 16 ด่าน

1.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมประมง

1.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 1.2310 ล้านบาท

1.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

2) วิธีการติดตาม

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน สินค้าเกษตร ผ่านระบบการประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.2) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด่านตรวจประมงจังหวัด

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

2.2.1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 31 มกราคม 2568

2.2.2) สำรวจข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2568 ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568 ในพื้นที่จังหวัดตาก

3) ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.1) กิจกรรมเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง รายละเอียด ดังนี้

3.1.1) การตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง ดำเนินการแล้ว 18,146 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.56 ของเป้าหมาย 51,035 ครั้ง

3.1.2) การตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมง ณ ท่าเทียบเรือ ดำเนินการแล้ว 702 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.37 ของเป้าหมาย 2,104 ครั้ง

3.2) กิจกรรมบูรณาการร่วมตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย มีการตรวจสอบสัตว์น้ำนำเข้า ณ สถานประกอบการแล้ว 986 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.87 ของเป้าหมาย 3,000 แห่ง

3.3) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 0.7782 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 63.22 ของงบประมาณทั้งหมด 1.2310 ล้านบาท (ตารางที่ 9.6)

ตารางที่ 9.6 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมย่อย : การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย ปี 2568

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กิจกรรมเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง				
1.1 การตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง	ครั้ง	51,035	18,146	35.56
1.2 การตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมง ณ ท่าเทียบเรือ	ครั้ง	2,104	702	33.37
2. กิจกรรมบูรณาการร่วมตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย การตรวจสอบสัตว์น้ำนำเข้า ณ สถานประกอบการ	แห่ง	3,000	986	32.87
3. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	1.2310	0.7782	63.22

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

4) ผลการติดตามระดับพื้นที่

เป็นการผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรม : พัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน กิจกรรมย่อย : การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย ปี 2568 โดยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการในพื้นที่ ของด่านตรวจประมงจังหวัดอุบลราชธานี และด่านตรวจประมงจังหวัดตาก

4.1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

4.1.1) การเบิกจ่ายงบประมาณ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 หน่วยงานส่วนกลางจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในพื้นที่ ได้แก่ ด่านตรวจประมงในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และตาก ในรอบ 6 เดือนแรก จำนวน 360,500 บาท มีการเบิกจ่ายแล้ว 271,916.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.43 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

4.1.2) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน และอีกร้อยละ 50.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่ทันเวลาต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่ด้านตรวจประมงตากได้รับงบประมาณในช่วงเดือนพฤศจิกายน แต่เจ้าหน้าที่มีแผนปฏิบัติงานในการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ ทุกวัน

4.1.3) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ทุกรายเห็นว่างบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ เนื่องจากอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่มีน้อย ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่

4.2) กิจกรรม (Activities)

4.2.1) กิจกรรมเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง ดำเนินการตรวจป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง มีแผนตรวจในพื้นที่ปฏิบัติงาน จำนวน 4,797 ครั้ง 4,760 เทียวานพาหนะ นอกจากนี้มีแผนดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันนอกพื้นที่ปฏิบัติงาน 32 วัน จากการสอบถามเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติงาน พบว่า

1) การดำเนินการในพื้นที่ปฏิบัติงาน

1.1) จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย จุดผ่านแดนถาวร 1 จุด ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรช่องเม็ก

1.2) จังหวัดตาก ประกอบด้วย ด้านตรวจ 4 จุด ในพื้นที่อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภออุ้มผาง และอำเภอท่าสองยาง จุดผ่านแดนถาวร สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา แห่งที่ 1 สะพานมิตรภาพไทย - เมียนมา แห่งที่ 2 และท่าข้ามชายแดน 52 ท่าข้าม

2) การดำเนินการนอกพื้นที่ปฏิบัติงาน

2.1) จังหวัดอุบลราชธานี 7 จุด ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรบ้านปากแซง จุดผ่อนปรนทางการค้าท่าเทศบาลเขมรรัฐ จุดผ่อนปรนทางการค้าบ้านสองคอน จุดผ่อนปรนทางการค้าบ้านคันท่าเกวียน จุดผ่อนปรนทางการค้าบ้านด่านเก่า จุดผ่อนปรนทางการค้าช่องตาอุ และจุดผ่อนปรนทางการค้าช่องอานม้า

2.2) จังหวัดตาก 1 จุด ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวรภูตู อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

4.2.2) กระบวนการตรวจสอบและอนุญาตการนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมง ของหน่วยงานในพื้นที่ มีรายละเอียด ดังนี้

(1) ผู้นำเข้า ส่งออก ต้องลงทะเบียนกับกรมประมงก่อนเพื่อขออนุญาตเป็นผู้นำเข้า ส่งออกสินค้านั้น ๆ โดยสามารถลงทะเบียนเข้าใช้งานในระบบ Fisheries Single Window : FSW ทางเว็บไซต์ของกรมประมง

(2) ยื่นแบบคำขอแจ้งดำเนินการส่งออกสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และแจ้งขออนุญาตนำสัตว์/ซากสัตว์ เข้า - ออก ผ่านราชอาณาจักรไทย ก่อน 1 วัน ผ่านระบบดิจิทัล FSW ของกรมประมง โดยไม่ต้องพบเจ้าหน้าที่

(3) ยื่นใบแจ้งตรวจสินค้า ระบุชนิดสินค้า ปริมาณ น้ำหนัก มูลค่า เลขที่พาหนะ วัน และเวลานัดหมาย

(4) เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจ เมื่อพบว่า ผลตรวจสินค้าถูกต้องตรงตามที่ขออนุญาตนำเข้า - ส่งออก เจ้าหน้าที่จึงอนุญาตให้นำเข้า - ส่งออกตามระเบียบต่อไป

4.3) ผลผลิต (Outputs)

กิจกรรมเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง ดำเนินการตรวจในพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวังแล้ว จำนวน 2,014 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.98 ของเป้าหมาย 4,797 ครั้ง และ 2,001 เทียวยานพาหนะ คิดเป็นร้อยละ 42.04 ของเป้าหมาย 4,760 เทียวยานพาหนะ รวมทั้งดำเนินการตรวจนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง 13 วัน คิดเป็นร้อยละ 40.64 ของเป้าหมาย 32 วัน

4.4) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการ

เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.75 คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาพึงพอใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.00 เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าส่งออกสินค้าประมง ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 และกิจกรรมบูรณาการร่วมกันตรวจสอบป้องกันนำเข้าส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 5.00 (ตารางที่ 9.7)

ตารางที่ 9.7 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

กิจกรรมย่อย : การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย ปี 2568

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. กิจกรรมเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าส่งออกสินค้าประมง	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
2. กิจกรรมบูรณาการร่วมกันตรวจสอบป้องกันนำเข้าส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	-	25.00	75.00	4.75	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

5) ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

5.1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ไม่เพียงพอ ต่อการปฏิบัติงานเฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมงในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ จึงควรมีการพิจารณางบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5.2) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทหารพราน ตำรวจตระเวนชายแดน ด้านศุลกากร ด้านตรวจพืช และด่านกักกันสัตว์ ในการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบเฝ้าระวังสินค้า รวมทั้งข้อมูลผลการดำเนินงาน การตรวจสอบสินค้าประมงในการนำเข้าและส่งออก เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องตามแผน

9.4.3 โครงการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช

1) สารสำคัญของโครงการ

1.1) วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.1.1) เพื่อพัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าของสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

1.1.2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

1.1.3) เพื่อสนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

1.1.4) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

1.2) เป้าหมายของโครงการ ด่านตรวจพืชในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้รับการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าพืชและปัจจัยการผลิต จำนวน 3 ด่าน 3 จังหวัด

1.2.3) หน่วยงานรับผิดชอบ กรมวิชาการเกษตร

1.2.4) งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 5.6500 ล้านบาท

1.2.5) ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568

2) วิธีการติดตามผล

2.1) การเก็บรวบรวมข้อมูล

รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการฯ จากกรมวิชาการเกษตร

2.2) ช่วงเวลาของข้อมูล

ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 – วันที่ 31 มกราคม 2568

3) ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

3.1) กิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช ดำเนินการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแล้ว จำนวน 1 ด่าน ได้แก่ ด่านตรวจพืชเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยอยู่ระหว่างศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชที่เหมาะสมและการสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับ สปป.ลาว

3.2) ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 มีการเบิกจ่ายงบประมาณจำนวน 0.6489 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.49 ของงบประมาณทั้งหมด 5.6500 ล้านบาท (ตารางที่ 9.8)

ตารางที่ 9.8 ผลการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช ปี 2568

รายการ	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช	จังหวัด	3	1	33.33
	แห่ง	3	1	33.33
1.1 การพัฒนาศักยภาพเพื่อเพิ่มทักษะของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน				
1.1.1 ศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	ครั้ง	3	-	-
	ฉบับ	1	-	-
1.1.2 พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน	ครั้ง	1	-	-
- เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	ราย	30	-	-
1.2 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องการนำเข้า ส่งออกผ่านสินค้าพืชและปัจจัยการผลิต				
1.2.1 การให้ความรู้ด้านกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องการนำเข้า - ส่งออกผ่านสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	1	-	-
- เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ด้านกฎหมาย	ราย	30	-	-
1.2.2 การให้ความรู้ด้านกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องการนำเข้า - ส่งออกผ่านสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตให้กับผู้ประกอบการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง	ครั้ง	3	-	-
- ผู้ประกอบการ/ภาคเอกชนที่ได้รับความรู้ด้านกฎหมาย	ราย	150	-	-
1.3 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศเพื่อนบ้าน				
1.3.1 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศเมียนมาร์	ครั้ง	2	-	-
1.3.2 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับ สปป.ลาว	ครั้ง	2	-	-
1.3.3 การสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศมาเลเซีย	ครั้ง	2	-	-
2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	5.6500	0.6489	11.49

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

4) ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การดำเนินกิจกรรมอยู่ระหว่างศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชที่เหมาะสม และการสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังมีหลายกิจกรรมที่ยังไม่มีผลการดำเนินงาน รวมทั้งผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ที่ยังต่ำกว่าเป้าหมายรัฐบาล

ข้อเสนอแนะ ควรให้เร่งรัดดำเนินการโครงการ และการเบิกจ่ายงบประมาณให้ได้ตามเป้าหมาย

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน
จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ อุบลราชธานี และตาก
ระหว่างวันที่ 22 มกราคม – 5 กุมภาพันธ์ 2568

นโยบายที่ 9 อำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

10. โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

10.1 สารสำคัญของโครงการ

10.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว และสร้างการรับรู้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- 2) เพื่อจัดทำและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเครือข่าย บำรุงรักษาเครื่องแม่ข่ายระบบงานการศึกษา ค้นหาข้อมูล การติดต่อสื่อสารและการประชุมทางออนไลน์ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบติดตามเชิงพื้นที่
- 3) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล จัดทำเป็นฐานข้อมูล และพัฒนาเป็นระบบอัจฉริยะสนับสนุน การตัดสินใจด้านการบริหารจัดการการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูงจากส่วนภูมิภาคเข้าสู่ส่วนกลาง

10.1.2 เป้าหมายของโครงการ

- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 450 ไร่
- 2) จัดทำฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการข้าว 1 ฐานข้อมูล
- 3) ปรับปรุงระบบเครือข่ายสนับสนุนการใช้งานข้อมูลเชิงพื้นที่ 1 ระบบ

10.1.3 หน่วยงานรับผิดชอบ กรมการข้าว

10.1.4 งบประมาณ รวมทั้งสิ้น 98.9298 ล้านบาท

10.1.5 ระยะเวลาดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

10.2 วิธีการติดตาม

10.2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) รายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) การติดตามในพื้นที่
  - 2.1) สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สกลนคร อำนาจเจริญ และปราจีนบุรี
  - 2.2) สัมภาษณ์เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

10.2.2 ช่วงเวลาของข้อมูล

- 1) ผลการดำเนินงานโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 มกราคม 2568
- 2) สํารวจข้อมูลในพื้นที่โครงการฯ ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2568 ถึง วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568

10.3 ผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

10.3.1 ผลการดำเนินงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ กิจกรรมจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ อยู่ระหว่างดำเนินการตามกิจกรรม โดยมีการจัดประชุมชี้แจงแผนการดำเนินงานของโครงการ และเตรียมการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน เนื่องจาก การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกรจะเสร็จสิ้นภายในเดือนเมษายน และเริ่มการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นฤดูนาปี 2568 และรายงานผลการดำเนินงานภายในเดือนธันวาคม หลังการเก็บเกี่ยวเสร็จสิ้นแล้ว สำหรับกิจกรรมการพัฒนาข้อมูลข้าวอัจฉริยะ และการพัฒนาระบบผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง อยู่ระหว่างดำเนินการตามกิจกรรมโครงการ

10.3.2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ จำนวน 2.0555 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.08 ของงบประมาณทั้งหมด 98.9298 ล้านบาท (ตารางที่ 10.1)

ตารางที่ 10.1 ผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

รายการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	ไร่	450	-	-
1.1 การจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	ราย	80	-	-
2. การพัฒนาข้อมูลข้าวอัจฉริยะ			-	-
2.1 การเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานบุคลากรด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	ราย	80	-	-
2.2 ปรับปรุงชั้นข้อมูลระบบติดตามเชิงพื้นที่ให้เป็นปัจจุบัน	ร้อยละ	80	-	-
2.3 การปรับปรุงระบบเครือข่ายส่วนภูมิภาค	หน่วยงาน	61	-	-
2.4 การจัดทา/ทดแทนอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	หน่วยงาน	61	-	-
2.5 การอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกรมการข้าว	ราย	80	-	-
3. การพัฒนาระบบผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูง	ชนิดข้อมูล	4	-	-
5. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ	ล้านบาท	98.9298	2.0555	2.08

ที่มา: ระบบประเมินผลและติดตามโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, ข้อมูล ณ วันที่ 31 มกราคม 2568

10.4 ผลการติดตามในพื้นที่

ศูนย์ประเมินผล ได้ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องของโครงการ ในพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สกลนคร อำนาจเจริญ และปราจีนบุรี รายละเอียดดังนี้

10.4.1 ปัจจัยนำเข้า (Inputs)

1) งบประมาณ (ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2567)

1.1) ความทันเวลาของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรทันต่อการปฏิบัติงาน และร้อยละ 20.00 เห็นว่าไม่ทันต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณค่อนข้างล่าช้า โดยเป็นการใช้งบประมาณไปพลางก่อน

1.2) ความเพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ ร้อยละ 80.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม และร้อยละ 20.00 เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากไม่สามารถขยายพื้นที่แปลงเรียนรู้ตามความต้องการได้ โดยเห็นว่างบประมาณที่เหมาะสม สำหรับพื้นที่ 450 ไร่ จำนวน 45 แปลง ในพื้นที่ 28 จังหวัด ควรเป็น 15,000,000 บาท สำหรับความคิดเห็นของศูนย์วิจัยข้าวจังหวัดเห็นว่างบประมาณที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรม คือ 150,000 - 200,000 บาท เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดทำแปลงเรียนรู้ เช่น การปรับระดับหน้าดินที่มีราคาค่อนข้างสูง (ตารางที่ 10.2)

ตารางที่ 10.2 ความทันเวลาและความเพียงพอของงบประมาณโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

รายการ	ร้อยละ
1. ความทันเวลาของงบประมาณ	
1.1 ทันเวลา	80.00
1.2 ไม่ทันเวลา	20.00
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	
2.1 เพียงพอ	80.00
2.2 ไม่เพียงพอ	20.00

ที่มา : จากการสำรวจ

10.4.2 กิจกรรม (Activities)

1) การจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วย

1.1) แผนปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการในระดับพื้นที่ที่มีความเห็นว่าแผนปฏิบัติงานของโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ มีความเหมาะสมระดับมาก ซึ่งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน

1.2) พื้นที่เป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเห็นว่าการกำหนดเป้าหมายพื้นที่แปลงเรียนรู้ของโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแผนการกำหนดขอบเขตเป้าหมาย โดยเกษตรกรเป็นสมาชิกของกลุ่มนาแปลงใหญ่ กลุ่มข้าวอินทรีย์ หรือ ศูนย์ข้าวชุมชนอยู่ในเขตพื้นที่ปลูกข้าวนาชลประทานหรือพื้นที่น่าน้ำฝน และมีขนาดแปลงใหญ่ แปลงสาธิตอยู่ติดถนน สามารถมองเห็นได้สะดวก

1.3) การคัดเลือกพื้นที่ในการจัดทำแปลงเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเห็นว่าการคัดเลือกพื้นที่ในการจัดทำแปลงเรียนรู้ของโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแผนการคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร โดยเกษตรกรเจ้าของแปลงเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้เร็วใจสู้ และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยน เป็นเกษตรกรที่ขยัน ใฝ่รู้ และยอมรับเทคโนโลยีใหม่ได้ง่าย

1.4) ความพร้อมของเกษตรกร

1.4.1) เทคโนโลยีการเตรียมดิน คือ Laser Land Leveling (LLL) เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีการเตรียมดินไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรบางรายมีทุนที่จะจัดหาเทคโนโลยีมาใช้เองเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีมาใช้ แต่สำหรับเกษตรกรบางรายเห็นว่าเทคโนโลยียังมีราคาแพง จึงไม่สามารถจัดหามาใช้เองได้

1.4.2) เทคโนโลยีการเตรียมกล้า คือ เครื่องโรยเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบมือเข็น เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีการเตรียมกล้าไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมีโรงเพาะต้นกล้าข้าวเป็นของตนเอง และเกษตรกรบางรายสามารถจัดซื้อต้นกล้าข้าวจากแหล่งเพาะต้นกล้าได้

1.4.3) เทคโนโลยีการปลูกข้าว ประกอบด้วย

(1) รถปักดำอัตโนมัติ เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีรถปักดำอัตโนมัติไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเองระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมีเทคโนโลยีเป็นของตนเองอยู่แล้ว จึงสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้

(2) โดรนหว่านข้าว เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีโดรนหว่านข้าวไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาจากแบบเดิมเป็นวิธีการแบบใหม่ที่รวดเร็ว และสะดวกสบาย

(3) เครื่องหยอดข้าว เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำเทคโนโลยีเครื่องหยอดข้าวไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับมากที่สุด เนื่องจากเป็นวิธีการที่ดี ทำให้ผลผลิตมากกว่าการหว่านข้าวแบบเดิม

1.4.4) เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี คือ โดรนการเกษตร เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำโดรนการเกษตรไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรบางรายลงทุนซื้อเทคโนโลยีมาใช้เอง แต่เกษตรกรบางรายยังเห็นว่าเทคโนโลยีมีราคาแพง อย่างไรก็ตามถ้ามีทุนเพียงพอก็จะจัดหามาใช้เองในอนาคต

1.4.5) เทคโนโลยีการจัดการน้ำ คือ เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำเครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับปานกลาง เนื่องจากพื้นที่ของเกษตรกรบางรายอยู่ไกลแหล่งน้ำ จึงไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้เหมาะสมสำหรับพื้นที่ ที่มีน้ำเขตชลประทานหรือแหล่งน้ำที่เพียงพอ เนื่องจากสามารถควบคุมน้ำได้ดี

1.4.6) เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว คือ รถเกี่ยวข้าว เกษตรกรมีความพร้อมที่จะนำรถเกี่ยวข้าวไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับมากที่สุด เนื่องจากรถเกี่ยวข้าวเป็นเทคโนโลยีที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และช่วยให้การเก็บเกี่ยวสะดวกสบาย อีกทั้งสามารถทดแทนแรงงานที่ขาดแคลนในปัจจุบัน

2) การอบรมสร้างการรับรู้กับเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ ประกอบด้วย

2.1) เกษตรกรเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเห็นว่าเกษตรกรเป้าหมายที่เข้าอบรมของโครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแผนการกำหนดเป้าหมาย โดยเป็นเกษตรกรที่มีการนำเอาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่ของตนเอง

2.2) ความพร้อมของเกษตรกร ร้อยละ 94.12 เกษตรกรมีความพร้อมในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจากเห็นถึงประโยชน์ของเทคโนโลยีที่สามารถทำให้ประหยัดเวลา การทำการเกษตร ลดปัจจัยการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตได้

10.4.3 ผลผลิต (Outputs)

1) การจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ กรมการข้าวได้ดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้ที่ได้รับการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 8 แปลง 86 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย โดยดำเนินการในพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

2) การอบรมสร้างการรับรู้กับเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ กรมการข้าวได้ดำเนินการจัดอบรมสร้างการรับรู้การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าวให้กับเกษตรกร จำนวน 294 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

10.4.4 ผลลัพธ์ (Outcomes)

จากการติดตามผลลัพธ์ของโครงการเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ของเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้ และเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ การใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ การนำเทคโนโลยีอัจฉริยะไปใช้ และผลผลิต ต้นทุนการผลิต จากการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะไปใช้ในแปลงตนเอง มีรายละเอียดดังนี้

1) ความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

1.1) เกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้

การจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร พบว่าเกษตรกรเจ้าของแปลงมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในภาพรวมระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.67 เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมีความสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด มีความตั้งใจ ในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ร้อยละ 83.56 มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 10.3 - 10.4)

1.1.1) เทคโนโลยีการเตรียมดิน คือ Laser Land Leveling (LLL) เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ Laser Land Leveling (LLL) ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.67 เนื่องจากเกษตรกรไม่ได้ดำเนินการเอง ยังไม่รู้ขั้นตอนทั้งหมดของเทคโนโลยี เพราะเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ดำเนินการ เช่น การตั้งค่า หาระดับของหน้าดิน สำหรับความสอดคล้องของ Laser Land Leveling (LLL) กับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสามารถปรับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอมากถึง 90 เปอร์เซ็นต์ จึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจที่จะนำมาใช้ระดับมากที่สุด เนื่องจากการปรับระดับหน้าดินทำให้การบริหารจัดการแปลงง่ายขึ้น สามารถควบคุมน้ำ ควบคุมวัชพืช และลดต้นทุนได้ โดยเกษตรกรมีความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจาก Laser Land Leveling (LLL) มีความจำเป็นสำหรับการทำการเกษตร เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการทำงาน

1.1.2) เทคโนโลยีการเตรียมกล้า คือ เครื่องโรยเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบมือเข็น เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เครื่องโรยเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบมือเข็น ระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมีโรงเพาะต้นกล้า ข้าวของตนเอง และเห็นว่ามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้เกษตรกรทุกรายมีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด เนื่องจากสามารถเพาะกล้าได้เอง และเพื่อเป็นตัวอย่างของเกษตรกรว่าการใช้เทคโนโลยีให้ผลดีกว่าวิธีการเกษตรแบบเดิม โดยเกษตรกรมีความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.1.3) เทคโนโลยีการปลูกข้าว ประกอบด้วย

(1) รถปักดำอัตโนมัติ เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้รถปักดำอัตโนมัติ และเห็นว่ามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้มีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรร้อยละ 66.67 มีความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจากการปลูกข้าวแบบปักดำจะสามารถรู้ระยะเวลาการเก็บเกี่ยวของข้าวได้ รวมถึงวัชพืชในแปลงไม่ค่อยมี และต้องการเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรทั่วไป และอีกร้อยละ 33.33 คาดว่าจะไม่นำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจากการปักดำจะต้องรอน้ำ ซึ่งพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำ เกษตรกรจึงจะเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าวด้วยเครื่องหยอดข้าว แทนการปักดำ

(2) โดรนหว่านข้าว เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้โดรนหว่านข้าว และเห็นว่ามีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้เกษตรกรทุกรายที่หว่านข้าวด้วยโดรน เกษตรกรมีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ระดับมากที่สุด เนื่องจากสามารถลดเวลาการทำงาน รวดเร็ว ข้าวขึ้นเสมอกัน และควบคุมปัจจัยการผลิตได้ โดยเกษตรกรมีความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

(3) เครื่องหยอดข้าว เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เครื่องหยอดข้าว และเห็นว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้เกษตรกรทุกรายที่ปลูกข้าวด้วยเครื่องหยอดข้าว มีความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด เพราะการใช้วิธีนาหยอด เมล็ดข้าวจะอยู่ในดิน จะไม่ถูกรบกวนจากหนูและนก และให้ผลผลิตมากกว่าวิธีการหว่านข้าวแบบเดิม โดยเกษตรกรมีความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.1.4) เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี คือ โดรนการเกษตร เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้โดรนการเกษตรระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรยังไม่สามารถฝึกลองใช้เอง ไม่สามารถควบคุมได้ และเห็นว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด จึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจที่จะนำมาใช้ ระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรร้อยละ 85.70 มีความตั้งใจที่จะนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเองระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เพราะลดเวลาการทำงาน ลดการสัมผัสสารเคมีโดยตรง และควบคุมปัจจัยการผลิตได้ และอีกร้อยละ 12.50 คาดว่าจะไม่นำไปใช้ใน เนื่องจากเกษตรกรเน้นการทำนาแบบอินทรีย์ ซึ่งโดรนไม่จำเป็นเพราะเกษตรกรใช้เครื่องหว่านปุ๋ยไตรโดแทน

1.1.5) เทคโนโลยีการจัดการน้ำ คือ เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะระดับมาก เนื่องจากเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ดำเนินการ และแจ้งข้อมูลมายังเกษตรกร และเห็นว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการ อยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าถ้าเป็นพื้นที่ที่มีน้ำระบบชลประทานหรือแหล่งน้ำจะมีความเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากสามารถคุมน้ำได้ ซึ่งเกษตรกรบางรายพื้นที่ไม่ได้มีแหล่งน้ำ ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ ส่งผลให้เกษตรกรมีความสนใจที่จะนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเองระดับปานกลาง โดยมีความตั้งใจที่จะนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเองระดับปานกลาง ดังนั้น เกษตรกรร้อยละ 85.71 คาดว่าจะไม่นำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง แต่เกษตรกรรู้ถึงประโยชน์ของเครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะว่าสามารถช่วยลดการสูบน้ำเข้าแปลงนา ลดค่าน้ำมัน และสามารถรู้ระดับน้ำได้ตลอด ไม่กังวลเรื่องของระดับน้ำได้ จึงเห็นว่าเครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะจำเป็นต่อการปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาแบบเดิม และอีกร้อยละ 14.29 คาดว่าจะนำไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.1.6) เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว คือ รถเกี่ยวข้าว ซึ่งเป็นวิธีการเก็บเกี่ยวกันที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังนั้น เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้รถเกี่ยวข้าว ระดับมากที่สุด จึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจที่จะนำมาใช้ ระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด และจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจากสามารถลดการทำงาน ลดการใช้แรงงาน และความสะดวกสบายในการใช้งาน

ตารางที่ 10.3 ความรู้ ความเข้าใจ และความสอดคล้องกับความต้องการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะของเกษตรกร

เทคโนโลยีอัจฉริยะ ^{1/}	ความรู้ ความเข้าใจ		ความสอดคล้องกับความต้องการ	
	ค่าคะแนน	แปลผล	ค่าคะแนน	แปลผล
1. เทคโนโลยีการเตรียมดิน	4.67	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด
2. เทคโนโลยีการเตรียมกล้า	5.00	มากที่สุด	4.50	มากที่สุด
3. เทคโนโลยีการปลูกข้าว				
3.1 รถปักดำอัตโนมัติ	5.00	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด
3.2 โดรนหว่านข้าว	4.75	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด
3.3 เครื่องหยอดข้าว	5.00	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด
4. เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี	4.25	มากที่สุด	4.57	มากที่สุด
5. เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	3.71	มาก	4.14	มาก
6. เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว	5.00	มากที่สุด	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	4.67	มากที่สุด	4.78	มากที่สุด

หมายเหตุ : ^{1/} การส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้แต่ละแปลงไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่
ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 10.4 แนวโน้มการนำเทคโนโลยีใช้ต่อเนื่อง และความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรกรของเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้ ในปีเพาะปลูก 2568

เทคโนโลยีอัจฉริยะ ^{1/}	ระดับความสนใจ ในการใช้เทคโนโลยี อัจฉริยะ		ความตั้งใจที่จะนำ เทคโนโลยีไปใช้ (ร้อยละ)		ระดับความตั้งใจ		แนวโน้มการนำเทคโนโลยี ใช้ต่อเนื่อง (ร้อยละ)	
	ค่าคะแนน	แปลผล	ตั้งใจ	ไม่ตั้งใจ	ค่าคะแนน	แปลผล	นำไปใช้	ไม่นำไปใช้
1. เทคโนโลยีการเตรียมดิน	4.83	มากที่สุด	100.00	-	4.67	มากที่สุด	100.00	-
2. เทคโนโลยีการเตรียมกล้า	5.00	มากที่สุด	100.00	-	5.00	มากที่สุด	100.00	-
3. เทคโนโลยีการปลูกข้าว								
3.1 รถปักดำอัตโนมัติ	5.00	มากที่สุด	66.67	33.33	4.33	มากที่สุด	66.67	33.33
3.2 โดรนหว่านข้าว	5.00	มากที่สุด	100.00	-	5.00	มากที่สุด	100.00	-
3.3 เครื่องหยอดข้าว	5.00	มากที่สุด	100.00	-	5.00	มากที่สุด	100.00	-
4. เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี	4.63	มากที่สุด	87.50	12.50	4.63	มากที่สุด	87.50	12.50
5. เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	3.29	ปานกลาง	14.29	85.71	3.00	ปานกลาง	14.29	85.71
6. เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว	5.00	มากที่สุด	100.00	-	5.00	มากที่สุด	100.00	-
ภาพรวม	4.72	มากที่สุด	83.56	16.44	4.58	มากที่สุด	83.56	16.44

หมายเหตุ : ^{1/} การส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรกรอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้แต่ละแปลงไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่
ที่มา : จากการสำรวจ

1.2) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

การอบรมสร้างการรับรู้ในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะให้กับเกษตรกรที่อยู่รอบๆแปลงเรียนรู้ และเกษตรกรที่สนใจ โดยพบว่าผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในภาพรวม

ระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.42 เกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด มีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด และคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง ร้อยละ 81.96 มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 10.5 - 10.6)

1.2.1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL)) เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.25 ซึ่งเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด และเกษตรกรร้อยละ 87.50 มีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.69 เนื่องจากการปรับระดับดินให้เสมอกันนั้น ทำให้สามารถลดต้นทุน และดูแลน้ำในแปลงได้ง่ายขึ้น และเกษตรกรทุกรายคาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.2.2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ) เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.14 ซึ่งเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.57 และเกษตรกรร้อยละ 57.14 มีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 3.86 เนื่องจากพื้นที่ในการทำนาไม่มากนักใช้แรงงานคนสะดวกกว่า และพื้นนาเป็นดินทรายจึงไม่เหมาะที่จะใช้ และเกษตรกรร้อยละ 85.71 คาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.2.3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร) เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.38 ซึ่งเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.81 และมีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.88 เนื่องจากการใช้โดรนช่วยประหยัดแรงงาน รวดเร็ว ความเสียหายของข้าวน้อยลง และปลอดภัยต่อร่างกาย และเกษตรกรร้อยละ 93.75 คาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.2.4) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.20 ซึ่งเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับปานกลาง ที่คะแนนเฉลี่ย 3.40 และมีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับปานกลาง ที่คะแนนเฉลี่ย 3.40 เนื่องจากเกษตรกรปลูกข้าวนานปี จึงไม่จำเป็นต้องใช้ และเกษตรกรใช้น้ำฝนในการทำนา และเกษตรกรร้อยละ 40.00 คาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.2.5) การจัดการปุ๋ยในนาข้าว เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.85 ซึ่งเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.77 และมีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.62 เนื่องจากทำให้รู้ว่าดินควรใส่ปุ๋ยเท่าไร ลดการใช้สารเคมี และรู้ถึงประโยชน์ของการใส่ปุ๋ยตรงความต้องการของข้าว และเกษตรกรร้อยละ 92.31 คาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

1.2.6) การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.70 ซึ่งเกษตรกรมีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.30 และมีความตั้งใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.20 เพราะทำให้ลดการสูบน้ำเข้านา และได้รู้ว่าต้องใส่น้ำเข้าหรือต้องเอาน้ำออก และเกษตรกรร้อยละ 80.00 คาดว่าจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง

ตารางที่ 10.5 ความรู้ ความเข้าใจหลังการอบรมสร้างการรับรู้การใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

หลักสูตร ^{1/}	ความรู้ ความเข้าใจ	
	ค่าคะแนน	แปลผล
1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL))	4.25	มากที่สุด
2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ)	4.14	มาก
3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร)	4.38	มากที่สุด
4. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ)	4.20	มากที่สุด
5. การจัดการปุ๋ยในนาข้าว	4.85	มากที่สุด
6. การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง	4.70	มากที่สุด
ภาพรวม	4.42	มากที่สุด

หมายเหตุ : ^{1/} การส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้แต่ละแปลงไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 10.6 ความสนใจ ความตั้งใจ และแนวโน้มจะนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง หลังจากอบรมสร้างการรับรู้

หลักสูตร ^{1/}	ระดับความสนใจการใช้เทคโนโลยี		ความตั้งใจที่จะนำเทคโนโลยีไปใช้ (ร้อยละ)		ระดับความตั้งใจ		แนวโน้มจะนำเทคโนโลยีไปใช้ (ร้อยละ)	
	ค่าคะแนน	แปลผล	ตั้งใจ	ไม่ตั้งใจ	ค่าคะแนน	แปลผล	นำไปใช้	ไม่นำไปใช้
1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL))	5.00	มากที่สุด	87.50	12.50	4.69	มากที่สุด	100.00	-
2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ)	4.57	มากที่สุด	57.14	42.86	3.86	มาก	85.71	14.29
3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร)	4.81	มากที่สุด	93.75	6.25	4.88	มากที่สุด	93.75	6.25
4. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ)	3.40	ปานกลาง	40.00	60.00	3.40	ปานกลาง	40.00	60.00
5. การจัดการปุ๋ยในนาข้าว	4.77	มากที่สุด	92.31	7.69	4.62	มากที่สุด	92.31	7.69
6. การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง	4.30	มากที่สุด	80.00	20.00	4.20	มากที่สุด	80.00	20.00
ภาพรวม	4.48	มากที่สุด	75.12	24.88	4.28	มากที่สุด	81.96	18.04

หมายเหตุ : ^{1/} การส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้แต่ละแปลงไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่

ที่มา : จากการสำรวจ

2) การนำเทคโนโลยีอัจฉริยะไปใช้ประโยชน์

การดำเนินงานกิจกรรมการจัดทำแปลงเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ เพื่อเป็นแปลงตัวอย่างแก่เกษตรกรที่สนใจในพื้นที่ 150 ไร่ และจัดอบรมเกษตรกรที่อยู่บริเวณรอบแปลงเรียนรู้ รวมถึงเกษตรกรที่สนใจ พบว่า เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมร้อยละ 70.59 มีการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเองพื้นที่ 201 ไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 134.00 ซึ่งเทคโนโลยีอัจฉริยะที่นำมาใช้ ได้แก่ Laser Land Leveling (LLL) โดรนการเกษตร การจัดการปุ๋ยในนาข้าว และการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง

เนื่องจากสามารถปรับระดับดินให้เสมอกัน ประหยัดเวลา รวดเร็ว ลดการใช้ปุ๋ยเคมี และลดต้นทุนในการสูบน้ำเข้านา ส่วนเกษตรกรที่เหลือร้อยละ 29.41 ไม่นำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะไปใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง เนื่องจากเกษตรกรมองว่าการใช้แรงงานคนในการทำนามีความเหมาะสมมากกว่า อีกทั้งไม่แน่ใจว่าถ้าใช้วิธีการใหม่ผลผลิตที่ได้จะมากกว่าเดิมหรือไม่ และเกษตรกรยังไม่คิดเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าว

3) ผลผลิตและต้นทุนการผลิต

3.1) ผลผลิตและมูลค่าผลผลิตข้าว ผลผลิตข้าวของแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ พบว่า ผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 118.17 กิโลกรัมต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.82 จากเดิมก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 702.77 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 820.94 กิโลกรัมต่อไร่ และมูลค่าผลผลิตข้าวของแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ พบว่า มูลค่าผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 3,620 บาทต่อไร่ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 45.17 จากเดิมก่อนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 8,014.28 บาทต่อไร่ เป็นหลังเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 11,634.28 บาทต่อไร่ (ตารางที่ 10.7)

ตารางที่ 10.7 ผลผลิต และมูลค่าผลผลิตข้าวของแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	หน่วย	แปลงเกษตรกร		ส่วนแตกต่าง	ร้อยละการเปลี่ยนแปลง
		ก่อนเข้าร่วมฯ	หลังเข้าร่วมฯ		
		ปีเพาะปลูก 66/67	ปีเพาะปลูก 67/68		
1. ผลผลิต	กก./ไร่	702.77	820.94	118.17	16.82
2. มูลค่าผลผลิตข้าว ^{1/}	บาท/ไร่	8,014.28	11,634.28	3,620	45.17

หมายเหตุ : ^{1/} มูลค่าของสินค้า คือ ปริมาณผลผลิต x ราคาที่เกษตรกรได้รับ

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2) ต้นทุนการผลิต

การใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและชั่วโมงการทำงานลดลง รายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 10.8)

3.2.1) ค่าใช้จ่ายแรงงาน เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายแรงงานลดลงเฉลี่ย 63.36 บาท/ไร่ หรือลดจ้อยละ 15.59 โดยเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายแรงงานมากที่สุด ได้แก่ เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) ซึ่งมีค่าใช้จ่ายแรงงานที่ใช้ในการผลิตข้าว ลดจ้อยละ 56.48 รองลงมา คือ เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร) ลดจ้อยละ 8.99 และเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว (รถเกี่ยวข้าว) ลดจ้อยละ 5.21 ตามลำดับ

3.2.2) ปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะส่งผลให้การใช้ปัจจัยการผลิตในแปลงลดลงเฉลี่ย 16.17 บาท/ไร่ หรือลดจ้อยละ 9.34 โดยเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อการใช้ปัจจัยการผลิตมากที่สุด ได้แก่ เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) ลดจ้อยละ 36.76 รองลงมา คือ เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ โดรนหว่านข้าว และเครื่องหยอดข้าว) ลดจ้อยละ 6.78 และเทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL)) ลดจ้อยละ 0.77 ตามลำดับ

3.2.3) ค่าใช้จ่ายการผลิตข้าว เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายการผลิตข้าวในแปลงลดลงเฉลี่ย 84.48 บาท/ไร่ หรือลดจ้อยละ 12.47 โดยเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายการผลิตข้าวมากที่สุด ได้แก่ เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) ลดจ้อยละ 50.22 รองลงมา คือ เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ โดรนหว่านข้าว และเครื่องหยอดข้าว) ลดจ้อยละ 5.37 และเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว (รถเกี่ยวข้าว) ลดจ้อยละ 3.50 ตามลำดับ

3.2.4) ชั่วโมงการทำงาน เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะส่งผลให้ชั่วโมงการทำงานในแปลงลดลงเฉลี่ย 1.07 วัน หรือลดลงร้อยละ 24.24 โดยเทคโนโลยีที่ส่งผลต่อชั่วโมงการทำงานมากที่สุด ได้แก่ เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร) ลดลงร้อยละ 34.06 รองลงมา คือ เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) ลดลงร้อยละ 32.00 และเทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL)) ลดลงร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 10.8 ต้นทุนการผลิต และชั่วโมงการทำงานของแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

เทคโนโลยี	ค่าใช้จ่ายแรงงาน (บาท/ไร่)				ปัจจัยการผลิต (บาท/ไร่)				ค่าใช้จ่ายการผลิตข้าว (บาท/ไร่)				ชั่วโมงการทำงาน (วัน)			
	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ร้อยละ	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ร้อยละ	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ร้อยละ	ก่อน	หลัง	ผลต่าง	ร้อยละ
1. การเตรียมดิน	402.10	389.60	-12.50	-3.11	226.39	224.64	-1.75	-0.77	628.49	614.24	-14.25	-2.27	2.81	2.63	-0.19	-6.67
2. การเตรียมกล้าข้าว	77.73	77.73	-	-	75.27	75.27	-	-	953.00	953.00	-	-	1.50	1.50	-	-
3. การปลูกข้าว	68.25	65.41	-2.84	-4.16	491.67	458.33	-33.33	-6.78	674.16	637.99	-36.17	-5.37	0.71	0.71	0.00	0.00
4. การจัดการปุ๋ย/สารเคมี	228.00	207.50	-20.50	-8.99	679.66	727.03	47.37	6.97	1,391.87	1,377.83	-14.04	-1.01	1.03	0.68	-0.35	-34.06
5. การจัดการน้ำ	450.00	195.83	-254.17	-56.48	209.38	132.4	-76.98	-36.76	659.38	328.23	-331.14	-50.22	8.33	5.67	-2.67	-32.00
6. การเก็บเกี่ยว	514.29	487.50	-26.79	-5.21	-	-	-	-	764.29	737.50	-26.79	-3.50	1.22	1.22	-	-
ภาพรวม	290.06	237.26	-63.36	-15.59	336.47	323.53	-16.17	-9.34	845.2	774.8	-84.48	-12.47	2.6	2.07	-1.07	-24.24
ที่มา : จากการศึกษาจริง																

ที่มา : จากการศึกษา

4) ความคิดเห็น

4.1) เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะที่ได้รับการส่งเสริม

4.1.1) เทคโนโลยีการเตรียมดิน คือ Laser Land Leveling (LLL) เกษตรกรเห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากเครื่องปรับระดับหน้าดิน Laser Land Leveling (LLL) สามารถช่วยปรับระดับหน้าดินของพื้นที่แปลงข้าวได้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทำให้การบริหารจัดการแปลงง่ายขึ้น ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ส่งเสริม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยช่วงเวลาที่ให้การส่งเสริมบางพื้นที่เป็นช่วงเวลาของฤดูกาลทำนาตามปฏิทินการผลิต และเป็นการตากดินในแปลงนาข้าวไปด้วย แต่บางพื้นที่การปรับระดับหน้าดินอาจจะล่าช้าไป ซึ่งช่วงเวลาที่เกษตรกรเห็นว่าเหมาะสม คือ ช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์

4.1.2) เทคโนโลยีการเตรียมกล้า คือ เครื่องโรยเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบมือเข็น เกษตรกรเห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมีโรงเพาะต้นกล้าข้าวของตนเอง จึงสามารถเพาะต้นกล้าใช้เองได้ และในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกัน

4.1.3) เทคโนโลยีการปลูกข้าว ประกอบด้วย

(1) รถปักดำอัตโนมัติ เกษตรกรเห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากการปลูกข้าวด้วยรถปักดำอัตโนมัติทำให้รู้ระยะการปลูกข้าวที่แน่นอน ควบคุมวัชพืชได้ ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ส่งเสริม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีรถปักดำเป็นของตนเอง ทำให้สามารถปลูกข้าวตรงตามฤดูกาลผลิต

(2) โดรนหว่านข้าว เกษตรกรเห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ส่งเสริม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากการหว่านข้าวด้วยโดรนนั้น จะทำให้ต้นข้าวที่โตเสมอกัน และเป็นวิธีการที่รวดเร็ว สะดวกสบาย

(3) เครื่องหยอดข้าว เกษตรกรเห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ส่งเสริม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากการใช้วิธีนาหยอดเมล็ดข้าวจะอยู่ในดิน จะไม่ถูกรบกวนจากหนูและนก

4.1.4) เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี คือ โดรนการเกษตร เห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากโดรนการเกษตรช่วยลดแรงงาน ลดเวลา และไม่ทำให้พืชผลการเกษตรเสียหาย ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ส่งเสริม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยช่วงเวลาที่ให้การส่งเสริมเป็นช่วงเวลาของฤดูกาลทำนาตามปฏิทินการผลิต

4.1.5) เทคโนโลยีการจัดการน้ำ คือ เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ เห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด เนื่องจากสามารถรับรู้ระดับน้ำในแต่ละครั้งได้ และประหยัดค่าน้ำมันในการสูบน้ำเข้าแปลงนา ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาที่ส่งเสริม มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด โดยช่วงเวลาที่ให้การส่งเสริมเป็นช่วงเวลาของฤดูกาลทำนาตามปฏิทินการผลิต

4.1.6) เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว คือ รถเกี่ยวข้าว เกษตรกรเห็นว่าเทคโนโลยีมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ในส่วนของความเหมาะสมของช่วงเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากรถเกี่ยวข้าวเป็นเทคโนโลยีที่ใช้น้อยอย่างแพร่หลาย ช่วยทำให้การเก็บเกี่ยวในปัจจุบันสะดวกสบายขึ้น และทดแทนแรงงานที่หาได้ยาก

4.2) การอบรมสร้างการรับรู้กับเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ ประกอบด้วย

4.2.1) หลักสูตรการอบรม

(1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL)) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ เห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรหรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะการปรับระดับหน้าดินเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สามารถปรับดินได้ดี ปรับครั้งเดียวอยู่ได้นาน และสามารถควบคุมหญ้าหรือวัชพืชได้

(2) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ เห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรหรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมาก เนื่องจากพื้นที่นาไม่เสมอกัน ไม่เหมาะในการใช้เครื่องปักดำ และเกษตรกร เห็นว่าการใช้แรงงานคนจะเหมาะสมกว่าการใช้รถปักดำอัตโนมัติ

(3) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ เห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรหรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากช่วยลดแรงงานคน ลดการสัมผัสสารเคมีโดยตรง ประหยัดเวลา แต่สำหรับเกษตรกรบางรายที่มีพื้นที่ในการทำนาไม่มากจะเลือกใช้แรงงานคนมากกว่า

(4) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ เห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรหรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรใช้น้ำฝนในการทำนาอย่างเดียว และพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำเข้าถึง จึงมองว่าไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยี

(5) การจัดการปุ๋ยในนาข้าว เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ เห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรหรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรได้ความรู้เกี่ยวกับว่าจะทำให้ดินนั้น จะต้องใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน รู้ถึงประโยชน์ของการใส่ปุ๋ยตรงความต้องการของข้าว และลดการใช้ปุ๋ยเคมี

(6) การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง เกษตรกรที่เข้ารับการอบรมสร้างการรับรู้ เห็นว่าความเหมาะสมของหลักสูตรการอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรหรือสอดคล้องกับสภาพพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรต้องการลดปริมาณการสูบน้ำเข้านา แต่สำหรับเกษตรกรบางรายก็ไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ถึงจะมีความสนใจก็ตามเพราะพื้นที่ไม่เอื้ออำนวย แหล่งน้ำอยู่ไกล ใช้แต่น้ำฝนในการปลูกข้าว

4.2.2) ช่วงเวลาการจัดอบรม มีความเหมาะสมของช่วงเวลาการจัดอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากไม่รบกวนเวลาของเกษตรกร และต้องการให้เพิ่มจำนวนวันการจัดอบรมให้เหมาะกับเนื้อหาที่อบรมที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก

10.4.5 ความพึงพอใจ

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมีความพึงพอใจในภาพรวมการจัดทำแปลงเรียนรู้ในระดับมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 4.18 โดยมีความพึงพอใจมากที่สุด ในประเด็นการประชุมชี้แจง การกำหนดขอบเขตเป้าหมาย การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร การและสนับสนุนอุปกรณ์/เครื่องมือ/ปัจจัยการผลิต และมีความพึงพอใจในระดับมาก ในประเด็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้ และการรายงานผลการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 10.9)

ตารางที่ 10.9 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การประชุมชี้แจง	-	-	-	80.00	20.00	4.20	มากที่สุด
2. การกำหนดขอบเขตเป้าหมาย	-	-	-	60.00	40.00	4.40	มากที่สุด
3. การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร	-	-	-	60.00	40.00	4.40	มากที่สุด
4. การสนับสนุนอุปกรณ์/เครื่องมือ/ปัจจัยการผลิต	-	-	-	75.00	25.00	4.25	มากที่สุด
5. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในแปลงเรียนรู้	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน	-	-	20.00	80.00	-	3.80	มาก
ภาพรวม	-	-	3.33	75.84	20.83	4.18	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

2) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

เกษตรกรที่เข้าร่วมการจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมีความพึงพอใจในภาพรวมการจัดทำแปลงเรียนรู้ ระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.84 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในทุกเทคโนโลยีอัจฉริยะที่ส่งเสริม มีเพียงเทคโนโลยีการจัดการน้ำเท่านั้นที่มีความพึงพอใจระดับมาก เนื่องจากบางพื้นที่ไม่อยู่ในพื้นที่ชลประทาน มีน้ำไม่เพียงพอ หรืออยู่ไกลจากแหล่งน้ำ (ตารางที่ 10.10)

ตารางที่ 10.10 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการจัดทำแปลงเรียนรู้ การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่าคะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. เทคโนโลยีการเตรียมดิน	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
2. เทคโนโลยีการเตรียมกล้า	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
3. เทคโนโลยีการปลูกข้าว	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
4. เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี	-	-	-	12.50	87.50	4.88	มากที่สุด
5. เทคโนโลยีการจัดการน้ำ	-	28.57	-	-	71.43	4.14	มาก
6. เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
ภาพรวม	-	4.76	-	2.08	93.16	4.84	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

3) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการอบรมสร้างการรับรู้กับเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการอบรมสร้างการรับรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมีความพึงพอใจในระดับมาก ที่คะแนนเฉลี่ย 4.08 โดยมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดในประเด็นการคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร การจัดอบรม/สาธิต/ดูงาน และการรายงานผลการปฏิบัติงาน (ตารางที่ 10.11)

ตารางที่ 10.11 ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อการอบรมสร้างการรับรู้กับเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การคัดเลือกพื้นที่/เกษตรกร	-	-	-	50.00	50.00	4.50	มากที่สุด
2. การจัดอบรม/สาธิต/ดูงาน	-	-	-	100.00	-	4.00	มาก
3. การรายงานผลการปฏิบัติงาน	-	-	25.00	75.00	-	3.75	มาก
ภาพรวม	-	-	8.33	75.00	16.67	4.08	มาก

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการอบรมสร้างการรับรู้ในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

เกษตรกรที่เข้าร่วมการอบรมสร้างการรับรู้ในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ที่คะแนนเฉลี่ย 4.84 โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในประเด็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL)) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ) การจัดการปุ๋ยในนาข้าว และการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง (ตารางที่ 10.12)

ตารางที่ 10.12 ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการอบรมสร้างการรับรู้ในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ

รายการ	ระดับความพึงพอใจ					ค่า คะแนน	แปลผล
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
1. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการเตรียมดิน (Laser Land Leveling (LLL))	-	-	-	6.25	93.75	4.94	มากที่สุด
2. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว (รถปักดำอัตโนมัติ)	-	-	28.57	-	71.43	4.43	มากที่สุด
3. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการปุ๋ย/สารเคมี (โดรนการเกษตร)	-	-	-	6.25	93.75	4.94	มากที่สุด
4. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำ (เครื่องวัดระดับน้ำอัจฉริยะ)	-	-	-	-	100.00	5.00	มากที่สุด
5. การจัดการปุ๋ยในนาข้าว	-	-	-	7.69	92.31	4.92	มากที่สุด
6. การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง	-	-	10.00	-	90.00	4.80	มากที่สุด
ภาพรวม	-	-	6.43	3.37	90.20	4.84	มากที่สุด

ที่มา: จากการสำรวจ

10.5 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พบว่า

1) ด้านงบประมาณ ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวนจำกัด ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพของเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการปลูกข้าว เช่น การปรับระดับหน้าดินด้วย Laser Land Leveling (LLL) และขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว

ข้อเสนอแนะ กรมการข้าว ควรสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริมการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ และขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว ให้เป็นไปตามเป้าหมาย

2) ด้านบุคลากร จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อภาระงานในความรับผิดชอบที่ค่อนข้างมาก เนื่องจากรับผิดชอบหลายโครงการ ทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่

ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มอัตราเจ้าหน้าที่ และลดภาระงานที่ไม่จำเป็นลง เช่น ลดการประชุม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และควรจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมากยิ่งขึ้น

3) ด้านการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ บางพื้นที่ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วง หรือปริมาณฝนตกไม่สม่ำเสมอ ทำให้วางแผนในการปลูกยาก และการเลือกพื้นที่ในการดำเนินงานยาก อีกทั้งเกษตรกรยังไม่เข้าใจ และเกรงว่าผลผลิตจะเสียหาย หรือได้ผลน้อยกว่าการผลิตแบบเดิม ทำให้เกษตรกรไม่มั่นใจในการใช้พื้นที่เป็นแปลงเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ กรมการข้าว ควรมีการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น เช่น กรมชลประทาน หรือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการให้ความรู้ในด้านจัดหาแหล่งน้ำสำรอง เพื่อให้ผลผลิตไม่เสียหาย และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ และควรเลือกพื้นที่และเกษตรกรที่มีความเชื่อใจให้มีความสนใจในการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมาใช้ และสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ดี

4) ด้านการสนับสนุนเทคโนโลยีอัจฉริยะ ราคาของเทคโนโลยีอัจฉริยะที่ส่งเสริมค่อนข้างสูงมาก เกษตรกรไม่มีทุนเพียงพอในการจัดซื้อใช้ในการทำการเกษตร และบางพื้นที่ยังไม่มีผู้ประกอบการรับจ้างด้านเทคโนโลยี เช่น โดรนการเกษตรสำหรับใส่ปุ๋ย ทำให้การใช้เทคโนโลยีไม่เต็มที่

ข้อเสนอแนะ กรมการข้าวควรสนับสนุนเทคโนโลยีให้กลุ่มเกษตรกร โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อจัดหา และบริหารจัดการ การให้บริการในเทคโนโลยีให้สมาชิกกลุ่ม หรือผู้สนใจในพื้นที่ เช่น เครื่องปรับระดับหน้าดิน ควบคุมการทำงานด้วยระบบ GPS เครื่องหยอด เนื่องจากเกษตรกรไม่มีทุนเพียงพอในการจัดซื้อด้วยตนเอง

ภาพการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล
ในจังหวัดสุพรรณบุรี ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี สกลนคร อำนาจเจริญ และปราจีนบุรี
ระหว่างวันที่ 27 มกราคม 2568 ถึงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2568

ภาคผนวก

โครงการศูนย์บริการเกษตรพิรุณราช กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อให้บริการประชาชนในการขอรับบริการ/
ร้องเรียน/ร้องทุกข์ ที่เกี่ยวข้องในด้านการเกษตร

กลุ่มเป้าหมาย

จัดตั้งศูนย์บริการประชาชน ภาคการเกษตร เพื่อรับเรื่องร้องเรียน/ร้อง
ทุกข์และงานบริการด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกรและประชาชน

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผลการดำเนินงาน

- การจัดตั้งศูนย์บริการจัดตั้งศูนย์บริการเครือข่ายครบ 1,937 ศูนย์ ในระดับกรม จังหวัด และอำเภอ บรรลุเป้าหมาย 100% ตามแผนการ
- ให้บริการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ จำนวนเรื่องที่ได้รับบริการทั้งหมด: 33,041 เรื่องดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว: 32,471 เรื่อง คิดเป็น 98.3% (เป้าหมาย 50%)
- ประเภทเรื่องร้องเรียนที่พบบ่อยที่สุด 1.ขอรับการช่วยเหลือด้านพืช 2.ขอรับการช่วยเหลือ/สนับสนุนที่ดินทำกิน
- 3. ขอให้แก้ไขปัญหาด้านหนี้สิน 4. ขอรับการช่วยเหลือด้านปศุสัตว์
- จังหวัดที่มีการใช้บริการมากที่สุด 1.หน่วยงานส่วนกลาง 2.เพชรบูรณ์ 3.พะเยา 4.น่าน

การขอรับบริการของเกษตรกร

- 1.เกษตรกรขอรับบริการช่วยเหลือด้านพืชมากที่สุด (42.86%) 2.เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบทางการเกษตร (21.43%)
- 3.ขอรับการช่วยเหลือที่ดินทำกิน และวิสาหกิจชุมชน (14.28%) 4.ขอรับการช่วยเหลือเยียวยาจากภัยพิบัติ (7.15%)

ผลการ ติดตาม

ผลที่เกษตรกรได้รับการจากการเข้าใช้บริการ

เกษตรกรทั้งหมด 100% ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ได้บางส่วนเท่านั้น

ช่องทางการติดตามสถานะของเกษตรกร

เกษตรกรทั้งหมด 100% มีช่องทางการติดตามสถานะการให้บริการเกษตรพิรุณราช

ความพึงพอใจของเกษตรกร

ความพึงพอใจของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.60

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.09

ข้อค้นพบ

ข้อค้นพบและ ข้อเสนอแนะ

1. ระบบบันทึกข้อมูลมีความซับซ้อนรายละเอียดของข้อมูลมีความซ้ำซ้อน ทำให้ใช้เวลานาน
2. การประชาสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยผ่านการใช้ช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ แต่ยังมีเกษตรกรบางส่วนที่ไม่รับรู้ถึงรูปแบบการให้บริการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนาระบบให้ดึงข้อมูลจากทะเบียนเกษตรกร ลดขั้นตอนการกรอกข้อมูล
2. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง โดยผนวกเข้ากับกิจกรรมประจำเดือนของแต่ละจังหวัด

โครงการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

หน่วยงาน : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

วัตถุประสงค์

- เพื่อปรับปรุงระบบแผนที่แปลงที่ดินของ ส.ป.ก. เป็นมาตรฐานสากล
- เพื่อปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของที่ดินหรือมีที่ดินสำหรับประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเอง
- เพื่อตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดินของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
- เพื่อให้ความคุ้มครองทางกฎหมายแก่เกษตรกรและบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการออกคำสั่งทางปกครอง
- เพื่อให้เกษตรกรได้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการทำเกษตร
- เพื่อให้บริการเกษตรกรและประชาชนผู้ใช้บริการในงานปฏิรูปที่ดิน

เป้าหมาย

การให้บริการที่ศูนย์บริการประชาชน 180,000 ราย แผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK 350,000 ไร่ สำรวจและออกแบบโครงสร้างพื้นฐานในเขตปฏิรูปที่ดิน 47 แห่ง ปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร 1,066,643 แปลง 746,650 ฉบับ การดำเนินการตามกระบวนการงานอุดหนุนคำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน 15 เรื่อง พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการคุ้มครอง 300 ไร่ การตรวจสอบที่ดิน 1,400,000 ไร่ และการจัดที่ดิน 37,000 ราย

งบประมาณ 352.3577 ล้านบาท

เบิกจ่าย 50.4716 ล้านบาท

14.32%

ผลการดำเนินงาน

การให้บริการที่ศูนย์บริการประชาชน 209,184 ราย 206 ตำบล แผนที่แปลงที่ดินตามมาตรฐาน RTK 102,650 ไร่ ปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. 4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร 225,619 แปลง และจัดทำโฉนดเพื่อการเกษตรแล้ว 6,130 ฉบับ การดำเนินการตามกระบวนการงานอุดหนุนคำสั่งทางปกครองในการปฏิรูปที่ดิน 5 เรื่อง การตรวจสอบที่ดิน 60,310.25 ไร่ และการจัดที่ดิน 107,033 ไร่ และเกษตรกรได้รับสิทธิเข้าทำประโยชน์ 8,031 ราย

ผลการติดตามในพื้นที่

เกษตรกร 100%

ได้รับโฉนด
เพื่อการเกษตร

ต้องการใช้โฉนดเพื่อ
เข้าถึงแหล่งทุน
14.29 %

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

พืชไร่

36.84 %

ข้าว

34.21 %

ไม้ยืนต้น

23.69 %

ไม้ผล

5.26 %

เจ้าหน้าที่

ระดับมาก
คะแนน 4.11

ความพึงพอใจ

เกษตรกร

ระดับมากที่สุด
คะแนน 4.68

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. การใช้โปรแกรมระบบจัดที่ดินออนไลน์ (ALRO Land Online) ในการรายงานข้อมูลไม่มีความเสถียร ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อน ดังนั้น ส.ป.ก. ส่วนกลางควรประสานกับบริษัทผู้ทำระบบให้ปรับปรุงระบบให้ดีขึ้น โปรแกรมใช้งานได้สะดวกมากยิ่งขึ้น
2. พื้นที่ที่ออกศูนย์บริการเคลื่อนที่บางพื้นที่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้มีอุปสรรคในการใช้ระบบจัดที่ดินออนไลน์ และระบบศูนย์บริการประชาชน ดังนั้นควรมีการสำรวจความพร้อมของสถานที่ว่ามีสัญญาณอินเทอร์เน็ตก่อนลงพื้นที่
3. เครื่องรับสัญญาณดาวเทียม RTK GNSS NETWORK เป็นเครื่องมือที่ใช้งานมานาน ทำให้มีการเสื่อมสภาพ และชำรุด ประกอบกับหน่วยงานมีบุคลากรสำรวจรังวัดน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรม ทำให้การดำเนินการล่าช้า ดังนั้นควรสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้จังหวัดในการจัดซื้อเครื่องมือใหม่ และทันสมัย พร้อมเตรียมบุคลากรเฉพาะทางเพิ่มขึ้น และจัดให้มีการจัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้ดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. วัสดุและอุปกรณ์การพิมพ์ค่าช้อออกโฉนดเพื่อการเกษตร เช่น คอมพิวเตอร์มีอายุการใช้งานมาก หมึกพิมพ์มีราคาสูง จำนวนเครื่องพิมพ์มีน้อย และขาดเครื่องถ่ายเอกสารที่มีประสิทธิภาพดี ดังนั้นควรสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดซื้อเครื่องมือ/อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับปริมาณงาน
5. มีพื้นที่นอกเขต/คาบเกี่ยว รูปแปลงแผนที่ไม่ตรงกับสภาพการทำประโยชน์ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการออกโฉนดเพื่อการเกษตรได้ทันที จำเป็นต้องมีการรังวัดปรับปรุงแผนที่ใหม่เพื่อความถูกต้อง ดังนั้นควรพิจารณาปรับลดแผนการดำเนินงานโครงการให้มีขั้นตอนลดลง เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ทันตามแผน

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ด้านที่ 3 แผนบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านการขาดแคลนน้ำของประชาชน
สำหรับใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภค ทำให้เกษตรกรได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
โดยการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างแหล่งน้ำ
และระบบส่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ชุมชน/ชนบท ก่อสร้างโครงการแก้มลิง

เป้าหมาย

พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อสร้าง
ความมั่นคงด้านน้ำให้แก่เกษตรกร
และราษฎรที่อยู่ในเขตพื้นที่โครงการ

งบประมาณ

21,203.3308 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย

3,786.2659 ล้านบาท (17.86%)

ผลการติดตาม ปี 67

1. ก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำทันเวลาระดับมากขึ้นไป 25%
2. เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์จากโครงการแล้ว 89.47%
3. เกษตรกร 75% มีปัญหาขาดแคลนน้ำลดลง
4. เกษตรกร 21.05% มีค่าใช้จ่าย/สูบน้ำ ลดลง
5. เกษตรกร 5.26% ทำเกษตรมากขึ้น

ผลการติดตาม ปี 68 (Online)

ก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำทันเวลาระดับมากขึ้นไป 92.86%
ที่เหลือ 7.14% ก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำทันเวลาในระดับปานกลาง
หมายถึง ดำเนินการล่าช้า แต่คาดว่าจะแล้วเสร็จตามแผน
เนื่องจากบริเวณพื้นที่เป้าหมายการก่อสร้าง/ปรับปรุงเป็นพื้นที่ที่พบ
ปัญหาฝนตกหนัก และน้ำท่วมเป็นประจำ

ความพึงพอใจ ปี 67

เจ้าหน้าที่: มากที่สุด 4.36 คะแนน
เกษตรกร: มากที่สุด 4.49 คะแนน

ความพึงพอใจ ปี 68

เจ้าหน้าที่: มากที่สุด 4.47 คะแนน

1. ด้านการดำเนินงาน: ปี 67 ก่อสร้าง/ปรับปรุงล่าช้า 75% เนื่องจากฝนตกทำให้น้ำท่วมพื้นที่ก่อสร้าง ปี 68 มีความก้าวหน้าอยู่ระหว่าง
ก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำ 58.82% รองลงมาเตรียมพื้นที่ 23.53% ดังนั้นควรเตรียมแผนรองรับสำหรับปัญหาฝนตกและน้ำท่วมไว้ล่วงหน้า
โดยใช้แนวกันน้ำร่วมกับระบบระบายน้ำเฉพาะสำหรับบริเวณที่มีการก่อสร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำเพิ่มเติม
2. ด้านการใช้ประโยชน์: โครงการช่วยลดการขาดแคลนน้ำเพิ่มผลผลิต เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ และความหลากหลายทางระบบนิเวศ
อย่างไรก็ตาม ควรมีการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชอายุสั้นให้เกษตรกรมีรายได้ต่อเนื่อง พร้อมการปรับปรุงก่อสร้างน้ำ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการใช้น้ำ
3. ด้านการบริหารจัดการน้ำ: มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่โครงการ โดยมีเกษตรกร 68.42% เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ซึ่งมีส่วนร่วม
ในการประชุมกลุ่ม จัดสรรน้ำ ดูแลรักษาระบบน้ำชลประทาน และวางแผนการผลิต ดังนั้นควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และ
ส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มเป็นระยะ เพื่อให้เกษตรกรที่ยังไม่ได้เป็นสมาชิกเห็นข้อดี และให้ความสนใจเข้าร่วมกลุ่มผู้ใช้น้ำมากขึ้น ทำให้เกิด
ความร่วมมือในพื้นที่ สร้างความสามัคคี พร้อมมีการดูแลรักษาแหล่งน้ำชลประทานอย่างเป็นระบบ

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำและขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน
2. เพื่อร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ กำหนดประเด็นพัฒนาสินค้าเกษตรในพื้นที่นำไปสู่การยกระดับสินค้าเกษตรระดับหมู่บ้านให้มีมูลค่าเพิ่ม
3. เพื่อสร้างเสริมให้ออกม. เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อบูรณาการการทำงานด้านการเกษตรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในระดับหมู่บ้าน

เป้าหมาย

1. สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน และแผนงาน/โครงการด้านการเกษตร 878 หมู่บ้าน
2. สนับสนุนให้ออกม. เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ราย

งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น 5.0000 ล้านบาท
หน่วยงานรับผิดชอบ
 สป.กษ.
พื้นที่ติดตาม
 76 จังหวัด

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ผลการติดตาม

ผลการดำเนินงาน

1. ทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 45 หมู่บ้าน **5.13%**
2. คัดเลือก ออกม. (เกษตรมูลค่าสูง) 334 หมู่บ้าน **38.04%**

จากระบบประเมินผลและติดตามโครงการฯ

1. ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานแก่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 1 ครั้ง (100%)
2. แต่งตั้งคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ 701 อำเภอ (79.84%)
3. ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานฯ ระดับจังหวัด 95 ครั้ง (125%)
4. ประชุมคณะทำงานฯ ระดับอำเภอ 400 ครั้ง (45.56%)
5. ประชุมจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน 101 ครั้ง (11.50%)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. การทบทวน/จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน มีผลการดำเนินงานน้อย เนื่องจากการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ จากส่วนกลางล่าช้ากว่าแผนฯ ทำให้ขั้นตอนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องเนื่องต่อมาล่าช้าตามไปด้วย ดังนั้น สผง. สป.กษ. ควรเร่งรัดการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน เพื่อให้หน่วยงานในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมได้ทันเวลา
2. การได้รับงบประมาณสนับสนุนตามแผนงาน/โครงการ ที่เสนอขอรับงบประมาณจากหน่วยงานรัฐ มีระยะเวลานาน (1 – 2 ปี หลังจากจัดทำโครงการ) ทั้งนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ขอกู้สินเชื่อ จึงไม่จัดทำแผนธุรกิจเกษตรรายสินค้า เพื่อยื่นเสนอขอกู้เงินกับแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เช่น ธ.ก.ส. หรือกองทุนส่งเสริมเกษตรกร ดังนั้น สป.กษ. ควรร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ธ.ก.ส. และกองทุนส่งเสริมเกษตรกร จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรให้เห็นถึงผลประโยชน์ หากเสนอขอกู้สินเชื่อ เช่น ทำให้กลุ่มมีเงินทุนนำไปต่อยอดผลิตสินค้าใหม่ ๆ ได้ทันตามความต้องการของกลุ่ม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

ผลลัพธ์ของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน
 งบประมาณตามแผนฯ ในปี 2567

1. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

กลุ่มเกษตรกรทุกแห่ง นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในระดับ **มากที่สุด** ในด้านการประเมินศักยภาพของหมู่บ้าน และวิเคราะห์ SWOT Analysis ในสินค้าหลักเพื่อนำมาจัดทำแผนฯ

2. การขับเคลื่อนแผนฯ

3. รายได้ของกลุ่มเกษตรกร

- กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย มีรายได้เพิ่มขึ้น 3.16% จาก 5.8144 ลบ. (ปี 2566) เป็น 5.9984 ลบ. (ปี 2567)
- กลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลิตภัณฑ์ลำไย มีรายได้เพิ่มขึ้น 0.1495 ลบ.
- กลุ่มเกษตรกรแปรรูปส้มโอ มีรายได้เพิ่มขึ้น 0.0800 ลบ.

4. ความพึงพอใจ (คะแนนเต็ม 5)

- เจ้าหน้าที่ “4.40” คะแนน
- กลุ่มเกษตรกร “4.35” คะแนน
- เกษตรกร “4.26” คะแนน

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ให้สูงขึ้น รวมถึงส่งเสริมการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548
3. เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวสอดคล้องกับอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวทาง BCG Model

กลุ่มเป้าหมาย พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1,500 แห่ง

งบประมาณ 53.5883 ล้านบาท

หน่วยงานรับผิดชอบ กรมส่งเสริมการเกษตร

พื้นที่ติดตาม 77 จังหวัด

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ผลการดำเนินงาน

พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน 50 แห่ง (4.17%)

ผลการติดตาม

ผลจากระบบประเมินผลและติดตามฯ

1. พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ระดับปานกลาง 50 แห่ง (4.17%)
2. พัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการประกอบธุรกิจเชิงรุก 80 ราย (50.00%)
3. พัฒนาองค์ความรู้การดำเนินงานเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 30 ราย (30.00%)
4. พัฒนาศักยภาพเครือข่าย 50 เครือข่าย (64.94%)
5. พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน 122 ราย (12.20%)
6. พัฒนาศักยภาพทักษะการเป็นที่เลี้ยงเพื่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Training of Trainer) 90 ราย (100.00%)
7. การสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงข้อมูลเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชน 1 เส้นทาง (16.67%)

ผลลัพธ์ของโครงการฯ ในปี 2567

ผลจากการติดตามในพื้นที่

1. ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

- วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 80.00 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ **ระดับมากที่สุด** โดยใช้ในการประเมินศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจชุมชน และจัดทำแผนพัฒนากิจการ
- เจ้าหน้าที่นายทะเบียนวิสาหกิจชุมชนทุกรายนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ **ระดับมากที่สุด** โดยใช้ในการดำเนินงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ให้คำแนะนำวิสาหกิจชุมชนในการจดทะเบียน จัดตั้งนิติบุคคลและด้านภาษีวิสาหกิจชุมชน

2. การยกระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนทุกแห่งมีผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอยู่ใน**ระดับที่สูงขึ้น** (ระดับต้องปรับปรุงเป็นระดับปานกลาง และระดับปานกลางเป็นระดับดี)

3. รายได้ของวิสาหกิจชุมชน

- วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 50.00 มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 27,500 บาท/ปี
- ร้อยละ 33.33 มีรายได้เท่าเดิม เนื่องจากอยู่ในช่วงกำลังพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีแผนจำหน่ายสินค้าภายในปี 2568
- ร้อยละ 16.67 มีรายได้น้อยลง เนื่องจากพบปัญหาในการผลิตสินค้า อยู่ระหว่างปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีมาตรฐาน

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพน้อยเมื่อเทียบกับสัดส่วนกับจำนวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดที่จดทะเบียน ควรเพิ่มจำนวนเป้าหมายเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างครอบคลุมมากขึ้น
2. งบประมาณสนับสนุนวัสดุสำนักงานสำหรับการดำเนินงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณงานในพื้นที่ กรมส่งเสริมการเกษตรควรสนับสนุนงบประมาณให้สอดคล้องกับปริมาณงาน
3. วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการตลาดด้านการบริหารจัดการ และด้านคุณภาพมาตรฐานสินค้า ควรเพิ่มการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และการเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนาธุรกิจได้อย่างเต็มที่

ความพึงพอใจ (คะแนนเต็ม 5)

1. วิสาหกิจชุมชน : “ระดับมากที่สุด” (4.62)
2. เจ้าหน้าที่ : “ระดับมาก” (4.09)

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (LDN)

วัตถุประสงค์

- เพื่อบริหารจัดการที่ดินด้วยการปรับปรุง พื้นฟู ในการลดการปลดปล่อยและเพิ่มการกักเก็บคาร์บอนในพื้นที่เกษตรกรรม
- เพื่อกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม
- เพื่อจัดการความเสื่อมโทรมของดินตามแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN)
- เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม

ผลการดำเนินงานและผลการติดตามในพื้นที่

- คู่มือการปฏิบัติงานกิจกรรมความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน จำนวน 2 ฉบับ คือ LDN Baseline และ LDN Implementation ขณะนี้จัดทำคู่มือทั้ง 2 ฉบับ เรียบร้อยแล้ว และเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไปแล้ว
- Carbon Neutrality ขณะนี้ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเรียบร้อยแล้ว
- LDN Baseline ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนการประเมินความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่ดิน ตามตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน 3 ตัวชี้วัด (LUC NPP และ SOC)
- การจัดทำ LDN Implementation ขณะนี้ สฟช. 8 และ 9 อยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลความเสื่อมโทรมของที่ดิน จากฐานข้อมูลการจัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรที่ดิน เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงานโดยพิจารณาหลักเกณฑ์ สฟช. 11 และ 12 อยู่ระหว่างขั้นตอนการคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ประชุมชี้แจง เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อจัดทำมาตรการให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาของพื้นที่ และความต้องการของชุมชน และสำรวจออกแบบระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการป้องกัน ความเสื่อมโทรมของที่ดิน

ความพึงพอใจ

ค่าคะแนนเต็ม 5

1) ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่
ต่อการดำเนินงานโครงการ

ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.42

2) ความพึงพอใจของเกษตรกร
ต่อการดำเนินงานโครงการ

ในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนน 4.89

ข้อค้นพบ

- กิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ยังอยู่ระหว่างการดำเนินการโดยส่วนกลาง ซึ่งอาจยังไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้
- การดำเนินงานกิจกรรมการจัดการความเสื่อมโทรมของดินด้วยแนวคิดความสมดุลการจัดการทรัพยากรที่ดิน (Land Degradation Neutrality: LDN) จะมีการดำเนินกิจกรรมย่อย LDN Baseline ก่อนในปีที่ 1 แล้วจึงนำพื้นที่ LDN Baseline ปีที่ 1 มาดำเนินการกิจกรรมย่อย LDN Implementation ในปี 2 ปีต่อมา ซึ่งอาจเป็นการดำเนินการที่ไม่ต่อเนื่องในพื้นที่นั้นๆ
- งบประมาณในการเก็บตัวอย่างดินในบางพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากกระบวนการขั้นตอนในการทำ LDN Baseline ในการเก็บตัวอย่างดินค่อนข้างละเอียด และต้องครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด บางจังหวัดอยู่ไกลจากที่ตั้ง สฟช. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอในการดำเนินการ

เป้าหมายของโครงการ

- พื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับการปรับปรุง พื้นฟู ในกิจกรรมการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในการบริหารจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) จำนวน 52 จังหวัด ไม่น้อยกว่า 10,000 ไร่
- พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ดินเสื่อมโทรมไม่น้อยกว่า 23,800 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 14 จังหวัด

งบประมาณ : รวมทั้งสิ้น 121.1920 ลบ.

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : กรมพัฒนาที่ดิน

ผลการเบิกจ่าย 0.34%

(0.4080 ลบ.)

121.1920 ลบ.

ผลลัพธ์จากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ปี 2567

1) การใช้ประโยชน์ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- เกษตรกรทุกรายได้ใช้ประโยชน์จากระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้

2) การนำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์

- เกษตรกรนำปัจจัยการผลิตไปใช้แล้วทั้งหมด 45.24%
- เกษตรกรนำปัจจัยการผลิตไปใช้บางส่วน 24.60%
- เกษตรกรยังไม่ได้นำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์ 30.16%

** ร้อยละ 30.16 ยังไม่นำปัจจัยการผลิตไปใช้ประโยชน์

เนื่องจากช่วงเวลาที่ได้ยังไม่เหมาะกับการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ได้รับปัจจัยหลังฤดูฝน หรือฤดูหนาว ต้องรอให้ฝนตกในพื้นที่ก่อนจึงจะนำปัจจัยการผลิตมาใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

- กรมพัฒนาที่ดินควรเร่งรัดการดำเนินงานในกิจกรรมบริหารจัดการที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อเข้าสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) ให้เป็นไปตามแผน
- กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดินควรพิจารณาปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง เช่น ปีที่ 1 จัดทำกิจกรรม LDN Baseline ปีที่ 2 ปรับกิจกรรมย่อยการสำรวจออกแบบส่วนหน้าดำเนินการ และปีที่ 3 ดำเนินการ LDN Implementation เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและป้องกันการดำเนินการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในช่วงที่ไม่เหมาะสม เช่น ช่วงฤดูฝน ฤดูน้ำหลาก ปลายฤดูฝน การดูแลเพาะปลูกของเกษตรกร เป็นต้น และเพื่อให้มีการใช้จ่ายงบประมาณได้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดินควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับปริมาณงาน หรือระยะทางในการปฏิบัติงานในแต่ละ สฟช. ประกอบด้วย

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ

สาระสำคัญของโครงการ

วัตถุประสงค์ของโครงการ : เพื่อป้องกันบรรเทาหรือลดการสูญเสียจากการเกิดอุทกภัย โดยพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบระบายน้ำ

เป้าหมาย : พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการ ได้รับการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากการเกิดอุทกภัย

หน่วยงานรับผิดชอบ : กรมชลประทาน

งบประมาณปี พ.ศ. 2568 : จำนวน 8,285.3540 ล้านบาท

การติดตาม : สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน 18 ราย และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 60 ราย

ผลการเบิกจ่าย

ผลการดำเนินงาน

- การก่อสร้างระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุมการระบายน้ำ สิ่งก่อสร้างในการบริหารจัดการน้ำ ทั้งหมด 214 รายการ ดำเนินการแล้วเสร็จ 1 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.47 อยู่ระหว่างดำเนินการ 213 รายการ และยกเลิก 3 รายการ เนื่องจากปรับเนื้องานและใช้งบประมาณในส่วนอื่นแทน โดยใช้งบประมาณหลักสำหรับการพัฒนาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ตลอดจนพัฒนาระบบระบายน้ำ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง
- ด้านพื้นที่ได้รับการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยแล้วจำนวน 10,670 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.44 ของเป้าหมาย 436,639 ไร่

ผลการติดตามในพื้นที่

- เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ 6 โครงการ ร้อยละ 100.00 เห็นว่างบประมาณเพียงพอ และร้อยละ 80.00 เห็นว่าทันเวลา ขณะที่ร้อยละ 20.00 เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณมีความล่าช้า ในปี 2567 ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องมาถึงปี 2568
- ระบบระบายน้ำ คลองระบาย คลองผันน้ำ ประตูระบายน้ำ อาคารควบคุมการระบายน้ำ และสิ่งประกอบอื่น ในการบริหารจัดการน้ำ การป้องกันตลิ่ง 4 โครงการ อยู่ในขั้นตอนการก่อสร้าง และ 2 โครงการ อยู่ในขั้นตอนการเตรียมพื้นที่ก่อนก่อสร้าง

ความพึงพอใจต่อโครงการฯ

ข้อค้นพบ

- พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์แล้ว เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร สามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งน้ำ ระบายน้ำได้เร็วขึ้น จากการปรับปรุง/พัฒนาระบบฯ
- การดำเนินโครงการฯ บางพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อการทำงานเกษตรกร และโครงสร้างที่อยู่อาศัยของชุมชนและเกษตรกรในบริเวณใกล้เคียงโครงการฯ
- การดำเนินงานเกี่ยวข้องกับชุมชน/เกษตรกรหลายพื้นที่ เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ต้องบูรณาการและชี้แจงโครงการให้ครอบคลุมและทั่วถึง
- พื้นที่โครงการเป็นแหล่งรับน้ำหรือเป็นพื้นที่ที่เกิดปัญหาน้ำท่วมอย่างต่อเนื่องทุกปี จึงเป็นข้อจำกัดในการดำเนินโครงการ ดังนี้ โครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องหลายปี การดำเนินการจะชะลอตัวในช่วงที่มีปริมาณน้ำมาก และหน่วยงานต้องขอเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือมปีให้สอดคล้องกับปริมาณงานเพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่องทุกปี ในส่วนของโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จปีต่อปี หน่วยงานต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนช่วงฤดูน้ำหลาก (กันยายน - ตุลาคม)
- การเตรียมพื้นที่ก่อนการก่อสร้างในเขตพื้นที่โครงการที่เป็นแหล่งรับน้ำ เช่น บึง ลำห้วย ประสบปัญหาวัชพืชและผักตบชวาจำนวนมากกีดขวางการดำเนินงาน ซึ่งต้องกำจัดให้หมดก่อนถึงจะสามารถดำเนินการได้

ข้อเสนอแนะ

- กรมชลประทาน ควรมีการประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ และกำหนดแผนการรองรับผู้ได้รับผลกระทบในรูปแบบการชดเชยต่าง ๆ ไว้ในแผนงานโครงการ
- กรมชลประทาน ควรประชาสัมพันธ์/สื่อสาร ขั้นตอนการดำเนินงาน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ รูปภาพหรือแบบจำลองโครงการเชิงประจักษ์ ความก้าวหน้าผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจแก่เกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการ
- โครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องหลายปี กรมชลประทาน ควรจัดเตรียมแผนในการขอเงินงบประมาณไว้เบิกเหลือมปี เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่อง
- กรมชลประทาน ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (อบจ., เทศบาล, อบต.) เพื่อร่วมกันกำจัดวัชพืชและผักตบชวาในพื้นที่โครงการให้สามารถดำเนินการได้เร็วขึ้น

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการสานต่อการทำสงครามสินค้าเกษตรเถื่อน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วัตถุประสงค์โครงการ

1. ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่กักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ
2. ปรามปรามการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าประมงผิดกฎหมาย
3. พัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าของสินค้าพืชและปศุสัตว์และการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

พื้นที่ติดตาม

จังหวัดอุบลราชธานี ตาก เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ผลการดำเนินงาน (22.83 %)

1. ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่กักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ 1,501 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.50 โดยตรวจสอบโรงฆ่าสัตว์ 3 ครั้ง และสถานที่กักกันสัตว์ 64 ครั้ง ตรวจจับการลักลอบนำเข้า – ส่งออกสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย 52 คดี ตรวจพบของกลางซากสัตว์ 6,458 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 450,130 บาท
2. ตรวจสอบป้องกันการลักลอบการนำเข้า-ส่งออกในและนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง 18,146 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.56 ตรวจสอบป้องกันการลักลอบการนำเข้า - ส่งออกสินค้าประมง ณ ท่าเทียบเรือ 702 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.37 และตรวจสอบสัตว์น้ำนำเข้า ณ สถานประกอบการ 986 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 32.87
3. เสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช ดำเนินการแล้ว 1 ด้าน

ผลการติดตาม

1. ป้องกันปรามปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่กักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ ดำเนินการแล้ว 64 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 192 ครั้ง ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็นแล้ว 57 แห่ง โดยไม่พบการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย
2. เฝ้าระวังป้องกันการลักลอบการนำเข้าและส่งออกสินค้าประมง โดยตรวจในพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง 58 แห่ง ในพื้นที่จุดผ่านแดนรวมทั้ง 4 ด่านตรวจ จำนวน 2,014 ครั้ง (41.98%) 2,001 เทียบยานพาหนะ (42.04%) และตรวจนอกพื้นที่ปฏิบัติงานเพื่อเฝ้าระวัง 8 แห่ง (40.64%)

กลุ่มเป้าหมาย

1. ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมายตามห้องเย็นทั่วประเทศ 59 ด้าน
2. ตรวจป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้า-ส่งออก สินค้าประมงผิดกฎหมายในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์บริหารจัดการด่านตรวจประมง 8 ศูนย์ และด่านตรวจประมง 16 ด้าน
3. ด่านตรวจพื้นที่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้รับการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าพืชและปศุสัตว์การผลิต 3 ด้าน 3 จังหวัด

งบประมาณ 42.4644 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่าย 1.4271 ล้านบาท

3.36 %

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

4.44 (ระดับมากที่สุด)

ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

- 1) ระบบ e-movement ยังไม่เชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ของกรมปศุสัตว์ ควรพัฒนาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วน และควรบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย
- 2) งบประมาณที่ได้รับจัดสรร และอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ของด่านตรวจประมงไม่เพียงพอ ควรมีการพิจารณางบประมาณในการจ้างเจ้าหน้าที่ของกรมประมงเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรมเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและชันสูตรสัตว์

กิจกรรมย่อย การป้องกันปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย

หน่วยงานรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

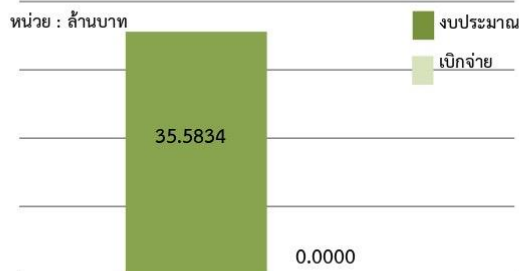
ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่กักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดความเสี่ยงการแพร่กระจายของโรคระบาดสัตว์และโรคสัตว์สู่คน

กลุ่มเป้าหมาย

ปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมายตามห้องเย็นทั่วประเทศ 59 ด่าน

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ยังไม่มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ เนื่องจากหน่วยงานส่วนกลางยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานในพื้นที่

ความพึงพอใจ

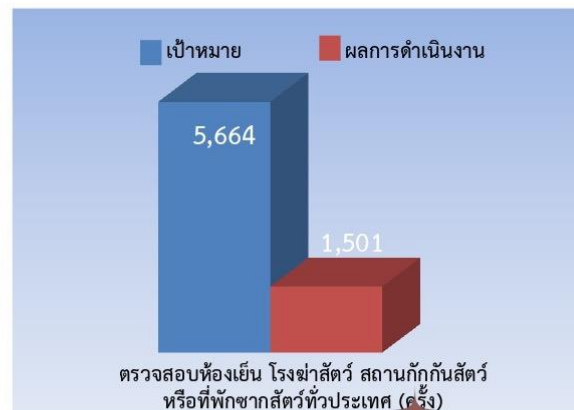
ค่าคะแนน 4.13 (ระดับมาก)

ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

- 1) ณ วันที่ 31 มกราคม 2568 สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดยังไม่ได้รับงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม จึงบูรณาการงบประมาณร่วมกับโครงการอื่น ๆ
- 2) ระบบ e-movement ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในการตรวจสอบการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร ยังไม่มีการเชื่อมโยงกับระบบอื่น ๆ ของกรมปศุสัตว์ ที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวังและป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ นอกจากนี้การทำงานของเจ้าหน้าที่จะเป็นในลักษณะเชิงรับที่ต้องรอให้มีผู้มาแจ้งเบาะแสก่อน จึงจะมีการปราบปรามการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย จึงควรพัฒนาระบบ e-movement ให้เชื่อมโยงกับระบบอื่นของกรมปศุสัตว์ เพื่อให้มีข้อมูลครบถ้วน และควรบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการลักลอบขนส่งสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย

ผลการดำเนินงาน

ตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่กักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ทั่วประเทศ เพื่อบังคับใช้กฎหมายป้องกันปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการตรวจแล้ว 1,501 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.50 ของเป้าหมาย 5,664 แห่ง

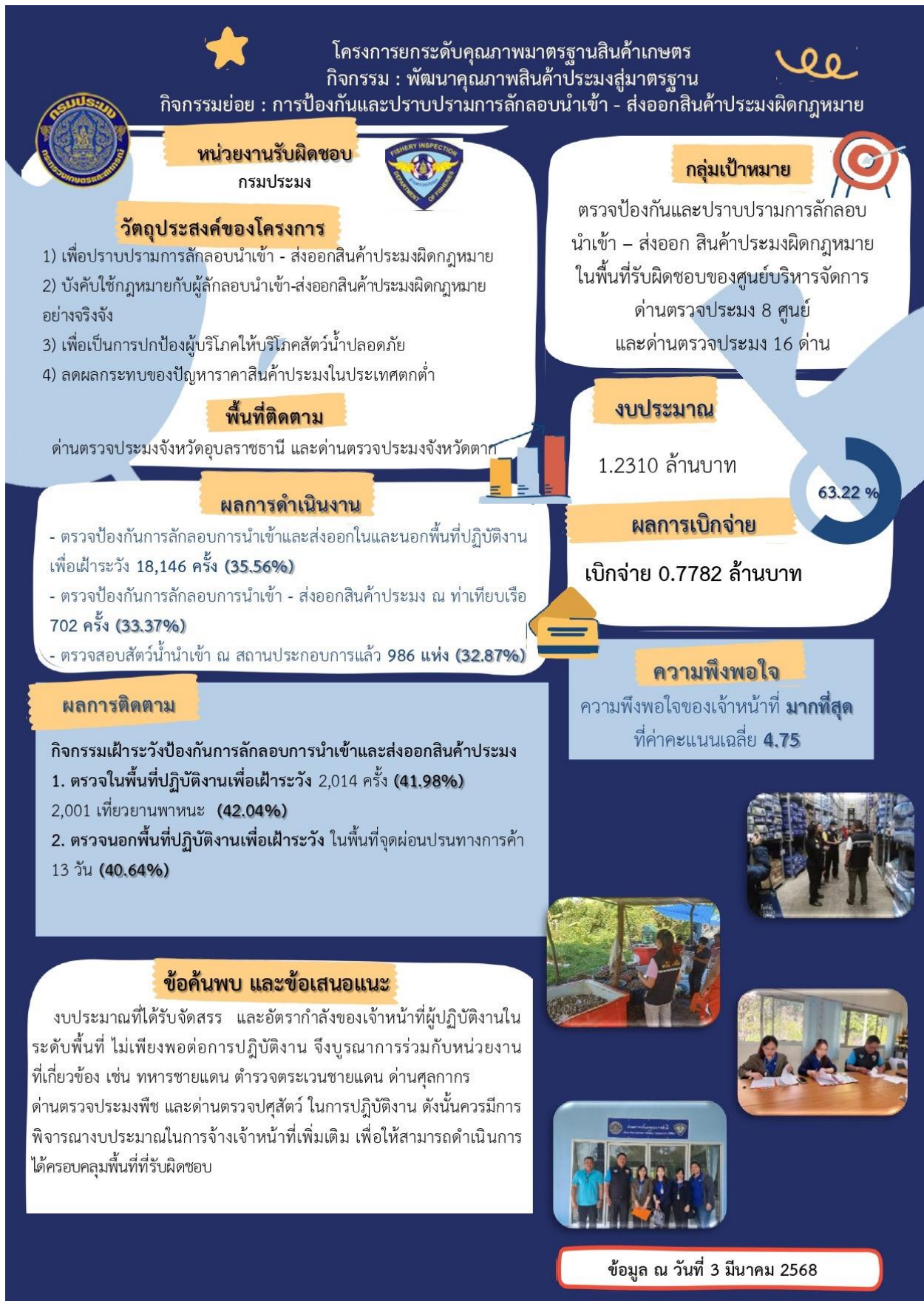

ผลการติดตามในพื้นที่

ผลการดำเนินงานของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ กิจกรรมการป้องกันปราบปรามการลักลอบนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ผิดกฎหมาย ดำเนินการตรวจสอบห้องเย็น โรงฆ่าสัตว์ สถานที่กักกันสัตว์ หรือที่พักซากสัตว์ 64 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 192 ครั้ง

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

หน่วยงานรับผิดชอบ

ผลการดำเนินงาน

- กิจกรรมการเสริมสร้างศักยภาพการอำนวยความสะดวกทางการค้าในเขตพัฒนาพิเศษชายแดนของด่านตรวจพืช ดำเนินการได้ 1 จังหวัด 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของเป้าหมาย 3 จังหวัด 3 แห่ง ได้แก่ ด่านตรวจพืชเชียงของ จ.เชียงราย ขณะนี้อยู่ระหว่างศึกษาและจัดทำแนวทางปฏิบัติงานของด่านตรวจพืชที่เหมาะสม และการสร้างความร่วมมือทางเทคนิคกับ สปป.ลาว

วัตถุประสงค์โครงการ

- เพื่อพัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าของสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบสินค้าพืชและปัจจัยการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน
- เพื่อสนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน
- เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

กลุ่มเป้าหมาย

- ด่านตรวจพืชในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้รับการยกระดับมาตรฐานการตรวจสอบสินค้าพืชและปัจจัยการผลิต จำนวน 3 ด่าน 3 จังหวัด

งบประมาณ

- รวมทั้งสิ้น 5.6500 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

โครงการ 1 อำเภอ 1 แปลงเกษตรอัจฉริยะ

หน่วยงาน : กรมการข้าว

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว และสร้างการรับรู้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- 2) เพื่อจัดทำและปรับปรุงประสิทธิภาพระบบเครือข่าย บำรุงรักษาเครื่องแม่ข่ายระบบงานการศึกษาค้นหาข้อมูล การติดต่อสื่อสารและการประชุมทางออนไลน์ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบติดตามเชิงพื้นที่
- 3) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล จัดทำเป็นฐานข้อมูล และพัฒนาเป็นระบบอัจฉริยะสนับสนุน การตัดสินใจด้านการบริหารจัดการการผลิตข้าว ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเกษตรแม่นยำสูงจากส่วนภูมิภาคเข้าสู่ส่วนกลาง

เป้าหมาย

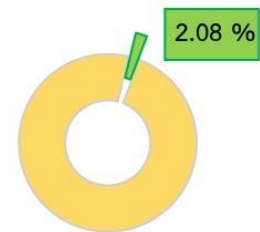
- 1) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 450 ไร่
- 2) จัดทำฐานข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการข้าว 1 ฐานข้อมูล
- 3) ปรับปรุงระบบเครือข่ายสนับสนุนการใช้งานข้อมูลเชิงพื้นที่ 1 ระบบ

งบประมาณ

รวมทั้งสิ้น 98.9298 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

เบิกจ่ายแล้ว 2.0555 ล้านบาท

ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2568

ผลจากการติดตามในพื้นที่ (ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการฯ ในปี 2567)

ผลผลิต

- ▶ แปลงเรียนรู้การผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 8 แปลง 86 ไร่
- ▶ อบรมสร้างการรับรู้กับเกษตรกรในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ จำนวน 294 ราย

ผลลัพธ์

ผลผลิตต่อหน่วย
เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.82

มูลค่าผลผลิตข้าว
เพิ่มขึ้นร้อยละ 45.17

ความพึงพอใจ

การจัดทำแปลงเรียนรู้
เจ้าหน้าที่ : ระดับมาก (4.18)
เกษตรกร : ระดับมากที่สุด (4.84)

การจัดอบรม
เจ้าหน้าที่ : ระดับมาก (4.08)
เกษตรกร : ระดับมากที่สุด (4.84)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- 1) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรมีจำนวนจำกัด ส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าว และขยายพื้นที่ ดังนั้น ควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขยายพื้นที่การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในการผลิตข้าว
- 2) เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมีราคาที่สูงมาก เกษตรกรไม่มีทุนเพียงพอในการจัดซื้อมาใช้ และบางพื้นที่ ยังไม่มีผู้ประกอบการรับจ้างด้านเทคโนโลยี ดังนั้น ควรสนับสนุนเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะให้กลุ่มเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าวของเกษตรกรที่สนใจเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

ข้อมูล ณ วันที่ 3 มีนาคม 2568

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทร/โทรสาร 0 2579 0507
WWW.EVA.OAE.GO.TH

